

FUABformació

Escola d'Arxivística
i Gestió de Documents

Màster en Arxivística i Gestió Documental

Treball Final de Màster

LA IMATGE DE L'ARXIU A LA SOCIETAT

**VILASSAR DE DALT: ESTUDI DE CAS I PROPOSTES DE
MILLORA**

Autor/a: Marta Alari Hidalgo

Dirigit per Elisenda Cristià i Xavier Carmaniu

Data: 30/08/2023

Com citar aquest treball: Alari Hidalgo, Marta (2023) *La imatge de l'arxiu a la societat. Vilassar de Dalt: estudi de cas i propostes de millora*. Treball Final de Màster del Màster d'Arxivística i Gestió de Documents de l'Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents.. [Http://...](http://...) (consultat el ...)

Es permet la reproducció total o parcial, la distribució, la comunicació pública de l'obra i la creació d'obres derivades, fins i tot amb finalitats comercials, sempre i quan aquestes es distribueixin sota la mateixa llicència que regula l'obra original i es reconegui l'autoria de l'obra original.

Resum

El present treball és un estudi de recerca aplicada que s'estructura en tres eixos: la investigació, l'estratègia i l'acció.

La investigació gira al voltant de la imatge i el reconeixement que l'arxiu i l'arxivística tenen a la societat, així com els usos i els serveis que aquests poden oferir a la ciutadania, tot analitzant el cas concret de l'Arxiu Municipal i la població de Vilassar de Dalt. L'estratègia es desenvolupa a partir de l'anàlisi de les dades quantitatives i qualitatives que s'han recollit al llarg de l'estudi de cas. Finalment, a partir de les conclusions extretes, es proposen una sèrie d'accions de difusió amb l'objectiu de millorar la imatge que projecta l'Arxiu on hem centrat la investigació.

Paraules clau: arxiu, arxiu municipal, funcions de l'arxiu, imatge de l'arxiu, difusió, comunicació estratègica, màrqueting.

Título: La imagen del archivo en la sociedad. Vilassar de Dalt: estudio de caso y propuestas de mejora.

Resumen

El presente trabajo es un estudio de investigación aplicada que se estructura en tres ejes: la investigación, la estrategia y la acción.

La investigación gira alrededor de la imagen y el reconocimiento que el archivo y la archivística tienen en la sociedad, así como los usos y los servicios que estos pueden ofrecer a la ciudadanía, analizando el caso concreto del Archivo Municipal y la población de Vilassar de Dalt. La estrategia se desarrolla a partir del análisis de los datos cuantitativos y cualitativos que se han recogido a lo largo del estudio de caso. Finalmente, a partir de las conclusiones extraídas, se proponen una serie de acciones de difusión con el objetivo de mejorar la imagen que proyecta el Archivo donde hemos centrado la investigación.

Palabras clave: archivo, archivo municipal, funciones del archivo, imagen del archivo, difusión, comunicación estratégica, márketing.

Title: The image of archives in society. Vilassar de Dalt: case study and proposals for improvement.

Abstract

The present work is a study of applied research that is structured into three axes: research, strategy, and action.

The research revolves around the image and recognition that archives and archival science have in society, as well as the uses and services they can offer to the public, all while analysing the specific case of the Municipal Archive, Vilassar de Dalt and its population. The strategy is developed based on the analysis of quantitative and qualitative data collected throughout the case study. Finally, based on the drawn conclusions, a series of dissemination actions are proposed with the aim of improving the image projected by the Archive on which we have focused the research.

Keywords: archive, municipal archive, archive functions, archive image, dissemination, strategic communication, marketing.

Agraïments

Vull agrair en aquestes línies a totes les persones que han aportat el seu granet de sorra en la realització d'aquest treball.

En primer lloc, als meus tutors: l'Elisenda Cristià i en Xavier Carmaniu, per ajudar-me a gestar la idea. En segon lloc, a la Coral Cuadrada i a l'Oriol Valls, pels seus comentaris i consells. En la mateixa línia, agraeixo especialment al Marc Prim i a l'Enric Ortega que, a més d'assessorar-me, han posat al meu abast totes les fonts d'informació primària en les que es basa l'estudi de cas. També vull agrair al Robert Martínez les lliçons de sociologia i estadística; a l'Anna Obach les correccions i traduccions; al Luis Alberto Martínez el curs exprés de *Google Forms* i a totes les persones que han omplert l'enquesta de manera desinteressada, per haver convertit el seu temps en dades amb les que poder treballar.

Finalment, vull dedicar unes paraules a la Xús, a la Clara, a l'Aïda, a l'Ona, a la Clàudia, a l'Aleix, a l'Alba, als Marcs i novament a l'Anna, per recolzar-me tantíssim en tot el que faig i desfaig.

SUMARI

1. Introducció.....	7
2. Marc teòric i normatiu	11
3. L'arxiu i la societat: un estat de la qüestió	19
3.1 L'arxiu i el seu paper a la societat	19
3.2 La imatge de l'arxiu a la societat	22
3.3 La imatge de l'arxiu a Vilassar de Dalt	39
4. La comunicació estratègica i el màrqueting als arxius	50
5. Pla de comunicació i màrqueting de l'Arxiu Municipal de Vilassar de Dalt.....	56
5.1 El diagnòstic.....	56
5.1.1 El municipi i l'Ajuntament.....	56
5.1.2 L'Arxiu Municipal	57
5.2 DAFO.....	61
5.3 L'estratègia	62
6. Accions de comunicació estratègica i de màrqueting	65
7. Conclusions.....	68
8. Bibliografia i fonts.....	70
9. Annexos	74

1. Introducció

Des de les meves primeres experiències en el món de l'arxivística em vaig adonar que sovint havia d'explicar al meu entorn en què consistien els estudis que cursava i la feina que desenvolupava als arxius on treballava. Bé perquè els meus interlocutors confonien la professió amb els serveis que ofereixen altres àrees afins, com ara la biblioteconomia, la documentació o la museologia; perquè associaven la professió únicament a la seva funció més conservadora o patrimonialista, o bé, en el menor dels casos, perquè directament no tenien ni la més remota idea del que era un arxiu i per a què servia. Entretant, vaig formular una de les principals hipòtesis d'aquest treball: Quina és la imatge que té la societat envers els arxius?

Amb aquesta idea al cap vaig tenir la primera conversa amb l'Elisenda Cristià, codirectora d'aquest estudi, per tal de buscar un tema pel Treball Final de Màster. Ella, amb por que no fes una cosa que ja estava feta, em va fer arribar una de les peces clau d'aquesta investigació: el projecte *#comsomcomensveuen*, elaborat durant el curs 2017-2018 per l'exalumne de l'ESAGED Gerard Vilanova Godoy.¹ De totes les lloances que mereix aquest estudi, del que parlaré més extensament en un altre apartat, val la pena que posi de relleu com a punt de partida algunes de les sàvies reflexions que el seu artífex planteja al llarg del treball.

#comsomcomensveuen, que el mateix autor descriu com un treball poc ortodox, ofereix un producte final —un documental— on diferents membres del col·lectiu arxivístic actual reflexionen, entre d'altres temes, al voltant de la imatge dels arxius a la societat. D'aquesta reflexió neix una conclusió compartida per la majoria dels actors: existeix una nul·la o mala política de comunicació del col·lectiu envers la societat.

En aquest sentit, Vilanova considera que “els mitjans de comunicació ofereixen una alternativa viable a matèries com l'arxivística, que no desperten d'entrada l'interès dels mitjans de comunicació de masses”, i afegeix que “Internet ha esdevingut una oportunitat per a les polítiques de difusió dels arxius, de les organitzacions i dels individus, de manera que no només fan possible donar a conèixer les activitats que s'hi fan, sinó també obtenir una millora efectiva de la imatge de les organitzacions i del col·lectiu”.²

Per tant, la idea que va acabar de definir aquest treball, també adoptada de *#comsomcomensveuen*, és la clara convicció que una acurada política de comunicació ha de

¹ Vilanova Godoy, Gerard. *#comsomcomensveuen*. Treball de recerca del Màster d'Arxivística i Gestió de Documents de l'Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents. (Treballs fi de màster i de postgrau), 2018.

² Vilanova Godoy, Gerard. *Op. Cit.*, p. 5-6.

ser una prioritat per a qualsevol organització i col·lectiu que tingui interès a cuidar la seva imatge.

Arribada a aquest punt, i amb la temàtica general més o menys clara, vaig decidir que el meu treball havia de tractar totes aquestes qüestions.

Malgrat que encara no sabia com estructurar-les, vaig decidir fer un llistat d'hipòtesis i preguntes que ajudessin a decidir-me. La primera que em va venir al cap va ser:

És la comunicació la solució a la distorsionada o nul·la imatge que la societat té dels arxius?

Aquesta pregunta em va fer qüestionar-me si la meua percepció, la del Gerard Vilanova i la del col·lectiu d'arxivers entrevistats eren vàlides en quant a què només les havíem experimentat des de l'òptica laboral, però de la que no teníem dades quantificables que ens permetessin saber si aquesta era la imatge real que tenia la societat envers els arxius, per tant...

Quina és realment la imatge que la societat té dels arxius?

Tot investigant, vaig topar amb l'article "El coneixement i la imatge dels arxius a Catalunya"³, d'Antoni Laporte. Aquest estudi aporta els resultats d'una enquesta que es va realitzar l'any 2004, amb l'objectiu d'obtenir informació sobre el reconeixement i la imatge dels arxius al nostre territori. Els resultats, sorprenents en alguns dels casos, em van fer plantejar si el problema de visibilitat raïa en el desconeixement pel que fa a l'existència dels arxius o si en realitat sorgia de la ignorància generalitzada pel que fa a les funcions, serveis i usos que aquests poden oferir a la societat. Així doncs...

Quin paper té l'arxiu a la societat?

De la lectura de *Márquetin y Archivos*, d'Antoni Tarrés, i de *Fer Memòria: un paper a l'arxiu*, d'Oriol Valls, va sorgir la quarta hipòtesi.

És la difusió d'aquestes funcions, serveis i utilitats un producte vàlid amb el que treballar la comunicació i el màrqueting als arxius?

L'opinió d'aquests dos autors és que, efectivament, ho és. Ara bé, quin és el canal més adequat per fer-ho?

Són Internet i les xarxes socials els canals més adients per difondre i apropar els arxius a la ciutadania?

³ Laporte, Antoni. «El coneixement i la imatge dels arxius a Catalunya». Lligall, 2004, Núm. 22, p. 485-503, <https://raco.cat/index.php/lligall/article/view/339599>.

Després de donar-li diverses voltes, de plantejar i esborrar diversos esquemes i de canviar d'idea més vegades de les que hauria volgut, vaig decidir abordar la primera hipòtesi des del punt de vista teòric.

De seguida que vaig començar a llegir sobre el tema em vaig adonar que el que jo tractava d'aplicar, era una qüestió que venia treballant l'àmbit empresarial des de moltes dècades enrere: la comunicació estratègica. La matèria tampoc m'era del tot desconeguda, doncs a l'assignatura de Màrqueting als Arxius, impartida pel professor Xavier Carmaniu, l'altre codirector d'aquest treball, vaig elaborar un pla de comunicació per a un arxiu concret. L'esquema que ja tenia fet i la convicció de que seria una eina útil amb la que abordar la qüestió de la comunicació als arxius, em va dur a plantejar-me seriosament seguir-hi treballant.

La segona qüestió, referent a la imatge de l'arxiu a la societat, era la més difícil de contrastar, ja que la mateixa formulació demanava, a banda d'un anàlisi des del punt de vista teòric, un estudi sociològic de l'opinió pública sobre una qüestió concreta, que requeria l'establiment d'un marc geogràfic precís per a poder-la abordar. Aquesta última qüestió m'inquietava especialment. Quina havia de ser la frontera del meu estudi? El Món? Espanya? Catalunya? Era millor escollir una única comarca catalana a mode mostra? Quin seria el millor exemple? L'havia de triar a l'atzar?

Finalment, tractant de tocar de peus a terra i essent conscient de les meves limitacions, vaig triar una població de Catalunya de poc menys de 10.000 habitants, amb l'objectiu d'extreure dades quantificables sobre l'opinió de la societat vers els arxius i, concretament, sobre l'arxiu municipal d'aquesta localitat.

L'elecció de Vilassar de Dalt per a l'àmbit d'estudi no va ser una qüestió arbitrària. D'una banda, vaig treballar durant quatre anys i mig com a responsable del servei d'arxiu d'aquesta població, amb el que segueixo col·laborant després de finalitzar la meva etapa laboral. D'altra banda, a l'actualitat treballo com a tècnica a l'Arxiu dels Marquesos de Santa Maria de Barberà, que es troba a pocs metres de distància de l'anterior, entre els murs del castell de Vilassar. El fet de conèixer de prop la localitat i aquests dos arxius em va facilitar molt l'obtenció de dades, tant les adquirides a partir de l'enquesta i de les entrevistes, com de les que provenen de metodologies menys científiques. Altrament, la selecció d'una població catalana per a l'estudi sociològic també em va permetre establir el marc geogràfic i normatiu on centrar la investigació.

La tercera pregunta demanava una altra reflexió profunda. Havia de començar pel principi i definir què és un arxiu i per a què serveix. Tot revisant els apunts de l'assignatura d'Introducció a l'Arxivística, impartida pel professor Vicenç Ruiz, vaig topar amb la publicació *Evidence*,

memory, identity, and community: four shifting archival paradigms, de l'arxiver canadenc Terry Cook⁴. Aquesta troballa va acabar de definir la línia d'actuació amb la que volia treballar.

Pel que fa a la quarta i cinquena hipòtesi, vaig tenir clar des del principi que qualsevol estratègia comunicativa havia de ser planificada amb deteniment. És per això que el treball presenta un Pla de comunicació i una sèrie d'accions i estratègies de màrqueting estudiades i fetes a mida, com la planificació de diverses actuacions i continguts per a ésser usats en favor de la visibilitat del servei d'arxiu de Vilassar de Dalt. Aquest punt es presenta a l'apartat "Accions de comunicació estratègica i de màrqueting", i representa la posada en pràctica dels coneixements teòrics adquirits a partir de la bibliografia consultada i l'anàlisi de les dades qualitatives i quantitatives obtingudes al llarg de l'estudi.

En aquest sentit, en les següents línies es proposen instruments didàctics que tenen l'objectiu de fer saber a la comunitat què és un arxiu, quines són les funcions que exerceix i què es pot trobar dins dels seus dipòsits. D'altra banda, es té la convicció que una acurada política de difusió pot ser també un mecanisme de transformació en la transmissió del coneixement en favor de la investigació científica, i que la creació de nous fons documentals basats en l'experiència humana poden esdevenir noves fonts de saber que cal construir i fer accessibles. És per això que aquest treball proposa també nous canals de comunicació externa, amb la intenció de propiciar la participació i la implicació de la ciutadania en les activitats de l'Arxiu Municipal de Vilassar de Dalt.

Així doncs, el present treball té una part de recerca descriptiva, que es sustenta en el marc teòric i normatiu i en l'estat de la qüestió. D'altra banda, bona part de la investigació es basa en la resolució d'una sèrie d'hipòtesis, que es confirmen o refuten a partir de l'anàlisi de les dades quantitatives i qualitatives que s'han recollit al llarg de l'estudi, pel que podríem estar parlant d'un treball interpretatiu. Fonamentalment, però, és un treball de recerca aplicada, vertebrat per un Pla de comunicació i de màrqueting que s'estructura en tres eixos: la investigació, l'estratègia i l'acció.

⁴ Cook, Terry, «*Evidence, memory, identity, and community: four shifting paradigms*». *Archival science*, 2013, v.3, n2-3, p. 95-120.

2. Marc teòric i normatiu

La Llei 10/2001, de 13 de juliol, és la que regula els arxius a Catalunya, i els defineix com els organismes o les institucions des d'on es fan específicament funcions d'organització, de tutela, de gestió, de descripció, de conservació i de difusió de documents i fons documentals. Altrament, la Llei diu que s'entén per arxiu el fons o el conjunt de fons documentals⁵.

Més completa és la definició que aporta Ramon Alberch a la seva obra *Los archivos entre la memoria histórica y la sociedad del conocimiento*⁶, que considera l'arxiu com:

1. *Conjunto de documentos sea cual sea su fecha, forma y soporte material, producidos o recibidos por cualquier servicio u organismo público o privado en el ejercicio de su actividad, conservados por su productor o sucesores para sus propias necesidades y bien transferidos a la institución de archivos competente según el valor archivístico;*
2. *Institución responsable de la reunión, el tratamiento, el inventario, la conservación y la comunicación de los archivos, también denominada servicio de archivo (o archivos);*
3. *Edificio o parte de un edificio donde se conservan y comunican los archivos, denominado también depósito de archivos.*

Antonia Heredia, a la publicació *¿Qué es un archivo?*, de l'any 2007, assegurava que “no hay nadie que no haya oído hablar de ellos (los archivos) o no haya utilizado el término que los representa [...] pero para muchos se desconoce qué son, para qué sirven”.⁷ La mateixa autora sostenia que sovint els arxius són identificats com a espais foscos i secrets, semblants a magatzems de papers vells, amb desordre i poc accessibles. Lluny de la realitat, la raó de ser dels arxius és la de recollir, conservar, organitzar, descriure i servir els fons i els documents que contenen.⁸ L'última tasca, la de servir, que es podria traduir en donar accés⁹, és precisament la que atorga sentit a l'execució de la resta d'operacions i la finalitat real de qualsevol servei d'arxiu.

Tot seguint aquesta línia, Heredia apuntava que les funcions que exerceixen els arxius sovint són confoses amb les d'altres institucions culturals, com les biblioteques o els centres de

⁵ Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i gestió de documents, segons la modificació a la Llei 20/2015, de 29 de juliol.

⁶ Alberch Fugueras, Ramon. *Los archivos entre la memoria y la sociedad del conocimiento*, Barcelona: Editorial UOC, 2003, p.17.

⁷ Heredia Herrera, Antonia. *¿Qué es un archivo?*, Gijón: Trea, 2007, p. 35.

⁸ Conceptes enumerats i descrits a l'apartat 1.2.3 Les funcions dels arxius a: Capell, Emília; Corominas, Mariona (Coord.). *Manual d'Arxivística i Gestió Documental*, Barcelona: Associació d'Arxivers de Catalunya, 2009, p. 66-67.

⁹ Segons la Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC), l'accés és l'acció d'utilitzar els documents d'un fons, subjecta normalment a regles i condicions, a: DDAA. Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC). Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 2007, p. 178.

documentació; de la mateixa manera que, deia, existeix a la societat un fort desconeixement del que és i no és un document d'arxiu.

La definició que dona la Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC) pel document d'arxiu és: informació enregistrada, amb independència del suport o de les seves característiques físiques i intel·lectuals, produïda o rebuda i conservada per una organització o una persona en el desenvolupament de les seves activitats.¹⁰ Cal afegir que els documents d'arxiu són únics i neixen de forma natural com a prova d'una gestió. Un altre tret distintiu seria el seu caràcter seriat, antagònic a la tendència col·leccionista dels altres serveis culturals que anomenem.

Com hom sap, els llibres i no els documents d'arxiu són el contingut i l'objecte de gestió de les biblioteques, encara que, val a dir, existeixen arxius on es conserven col·leccions bibliogràfiques i biblioteques que contenen documents d'arxiu. Alguns dels trets distintius que fan que la seva naturalesa i la seva gestió sigui tan diferent és que els llibres no neixen en cap cas com a testimoni o prova d'una gestió, sinó que són escrits per la voluntat dels seus autors i autores, ja siguin una obra de creació o d'investigació. No ho fan de forma natural, sinó que s'inventen. I no són únics, sinó múltiples. D'altra banda, per accedir a un document d'arxiu es precisa d'una normativa que ho permeti, tret que no es requereix per a la consulta d'un llibre.

Pel que fa als centres de documentació, entenem que aquests conserven documentació i no documents d'arxiu. La diferència rau en que la primera és la informació com a producte elaborat a partir dels documents en general, ja siguin llibres o documents d'arxiu, i que d'aquesta documentació interessa el valor informatiu, no el probatori.

Heredia reblava en aquest sentit *“si un Archivo es gestión antes que cultura, para una Biblioteca lo que cuenta es lo segundo. Los Centros de documentación no pretenden ni lo uno ni lo otro, sino dinamizar una información especializada y reciente”*.¹¹

Els museus, malgrat que en l'imaginari col·lectiu estan millor posicionats que els arxius, val la pena definir en aquest apartat que són i quines són les seves funcions. En el cas del Maresme, comarca de la que forma part Vilassar de Dalt, es van constituir durant els anys 60 i 70 del segle XX diversos equipaments culturals que duïen el nom de “Museu-Arxiu”. Aquest binomi de ben segur va contribuir a la confusió general pel que fa a les funcions que desenvolupen l'un i l'altre, ja que sovint els “Museu-Arxiu” van exercir alhora tasques d'arxiu i de museu tot seguint els objectius pels que van néixer: salvaguardar el patrimoni documental, artístic, etnogràfic i arqueològic dels municipis on es van constituir. Per tant, un museu, que no un

¹⁰ DDAA. Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC). Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 2007, p. 180.

¹¹ Heredia Herrera, Antonia. *Op. Cit.*, p. 39-40.

arxiu, és el lloc on es salvaguarden i s'exposen col·leccions d'obres d'art, d'història natural, d'objectes d'interès, curiositats, etc., amb una finalitat cultural.¹² Però en cap cas han de confondre's aquestes tasques amb les que duu a terme un arxiu, tal i com hem exposat anteriorment.

Del servei que donen els arxius a la societat, l'arxivera sevillana ens deia que s'efectua en tres direccions: a l'administració, a la ciutadania i a la investigació.¹³ Per la seva banda, José Ramón Cruz Mundet afegeix que aquests exerceixen una funció social, doncs la ciutadania té el dret a accedir a la informació que li afecti directament, la dels assumptes en els que es trobi com a part interessada, així com la relativa a la gestió de l'entitat que l'administra.¹⁴

Dins de l'administració, l'arxiu és la institució responsable de la gestió dels documents. Segons determina la ISO 15489-1, aquesta és l'àrea de gestió responsable del control eficaç i sistemàtic de la creació, la recepció, el manteniment, l'ús i la disposició de documents, inclosos els processos per a incorporar i mantenir, en forma de documents, la informació i prova de les activitats i operacions de l'organització.

En les últimes dècades la gestió documental ha esdevingut clau en la presa de decisions a l'hora d'optimitzar els processos administratius de les organitzacions, en favor de la participació ciutadana, la transparència i la democratització de la informació. Lleis com la 19/2014 de transparència, accés a la informació pública i bon govern, en el cas autonòmic; o el Reial Decret 203/2021, de 30 de març, pel que s'aprova el Reglament d'actuació i funcionament del sector públic per mitjans electrònics, a nivell estatal, prenen sentit gràcies als arxius i al seu paper en el bon funcionament de les entitats públiques. En conseqüència, les funcions dels i les professionals de l'arxivística també han canviat, passant de ser mers custodis de la documentació, neutrals i poc intervencionistes, a esdevenir avaluadors actius del patrimoni arxivístic, mediadors socials i facilitadors comunitaris.¹⁵

En aquest sentit, Vicenç Ruíz, gestor de documents del Parlament Europeu i vocal de l'Associació d'Arxivers de Catalunya, afegeix que "ens trobem en un context [...] on la tecnologia d'arxiu transcendeix el llindar dels serveis de gestió documental per instal·lar-se en el cor d'una nova lògica social. És bo, per tant, que reflexionem sobre l'arxivística com a

¹² Definició que aporta el Diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans, a: <https://dlc.iec.cat/Results?DecEntradaText=museu&AllInfoMorf=False&OperEntrada=0&OperDef=0&OperEx=0&OperSubEntrada=0&OperAreaTematica=0&InfoMorfType=0&OperCatGram=False&AccentSen=False&CurrentPage=0&refineSearch=0&Actualitzacions=False> [en línia, consultat el 14/08/2023].

¹³ Heredia Herrera, Antonia. *Op. Cit.*, p. 57.

¹⁴ Cruz Mundet, José Ramón. *¿Qué es un archivero?*, Gijón: Trea, 2009, p. 93-94.

¹⁵ Cook, Terry. *Op. Cit.*, p. 102.

disciplina integrada a la societat [...]. I és bo fer-ho de manera dialogada i amb multiplicitat de veus".¹⁶

Un dels objectius del present treball és saber la imatge que la societat té dels arxius, tot analitzant el cas concret de Vilassar de Dalt i el seu Arxiu Municipal.

Segons la definició que aporta Mariano García Ruipérez, arxiver de l'Ajuntament de Toledo i deixeble d'Antonia Heredia, els fons documentals conservats als arxius municipals estan constituïts pel conjunt organitzat de documents, produïts o rebuts per un ajuntament, en l'exercici de les seves funcions al llarg de la seva història, que han estat conservats per al seu ús en la gestió administrativa, la informació ciutadana, la projecció cultural i la investigació científica.¹⁷ Val a dir que, junt a la documentació produïda per l'ajuntament, també es poden conservar fons i documents d'altres procedències, com ara els fons personals, patrimonials, d'entitats i d'empresa, fruit de donacions, compres o d'altres formes d'ingrés extraordinari.

Joan Soler, professor de l'Escola d'Arxivística i Gestió de Documents, adscrita a l'UAB, diu que, en el cas de l'administració local, la frontera entre els arxius històrics i administratius ha quedat desdibuixada; doncs els arxius municipals han acabat englobant totes les funcions que fa un centre d'arxiu en benefici de la pròpia administració, com a organització i sistema d'informació, però també en benefici dels ciutadans, principals usuaris d'aquesta informació.¹⁸

Per la seva part, Julio Cerdá aporta que l'espai natural que ocupen els arxius municipals podria ser la primera referència del lloc on es desenvolupa la relació entre els arxius i la ciutadania, en ser testimonis de la seva pròpia memòria històrica i propers al seus interessos i al seu entorn vital¹⁹.

En aquest sentit, Xavier Tarraubella, director de la revista *Lligall* entre 1998 i 2001, ens diu que "els arxius municipals han tingut i tenen un paper rellevant i fonamental en el reconeixement social de la funció i la utilitat dels arxius en general".²⁰ Aquesta contribució, diu, es dona en confluïr tres factors en els arxius municipals:

- Un percentatge elevat de la ciutadania disposa d'un servei d'arxiu municipal a la seva població.

¹⁶ Ruíz Gómez, Vicenç. «Arxiu com a eina de contrapoder ciutadà». *Lligall*, 2019, Núm. 43, p. 20-49, <https://raco.cat/index.php/liligall/article/view/370182>.

¹⁷ García Ruipérez, Mariano. *Los archivos municipales. Qué son y cómo se tratan*, Gijón: Trea, 2009, p.29.

¹⁸ Soler Jiménez, Joan. «L'arxiu social com a estratègia de continuïtat». *Lligall*, 2019, Núm. 43, p. 15, <https://raco.cat/index.php/liligall/article/view/370181>.

¹⁹ Cerdá Díaz, Julio. «El archivo municipal y su relación con los ciudadanos». *Lligall*, 2000, Núm. 16, p.365, <https://raco.cat/index.php/liligall/article/view/339513>.

²⁰ Tarraubella, Xavier. «La contribució dels arxius municipals al coneixement i la valoració dels arxius i de l'arxivística en la societat». *Lligall*, 2009, Núm. 30, p. 68-83, <https://raco.cat/index.php/liligall/article/view/340024>.

- Són serveis que generalment apleguen de manera unitària tota la producció documental de la institució (administrativa i històrica), a més d'altres fons, tipologies i materials documentals diversos.
- Ofereixen el ventall més ampli de serveis i d'usos als ciutadans, tant des de la perspectiva de la funció administrativa com de la recerca històrica, passant per la divulgació cultural.

Tot seguint aquesta línia, l'autor afirma que els arxius municipals poden posar a disposició de la població un seguit de productes, utilitats i serveis, l'ús dels quals pot servir per ampliar i reforçar la seva consideració positiva; i, de retruc, pot contribuir a millorar la imatge dels arxius en general. D'aquests productes, utilitats i serveis, Xavier Tarraubella en destaca nou, que són els següents:

a) La consulta administrativa i l'exercici de drets

De la consulta administrativa ens diu que normalment no s'efectua de manera voluntària o volguda, sinó que s'exerceix per poder consultar els documents necessaris per a obtenir informació útil en la resolució d'un afer administratiu, jurídic o del seu interès. Recalca que una de les tipologies documentals més consultada als arxius municipals són les llicències d'obra, doncs la informació de les quals és útil per a necessitats molt diverses. Tanmateix, també anomena les llicències d'activitat, els expedients de parcel·lació urbanística, els de canalització d'aigües residuals, els de plusvàlua, els decrets, els llibres d'actes, etc.

b) La consulta professional

Per a aquest tipus de consulta no es refereix exclusivament a aquells i aquelles professionals que fan investigació i recerca històrica, sinó a aquelles professions motivades a l'obtenció d'informació necessària en l'exercici d'una activitat laboral concreta, com és el cas dels arquitectes, els aparelladors, els restauradors de patrimoni, els periodistes, els documentalistes, els editors, els escriptors, etc.

c) La recerca històrica

Pel que fa a la consulta d'arxius amb finalitats de recerca històrica, l'autor afirma —i hi estem d'acord— que aquest ha estat un dels serveis més tradicionals i consolidats en relació a la resta d'usos que es proposen. Doncs, en essència, els arxius són dipositaris de la memòria dels pobles i de les persones.

En el cas dels arxius de caràcter local, destaca que aquests alberguen informació molt rica i variada amb relació al seu territori o població, ja que contenen, a més del fons documental de l'administració municipal, d'altres amb diversos orígens i casuístiques.

En aquest sentit, diu que els arxius municipals són dipositaris també de molts altres fons de procedència i de característiques diverses, generats per persones físiques o jurídiques relacionades amb el municipi. Aquest és el cas dels fons privats, patrimonials, d'empreses i d'entitats, entre d'altres. Pel que fa a les tipologies, diu que tots aquests fons desprenen documents atractius des de molts punts de vista, com són, per exemple, les col·leccions de fotografies o de cartells, i —afegim nosaltres— de pergamins i d'audiovisuals.

d) La recuperació del patrimoni documental local

D'aquest punt en destaca la recuperació i la preservació del patrimoni documental local que exerceixen els arxius en forma de donacions, cessions o dipòsits de fons privats de diversa procedència, com es comentava en l'apartat immediatament anterior. També recalca l'impuls de projectes de recollida de testimonis i de creació de fons orals.

e) L'assessorament documental a entitats

Xavier Tarraubella assegura que alguns arxius ofereixen el servei d'assessorament a les entitats dels municipis per a la gestió i l'organització dels seus documents. Malgrat que el nombre d'exemples no és gaire elevat, l'autor afirma que pot significar una acció d'aproximació de la utilitat dels arxius i de l'arxivística a determinats sectors de la població, fet que pot repercutir en la seva imatge i reconeixement.

f) La difusió cultural

D'aquest servei ens diu que és una funció comuna als arxius, sobretot d'aquells de caràcter històric. En el cas dels arxius municipals, diu que la difusió cultural s'ha vehiculat habitualment a través d'exposicions commemoratives i exposicions documentals, i que normalment aquestes s'han fonamentat de fotografies i/o de documents cartogràfics i iconogràfics. L'autor també destaca d'altres accions de difusió, com són: les visites comentades a l'arxiu, els cicles de conferències, la convocatòria de beques, la realització d'itineraris històrics, la col·laboració amb la premsa amb la publicació d'articles d'història local i l'organització de jornades de portes obertes, entre d'altres.

g) La divulgació històrica

Pel que fa a la divulgació històrica, Tarraubella apunta que va molt lligada a la difusió cultural i que és, com aquella, una de les funcions principals dels arxius. En aquest punt, però, en destaca un tret distintiu: l'organització d'activitats commemoratives de fets històrics amb una dimensió turística. Segons ens diu l'autor, l'organització d'aquest tipus d'activitats "apropen un públic molt heterogeni no tan sols a la història d'un indret a partir de la representació o la recreació d'un esdeveniment històric, sinó també als documents i, d'aquesta manera, contribueixen a la revaloració i el coneixement dels arxius".

h) L'acció educativa

L'autor afirma que en el nostre país els arxius municipals han estat pioners en la creació de serveis pedagògics o educatius, en la realització de tallers o en la confecció de dossiers i maletes pedagògiques que permeten a docents i alumnes, fonamentalment de secundària, disposar de materials d'arxiu útils per al coneixement de l'entorn i de la història més pròxima.

En aquest cas, nosaltres afegim que adreçar esforços en aproximar l'arxiu als usuaris més joves pot ser una inversió de futur, en el sentit que aquests ja estaran familiaritzats d'alguna manera i sabran on adreçar-se si mai necessiten fer ús d'algun dels serveis que s'ofereixen.

i) La cohesió i integració social

Per a desenvolupar aquesta última funció, malgrat que té un caràcter força excepcional, Xavier Tarraubella considera que els arxius municipals tenen una posició privilegiada gràcies a la riquesa dels seus fons, al coneixement profund de la història recent de la població i a la proximitat de les persones. En aquest sentit, posa l'exemple d'alguns projectes que s'han dut a terme en indrets amb una forta població immigrant o en sectors en risc d'exclusió.

Un altre cas que es podria considerar avui dia, que no existia quan Xavier Tarraubella escrivia aquest article, és el projecte *#Cuéntalo*, creat a partir de les piulades publicades a la plataforma *Twitter* arran de la protesta feminista sorgida després de la sentència de "La Manada".²¹ Malgrat que no va néixer en el marc d'un arxiu municipal, aquest projecte demostra el paper de cohesió i integració social que poden dur a terme els arxius, i l'oportunitat que representa de cara a la seva consideració dins de la societat.

En aquesta línia ens agradaria aportar una altra funció que no es troba en el recull de l'article que citem, però que, creiem, hauria de tenir un lloc entre la resta d'usos i serveis que es proposen:

j) La justícia i els Drets Humans

Segons les paraules de Ramon Alberch, "*en el trasfondo de la necesidad de recuperar la memoria del pasado, lejano o reciente, existe la convicción de que es una realidad íntimamente ligada a los valores de verdad y justicia, que devienen ineludibles en los procesos de restitución de los derechos humanos y la convivencia democrática*".²² En aquest sentit, són els arxius els que preserven les fonts primàries que contenen una part de la memòria original i els que, amb polítiques de recuperació, organització i conservació de fons documentals plurals, contribueixen a combatre la desmemòria i la impunitat.

²¹Web del projecte *Cuéntalo*, a: <http://proyectocuentalo.org/> [En línia, consultat el 19/08/2023]

²² Alberch Fugueras, Ramon. *Archivos y derechos humanos*, Gijón: Trea, 2008, p. 17.

Tal i com assegura Xavier Tarraubella, algunes de les funcions, usos i serveis a la societat que es descriuen no es realitzen de forma exclusiva als arxius municipals, però entenem que la suma de totes, incloent-hi òbviament les que són úniques dels arxius, confereixen a aquest tipus de centres el valor afegit que volem ressaltar en relació al seu reconeixement i imatge.

Tot seguint aquesta línia, el present estudi pretén apropar l'Arxiu Municipal de Vilassar de Dalt a la societat i posicionar-lo correctament dins de l'imaginari col·lectiu. Per a dur-ho a terme, creiem que s'ha de valdre necessàriament d'estratègies de comunicació i de màrqueting que, integrades a les funcions pròpies de l'Arxiu, afavoreixin la recepció per part de la ciutadania i l'administració, tal i com s'exposarà en els darrers apartats d'aquest treball. Aquest, considerem, serà un factor fonamental per tal de donar visibilitat als serveis d'arxiu i esvair creences i concepcions errònies.

3. L'arxiu i la societat: un estat de la qüestió

3.1 L'arxiu i el seu paper a la societat

La bibliografia que fa referència al paper dels arxius i l'arxivística a la societat va des de les concepcions més arcaïques, en què la incidència social era escassa, en estar els arxius en mans exclusives del poder; fins a les més actuals, on són concebuts com a centres oberts a la ciutadania i amb un impacte social evident.

Deia Michel Duchein, Inspector general honorari dels arxius francesos, que sovint als arxius se'ls defineix tradicionalment com “la memòria dels homes (de les persones²³)” o “la memòria dels pobles”, però que, en la majoria dels casos, aquesta memòria ha estat durant molt de temps la dels reis, la dels prínceps, la dels rics i la dels poderosos. Tanmateix, continuava l'autor, es troben des de l'antiguitat exemples d'arxius que tocaven de molt a prop els ciutadans, com ho demostra la presència de nombrosos contractes comercials a les tauletes d'argila cercades en jaciments arqueològics de l'alta antiguitat babilònica; als arxius d'Atenes, en temps de la República de Pèricles; o als arxius municipals de les ciutats d'Itàlia i de Flandes, en l'època medieval.²⁴

No obstant, Duchein ens deia que és a partir del segle XIII, amb l'aparició dels arxius notariais a la majoria dels països d'Europa, on es constitueixen els primers exemples de documents útils a les persones privades, com són, a més dels contractes, els títols de propietat i els testaments, per posar algun exemple. Aquests es podien citar en justícia i això permetia provar drets individuals.

Pel que fa a documentació produïda per l'administració reial o municipal, que va començar cap al segle XIV, aquesta consistia en llistats d'habitants amb un objectiu fiscal o militar. Es conservava en cofres i en armaris a recer de qualsevol funció que no fos per la que havia estat concebuda: el control i la dominació al servei del poder. Per tant, malgrat que aquests “arxius” incidien directament en la ciutadania, no es concebien com a eines de servei als administrats.

Segons Michel Duchein, no va ser fins a finals del segle XVIII, amb la revolució política que va transformar els “subjectes” en “ciutadans” i la proliferació de documents normatius pel que fa a les persones, que es van començar a obrir els arxius públics a la societat. En aquest cas, la consulta es va dirigir bàsicament a la investigació històrica, malgrat que, val a dir, no es va fer de forma universal ni es va estendre uniformement entre els països europeus, ja que la majoria de territoris no van garantir l'accés als documents fins a un segle després o més.

²³ Aportació que creu necessària l'autora d'aquest treball.

²⁴ Duchein, Michel. «L'arxiu en la defensa dels drets dels administrats». Lligall, 1995, Núm. 9, p. 55, a: <https://raco.cat/index.php/liligall/article/view/339385>.

És a partir de la Primera Guerra Mundial quan es comença a valorar l'arxiu com un lloc de servei a la justícia i al retiment de comptes, a més de la funció historicista que ja venia ostentant.

Aquesta evolució va repercutir en el sí de la professió i va ser analitzada a l'obra *Evidence, memory, identity, and community: four shifting archival paradigms*, per l'arxiver canadenc Terry Cook (1947-2014). Cook concebia l'arxivística des d'un punt de vista holístic i en evolució, contraposant quatre paradigmes diferenciats però relacionats entre si. Segons l'autor, l'enfocament de la ciència arxivística va passar de l'evidència a la memòria, a la identitat i a la comunitat a mesura que les corrents de pensament van passar de ser premodernes a modernes, i de postmodernes a contemporànies.²⁵

L'evidència és el primer dels paradigmes definits per Cook, entesa com la raó de ser dels arxius de finals del segle XVIII. Aquests van ser creats com a institucions públiques dels nous estat-nació, i estaven destinats a conservar l'escassa documentació produïda per l'administració i els fons històrics d'institucions suprimides. El paper de l'arxiver era el del guardià del llegat jurídic i la seva tasca es reduïa a la descripció i contextualització de la documentació a nivell funcional i orgànic, amb l'objectiu de mantenir i preservar la validesa de les proves —els documents. En aquest context van ser formulats el principi de provenença i el de respecte a l'ordre original.

El segon paradigma, la memòria, sorgeix a la dècada dels anys trenta del segle XX amb l'augment de competències socials per part dels estats. Això va suposar un notable augment en la producció de documents, fet que va propiciar les primeres aportacions en matèries d'avaluació i gestió documental. En aquesta època neix l'arxiver historicista que, des d'aquesta visió, seleccionava què s'havia de conservar i què no, tot allunyant-se de la neutralitat del paradigma anterior. També apareix en aquest context la conceptualització del cicle de vida dels documents i la determinació del seus valors primari i secundari, essent l'origen de la diferència entre els *Records*, entesos com els arxius sorgits de la necessitat administrativa, i els *Archives*, d'interès històric i cultural.

La identitat, el tercer paradigma, apareix a partir de 1970. Segons Cook, amb l'assentament de la burocràcia i dels processos administratius sorgeixen els professionals amb identitat pròpia, experts en la natura i el caràcter dels documents, coneixedors dels seus contextos de creació. En aquest entorn, la gestió documental es va fer més consistent i es van crear els primers models i estàndards internacionals. L'avaluació documental va abandonar l'historicisme i pretenia reflectir els valors i les demandes de la societat, que reclamava transparència, justícia i drets humans.

²⁵ Cook, Terry. *Op. Cit.*, 95-120.

El quart i últim paradigma, la comunitat, neix amb el canvi de segle, en un context social i tecnològic que, sense precedents, permet documentar l'experiència humana. L'arxivística es concep des d'una visió holística i aglutinadora, que integra els tres paradigmes anteriors — evidència, memòria i identitat. L'arxiver expert del paradigma anterior passa a ser professional activista: comparteix els seus coneixements i la seva expertesa amb les comunitats reals i virtuals, fent-les participar en la descripció i l'avaluació dels fons custodiats en arxius públics, i acompanyant-les a l'hora de gestionar i custodiar els seus propis arxius.

La comunitat representa la culminació de l'evolució de la ciència arxivística formulada per Cook. Aquesta determina el pas de la gestió documental a la governança de la informació, tot integrant, en matèria d'avaluació i tria documental, la gestió de documents i la consulta de les parts interessades en la presa de decisions, tant en la informació ja existent com en aquella que encara no s'ha creat. En aquest sentit, Adrian Cunningham afirmava *"In other words, the results of appraisal are as likely to be applied prospectively for records that do not yet exist as they are to be applied retrospectively to records that may already exist and may be brought into archival custody"* ²⁶

Pel que fa a la integració de la societat en els arxius, Vicenç Ruíz, autor que ja citàvem en anteriors apartats, aporta que l'anomenada quarta revolució industrial ha fet possible disposar d'eines de registre massiu, com les plataformes de xarxes socials, que permeten a tots els estrats socials produir evidències documentals de les seves activitats. També, que el fet que no comptin amb una personalitat jurídica ni una estructura orgànica definides no vol dir que la seva activitat sigui irrellevant, pel que defensa que haurien de rebre el tractament i la gestió pertinent per part de les administracions i les grans corporacions.²⁷

Per la seva part, Joan Soler diu que "l'arxiu social ha vingut per quedar-se [...] I que si ja hi era, ara podem dir que es pot manifestar d'una manera molt més versàtil i oberta que no pas abans, en què la porta de l'arxiu semblava més la porta d'accés a un temple per a elegits que no pas a un centre de coneixement sense límits".²⁸

²⁶ Cunningham, Adrian. "Good Digital Records Don't Just 'Happen': Embedding Digital Recordkeeping As an Organic Component of Business Processes and Systems". *Archivaria* 71, maig 2011, p. 21-34. <https://archivaria.ca/index.php/archivaria/article/view/13329>.

²⁷ Ruíz Gómez, Vicenç. *Op. Cit.*, p. 21-22, <https://raco.cat/index.php/liligall/article/view/370182>.

²⁸ Soler Jiménez, Joan. «L'arxiu social com a estratègia de continuïtat». *Lligall*, 2019, Núm. 43, p. 15, <https://raco.cat/index.php/liligall/article/view/370181>.

3.2 La imatge de l'arxiu a la societat

Alfred Mauri, en un article publicat l'any 1995, precisament titulat "La imatge de l'Arxiu", defensava que si l'arxiu i l'arxivística havien canviat era perquè la societat també ho estava fent, de la mateixa manera que ho feien les seves necessitats. Per tant, l'autor convidava a reflexionar sobre la imatge i la percepció que es tenia de l'arxiu en aquell moment i la que es considerés que hauria de tenir en el futur, per tal de poder donar resposta des de la professió a les noves demandes socials que anessin sorgint a mesura que la societat evolucionava.²⁹

Gairebé vint-i-cinc anys després de l'article de Mauri, l'exalumne de l'ESAGED, Gerard Vilanova, en el seu treball *#comsomcomensveuen*, reflexionava al voltant d'aquesta qüestió. La base del seu estudi, un documental, tenia com a objectiu donar veu a alguns/es dels/les professionals de l'arxivística del nostre país, per tal d'obtenir, entre d'altres coses, una aproximació científica i estadística per a la seva investigació.³⁰

En aquest sentit, a partir de l'opinió que havien donat els i les entrevistades, Vilanova conclouia: "en el millor dels casos hi ha una pila de tòpics més o menys fabulosos que envolten la figura de l'arxiu (espai tancat, fosc, reservat, elitista, que guarda secrets i tresors...) i de l'arxiver/a (historiador, folklorista, decimonònic, tètric, fúnebre, ocult, gris...), quan no invisibilitat".

També deia que d'entre totes les causes que es poden trobar pel que fa a la equivocada o nul·la imatge que té dels arxius la societat, n'hi ha una que esdevé la principal: la poca capacitat de comunicació que han tingut i que tenen aquests, tant cap a l'organització, com cap a la ciutadania, especialment des que han adquirit noves responsabilitats més enllà de l'arxiu històric.

Per tant, malgrat que a l'apartat anterior diem que a l'actualitat els arxius són centres oberts a la ciutadania i que tenen un impacte social evident, s'entén —o aquesta és la nostra percepció—, que aquesta afirmació és real des del punt de vista de la professió, ja que els arxius no sempre són concebuts així per part de la població, segons sembla. Ara bé, ¿aquesta reflexió nostra, la de Gerard Vilanova i la veu més que autoritzada dels arxivistes/eres entrevistats/des és realment la imatge que té dels arxius i dels seus professionals la societat? Com ho podem saber del cert?

L'article "El coneixement i la imatge dels arxius a Catalunya" del director de la consultoria estratègica ARTImetría, Antoni Laporte, resol, en part, aquesta incògnita.³¹

²⁹ Mauri Martí, Alfred. «La imatge de l'arxiu». Lligall, 1995, Núm. 9, p. 97, <https://raco.cat/index.php/lligall/article/view/339388>.

³⁰ Vilanova Godoy, Gerard. (2018) *#comsomcomensveuen*. Treball de recerca del Màster d'Arxivística i Gestió de Documents de l'Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents. (Treballs fi de màster i de postgrau), 2018, p.31.

³¹ Laporte, Antoni. *Op. Cit.*, p. 485-503.

En el seu estudi, realitzat l'any 2004, es presentava la primera —i a hores d'ara encara única— enquesta específica realitzada a la població de Catalunya per conèixer la imatge, el coneixement i el grau d'ús dels arxius al nostre país. Malgrat el caràcter generalista de l'enquesta, els objectius que es proposava l'autor de l'article eren:

- a) Mesurar el grau de coneixement dels arxius públics, amb una atenció especial als arxius municipals.
- b) Conèixer les imatges i les percepcions que té la població dels arxius.
- c) Mesurar el grau d'ús dels arxius municipals.
- d) Identificar els usuaris dels arxius municipals, així com les seves motivacions.

L'enquesta en què es basava l'article d'Antoni Laporte, es va realitzar per via telefònica a la població adulta de Catalunya d'entre 16 i 75 anys, i es va utilitzar un qüestionari amb 16 preguntes de contingut i 7 preguntes sociodemogràfiques.

Es va elaborar per a l'ocasió una mostra de 1.200 entrevistes amb un disseny multietàpic: el primer nivell d'estratificació va ser per al territori, el segon fou la dimensió de la població i pel tercer les característiques d'edat i sexe de les persones entrevistades.³²

A l'article que citem, els resultats d'aquesta enquesta s'organitzen de les preguntes més volàtils, relatives a la imatge i les percepcions; a les més tangibles, relatives a la presència d'arxius a les llars catalanes.

La primera qüestió que es va abordar són els conceptes associats al terme "arxiu" a través de tres preguntes obertes: "Què li suggereix la paraula "arxiu"?, A quins conceptes associa aquest mot?, Respongui el primer que li vingui al cap quan pensa en un "arxiu"". Els resultats es presenten en una taula amb les categories creades a partir dels conceptes citats per la població, que es reproduïx a continuació:

Conceptes	%
Documents materials	63,3%
Guardar, emmagatzemar	46,4%
Ordenar, organitzar	23,2%
Informació, dades	16,8%
Contenedor: edifici o moble	7,9%

³² En l'exposició dels resultats de l'enquesta només es farà referència a aquelles preguntes adreçades a la població en relació al reconeixement i el grau d'ús dels arxius, en ser aquest l'objecte del nostre estudi. Es deixaran de banda les respostes en relació al territori i a la dimensió de la població, en no disposar d'eines per fer la comparativa amb els resultats de l'enquesta sobre el coneixement i la imatge de l'Arxiu de Vilassar de Dalt, que es presenta en el següent subapartat.

Història, memòria	3,8%
Trobar, consultar, investigar	3,2%
Altres	3,5%

Taula 1: Respostes a les preguntes obertes: "Què li suggereix la paraula arxiu?; A quins conceptes associa aquest mot?; Respongui el primer que li vingui al cap quan pensa en un arxiu". Sistema multiresposta. (Autoria: Antoni Laporte).

Com es pot veure, els resultats representen una "visió moderna i dinàmica dels arxius que engloba les categories "Informació, dades", "Ordenar, organitzar" i "Trobar, consultar". Però també una altra "visió arcaica i estàtica [...] que engloba la resta de categories definides: "Documents materials", "Guardar, emmagatzemar", "Contenedor" i "Memòria, patrimoni"". En aquest cas, s'observa que la visió "moderna" dels arxius és la menys popular entre els i les entrevistades.³³

Malgrat que aquesta dada no es mostra a la taula, la visió moderna i dinàmica, representada principalment per la categoria "Informació i dades" es troba més estesa entre els joves de 16 a 35 anys i entre els universitaris. Contràriament, la visió més arcaica i estàtica dels arxius és més habitual entre la població major de 46 anys i sense estudis universitaris.

En segon lloc, als entrevistats se'ls van proposar cinc frases descriptives sobre atributs dels arxius, entre les quals havien de seleccionar la que millor s'ajustés a la seva percepció. Les definicions i les respostes emeses van ser:

Conceptes	%
Institució que ofereix informació útil per a resoldre gestions administratives	43,7%
Part de la memòria col·lectiva	18,7%
Patrimoni dels nostres avantpassats que cal conservar	17,3%
Magatzem de documents secrets poc accessibles	12,6%
Lloc fosc i caòtic amb documents polsosos	3,3%
Cap de les anteriors	4,4%

Taula 2: Resposta a les cinc frases descriptives sobre atributs associats als arxius. (Autoria: Antoni Laporte).

³³ Laporte, Antoni. *Op. Cit.*, p. 487.

De les frases associades a la percepció que tenen sobre la funció dels arxius, s'observa que cap d'elles aconsegueix una majoria absoluta, malgrat l'important suport que rep "Institució que ofereix informació útil per a resoldre gestions administratives". "Les dues frases relatives al caràcter patrimonial dels arxius se situen en segon i tercer lloc, aconseguint entre les dues el 36% de les veus".³⁴

En avaluar les característiques socials dels i les entrevistades, tot i que tampoc es mostra a la taula, es repeteix el patró del cas anterior, doncs s'observa que la proporció que vincula els arxius amb una "Institució que ofereix informació útil per resoldre qüestions administratives" és significativament major entre els joves de 16 a 35 anys i entre els universitaris.

En el cas concret dels arxius municipals, una altra tècnica emprada va consistir en demanar als entrevistats que triessin entre parelles de paraules antagòniques que associessin a aquest tipus de servei.

	%	%	
Útil	93,4%	6,6%	Inútil
Ordre	86,3%	13,7%	Caos
Ambient net i ordenat	85,2%	14,8%	Pols, brutícia
Per a tothom	85,1%	14,9%	Per a una minoria
Mostrar	82,5%	17,5%	Amagar
Llum	77,1%	22,9%	Foscor
Transparència, veritat	73,1%	26,9%	Secretisme, hermetisme
Actualitat	55,3%	44,7%	Passat

Taula 3: Respostes a l'associació de paraules antagòniques respecte els arxius municipals. (Autoria: Antoni Laporte).

En aquest cas, s'observa que el concepte "Actualitat" és el que rep menys suport en comparació al altres conceptes positius que es proposen. Es fa constar que entre els joves de 16 a 35 anys augmenten alguns percentatges corresponents a atributs negatius, per exemple els qui associen l'arxiu amb el passat (55,6%) o amb el secretisme i l'hermetisme (40,7%).

³⁴ Laporte, Antoni. *Op. Cit.*, p. 488-489.

Entre els universitaris augmenta la proporció d'individus que associen els arxius municipals amb caos (20,1%), amb la transparència i la veracitat (79,6%) i amb el passat (55,6%).

Als i les entrevistades també se'ls va demanar que triessin, entre cinc conceptes, quins d'aquets associaven als arxius municipals. Es podien escollir dos conceptes entre els cinc que es van proposar, tal com es veu a la taula següent:

Conceptes	1a resposta %	Segona resposta %
Informació	48,5%	26,2%
Memòria	21,0%	37,8%
Drets	16,7%	24,9%
Secret	12,8%	7,4%
Inutilitat	1,0%	3,8%
Total	100%	100%

Taula 4: Respostes a la tria de dos d'entre cinc conceptes associats als arxius municipals. (Autoria: Antoni Laporte).

Igual que en el cas de les frases, "Informació" és la paraula més citada, amb una forta distància respecte al segon concepte més citat. En el cas de l'estudi per edats, s'indica que l'associació entre els arxius municipals i la "Informació" s'incrementa amb les persones amb major grau d'estudis, dada que tampoc es fa constar a la taula.

Pel que fa al contingut que conserva un arxiu, es va preguntar als entrevistats què creien que podien contenir aquests tipus d'equipaments. En aquest cas, podien triar més d'una resposta. Aquestes van ser:

Tipus de documents	%
Plànols, cartells, dibuixos	94,5%
Documents mecanografiats	93,1%
Fotografies	87,6%
Fitxers informàtics	86,1%
Publicacions	83,5%
Manuscrits o escrits a mà	80,1%
Cassets, vídeos	63,8%

Taula 5: Resposta sobre el contingut dels arxius municipals. (Autoria: Antoni Laporte).

Dels tipus de documents que hom pensa que pot contenir un arxiu, es destaca que hi ha més d'una tercera part de la població que desconeix que als arxius poden trobar materials audiovisuals i sonors.

En el següent apartat es van fer qüestions relatives al grau de reconeixement en relació als arxius del país i als interessos de consulta, tot tractant el tema de l'accessibilitat pública.

Pel que fa al coneixement de les institucions productores d'arxius de Catalunya, les persones entrevistades van contestar:

Productors³⁵	%
Les administracions públiques	79,0%
Les empreses	10,3%
Les associacions	5,3%
Els particulars	4,2%
Altres respostes	1,2%
Total	100%

Taula 6: Respostes en relació als productors d'arxius a Catalunya. (Autoria: Antoni Laporte).

Segons fa constar l'autor de l'article, el fet que gairebé 8 de cada 10 ciutadans atorguin a les administracions públiques el lideratge de la producció arxivística s'explica perquè és on la majoria dels entrevistats es dirigeixen quan necessiten obtenir informació.

Es destaca que els resultats no són homogenis si es tenen en consideració els grups d'edat: entre la població de 16 a 25 anys s'observa una important disminució del percentatge corresponent a les administracions públiques (69,5%), mentre augmenta significativament la consideració que les empreses i les associacions són els principals productors d'arxius de Catalunya (23,4% entre ambdós).

A la pregunta si la població creia que qualsevol persona pot consultar un arxiu municipal, els/les entrevistats/des van respondre un 76,5% que sí, i un 23,5% que no. Per tant, tres quartes parts de la població entrevistada sap que qualsevol persona pot consultar un arxiu. Tot i que no ho diu al gràfic, es constata que el 29,2% de la població amb estudis primaris creu que els arxius són d'accés restringit. En canvi, dels que tenen estudis universitaris, només ho pensa un 16,2%.

Pel que fa als interessos de consulta, la mostra de ciutadania entrevistada va contestar:

³⁵ Títol afegit per l'autora d'aquest treball.

Documents	%
Del Registre Civil	43,9%
Polítics, electorals, sobre despeses públiques	15,3%
Mèdics	14,0%
Escolars	11,8%
Antics, d'interès històric	9,3%
Cap	6,9%
Sobre el barri o el municipi, plànols, d'urbanisme	5,6%
Militars o de la policia	4,3%
Depèn, segons les necessitats del moment	4,1%
De tot tipus	2,9%
Del Registre de la Propietat	2,8%
Personals, familiars	1,7%
Socials, culturals	0,6%
Altres	1,9%

Taula 7: Respostes pel que fa als interessos de consulta als arxius. Autoria: Antoni Laporte.

En aquest cas, “destaca el pes que tenen els documents relatius a qüestions personals: Registre Civil, documents mèdics i escolars, etc. Amb menor mesura se citen materials que serveixen per al coneixement de la història [...] o relatius a qüestions públiques”.³⁶

Per comprovar la proximitat existent entre la població catalana i els arxius, es van incloure al qüestionari dues preguntes obertes on es plantejaven dues situacions de cerca de documents que es troben en un arxiu.

A la pregunta “Si hagés perdut l'escriptura de la seva casa o la d'algun familiar, on aniria a buscar-la?”, van contestar:

³⁶ Laporte, Antoni. *Op. Cit.*, p. 493.

Resposta	%	% vàlid
Cita la paraula "arxiu"	1,7%	2,9%
Registres o cambres	24,1%	41,9%
Notari, advocat, gestoria	18,4%	31,9%
Ajuntament	6,5%	11,4%
Polícia, mossos, guàrdia civil	2,1%	3,7%
Banc	1,1%	1,8%
Telefons d'informació, Oficina d'objectes perduts	0,5%	0,9%
Altres institucions: Hisenda, jutjats, ministeris...	1,3%	2,3%
Altres respostes	1,8%	3,1%
Ns/Nc	42,3%	-
Total	100%	100%

Taula 8: Resposta a la pregunta "Si hagués perdut l'escriptura de la seva casa o la d'algun familiar, on aniria a buscar-la?". (Autoria: Antoni Laporte).

I a la de "Si desitjés trobar un plànol de casa seva, sabria on trobar-lo?", van dir:

Resposta	%	% vàlid
Cita la paraula "arxiu"	1,4%	2,1%
Ajuntament, departament d'urbanisme de l'ajuntament	26,7%	40,7%
Registres o cambres	10,1%	15,4%
Arquitectes, Col·legi d'Arquitectes	10,1%	15,4%
Constructora, immobiliària, venedor del pis	6,0%	9,1%

Administrador de la finca, notari, gestoria	2,5%	3,8%
A casa (caixa forta, calaix dels papers, etc.), a l'escriptura, al despatx...	2,3%	3,5%
Telèfons d'informació, Oficina d'objectes perduts, Internet, pàgines grogues...	1,3%	2,0%
Cadastre	1,1%	1,7%
Encarregaria o faria un plànol nou	0,7%	1,0%
Altres institucions	1,0%	1,5%
Altres respostes	2,6%	3,9%
Ns/Nc	34,2%	-
Total	100%	100%

Taula 9: Resposta a la pregunta "Si desitgés trobar un plànol de casa seva, sabria on trobar-lo?". (Autoria: Antoni Laporte).

En el primer cas, es destaca l'alt percentatge de persones que no saben o no contesten la pregunta (un 42,3%), i que només el 2,9% dels que responen cita la paraula "arxiu". En el segon cas, novament hi ha un alt percentatge de no resposta (34,2%). També es fa constar que el perfil sociodemogràfic de l'individu que no sap respondre cap de les dues preguntes es el de l'estudiant de 16 a 25 anys sense estudis.

Pel que fa a l'ús dels arxius municipals a Catalunya, es va preguntar als/les entrevistats/des per la freqüència i les motivacions de les visites.

A la pregunta "Has anat alguna vegada a un arxiu municipal", la resposta va ser d'un 77,6% sí, i un 22,4% no. En aquest cas s'indica que la proporció de visitants augmenta amb el nivell d'estudis.

Val la pena ressaltar les respostes de les persones que van contestar que sí havien visitat algun cop un arxiu municipal, a la pregunta sobre els conceptes que associaven a aquest tipus de servei:

Concepte	Usuari/a	No usuari/a	Total
Secret	7,2%	14,2%	12,7%
Informació	54,7%	46,7%	48,5%
Drets	15,2%	17,1%	16,7%
Inutilitat	1,3%	1,0%	1,1%
Memòria	21,5%	21,05	21,1%
Total	100%	100%	100%

Taula 10: Resposta sobre conceptes associats als arxius a les persones que sí havien visitat algun cop l'arxiu. (Autoria: Antoni Laporte).

I dels motius que justificaven aquestes visites, van dir:

Motius	%
Per interès personal	56,0%
Per estudis	18,6%
Per feina	15,2%
Per recerca o investigació	5,7%
Visita cultural	3,6%
Altres	0,8%
Total	100%

Taula 11: Motius pels quals es van efectuar les visites a l'arxiu. (Autoria: Antoni Laporte).

“El percentatge de la població que no ha visitat mai un arxiu municipal i l’associa amb el Secret” és el doble de l’obtingut entre la població que alguna vegada ha visitat un arxiu municipal: 14,2% i 7,2%, respectivament.”³⁷ Les raons personals destaquen d’entre les motivacions de les persones que declaren haver visitat alguna vegada un arxiu municipal (56,0%), seguit d’un 18,6% per estudis i un 15,2% per feina. Només un 5,7% declara haver-ho fet per fer recerca i un 3,6% per visita cultural.

L’estudi d’Antoni Laporte es publicava al número 22 (2004) de la revista *Lligall*, editada per l’Associació d’Arxivers i Gestors de Documents de Catalunya. En aquest número, es presentava també el resum d’una taula rodona feta en el marc del III Laboratori d’Arxius Municipals, titulada “Quina imatge té la societat dels arxivers i dels arxius municipals a

³⁷ Laporte, Antoni. *Op. Cit.*, p. 496.

l'actualitat?»³⁸; i les conclusions de dos tallers celebrats en el mateix context, sota els títols de “Les accions de l'arxiver i el reconeixement del seu paper en la societat” i “Les accions de l'arxiver municipal i el reconeixement del seu paper en el si de l'administració”, respectivament³⁹.

Pel que fa a la taula rodona, aquesta va acollir tant a professionals de l'arxivística i la gestió de documents, com d'altres personalitats alienes a la professió, algunes d'elles relacionades amb l'administració pública. Va ser el cas de Lourdes Palomino, advocada i secretària municipal de l'Ajuntament de Salt; Ramon Pareja, arquitecte i cap de l'Unitat i Inspecció d'Obres i Activitats de l'Ajuntament de Barcelona; Carles Santacana, professor d'Història Contemporània a la Universitat de Barcelona, i Maribel Serra, historiadora i documentalista de TV3.

Les conclusions que es van extreure d'aquesta taula rodona van ser:

- És notori l'avenç dels equipaments dels arxius municipals pel que fa a les instal·lacions i a l'utilatge tècnic a disposició del personal dels centres i dels usuaris.
- Cal aprofitar les possibilitats que ofereixen les noves tecnologies per satisfer unes demandes socials cada vegada més extenses i exigents.
- Els arxius municipals han de preparar els seus equipaments —i els seus processos de treball— per estar presents en l'era de la informació electrònica.
- Cal augmentar la capacitat dels arxius municipals per a fer accessibles a través de la xarxa Internet els fons documentals que es custodien.
- Cal explotar més intensament els nous canals de divulgació per als continguts documentals que els arxius poden oferir a la societat.
- Es necessita disposar d'un pressupost més ajustat a les demandes organitzatives, socials i normatives.

D'altra banda, les conclusions que es van extreure dels dos tallers celebrats entorn al paper i al reconeixement de la professió arxivística a la societat i a la pròpia organització, van ser:

- Cal que els esforços invertits pels arxivers reverteixin en la imatge del mateix arxiu.
- És indispensable conèixer els usuaris i les seves necessitats per tal de definir i adequar els productes dels arxius.

³⁸ Barris Ruset, Josep M^a. «Resum de la taula rodona: Quina imatge té la societat dels arxivers i dels arxius municipals a l'actualitat?». Lligall, 2004, Núm. 22, p. 507-510, <https://raco.cat/index.php/lligall/article/view/339601>.

³⁹ «Conclusions dels tallers del 3r Laboratori d'Arxius Municipals». Lligall, 2004, Núm. 22, p. 505, <https://raco.cat/index.php/lligall/article/view/339600>.

- Cal convertir el paper d'assessor tècnic de l'arxiver municipal en un producte tangible, vendible i explicable.
- És convenient una participació més activa per part de l'arxiu municipal, en temes d'actualitat com a element de difusió de la imatge i de les funcions dels arxius.
- Caldria, per part dels arxivers, una revisió crítica de les pròpies tasques i l'adaptació de les eines de gestió a les demandes reals de l'administració municipal.
- Els avenços en la formació i el reciclatge dels professionals i el marc de la Llei d'arxius i documents han de facilitar als arxivers les estratègies necessàries per a liderar un sistema de gestió de documents en el si de totes les administracions municipals.
- És necessari impulsar la difusió i el desplegament de la Llei d'arxius i documents en el conjunt de l'administració local, per facilitar el reconeixement de l'arxiver tant en l'àmbit polític com en l'administratiu.

Una altra mostra de l'opinió pública respecte a la imatge de l'arxiu, més recent que l'article d'Antoni Laporte i els dos casos presentats al mateix número de la revista *Lligall*, és la sèrie d'entrevistes coordinades des de la revista La DaDa, efectuades entre els anys 2018 i 2020 sota el títol "*L'arxiu des de fora*".

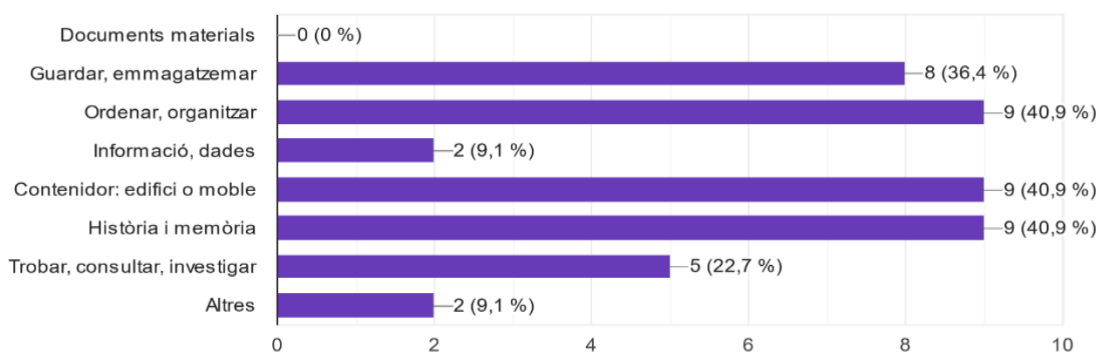
Aquest projecte va consistir en la realització d'un total de 22 entrevistes a un seguit de persones alienes al món dels arxius i l'arxivística, per tal de saber quina era la percepció que aquests i aquestes tenien "des de fora" del col·lectiu. Tot seguint algunes de les metodologies emprades en l'enquesta presentada per Antoni Laporte, es mostren a continuació una sèrie de gràfics amb els resultats de les dades obtingudes a partir d'aquestes entrevistes, posant també atenció a la informació obtinguda en relació al gènere de les persones entrevistades. No s'atenen els valors derivats de l'edat per no disposar d'aquesta dada. Tampoc del grau d'estudis, ja que tots els entrevistats tenen estudis superiors.⁴⁰

⁴⁰ Dades obtingudes a partir de les entrevistes realitzades per la revista La Dada entre els anys 2018 i 2020, a: Regadera López, Andrea. «L'arxiu des de fora: Sara Gutiérrez, periodista», la Dada, 2018, a: <https://arxivers.com/ladada/larxiu-des-de-fora-sara-gutierrez-periodista/>;
Regadera López, Andrea. «L'arxiu des de fora: Mireia Sopena, editora», la Dada, 2018, a: <https://arxivers.com/ladada/larxiu-des-de-fora-mireia-sopena-editora/>;
Regadera López, Andrea. «L'arxiu des de fora: Kristian Muñoz, programador», la Dada, 2018, a: <https://arxivers.com/ladada/larxiu-des-de-fora-kristian-munoz/>;
Regadera López, Andrea. «L'arxiu des de fora: Eloi Fort, director d'oficina bancària», la Dada, 2018, a: <https://arxivers.com/ladada/larxiu-des-de-fora-eloi-fort-treballador-de-la-banca/>;
Regadera López, Andrea. «L'arxiu des de fora: Ricard Cervantes, bomber», la Dada, 2019, a: <https://arxivers.com/ladada/larxiu-des-de-fora-ricard-cervantes-bomber/>;
Regadera López, Andrea. «L'arxiu des de fora: Gerard Carceller, professor de secundària», la Dada, 2019, a: <https://arxivers.com/ladada/larxiu-des-de-fora-gerard-carceller-professor-de-secundaria/>;
Regadera López, Andrea. «L'arxiu des de fora: Jordi Sardà: Arquitecte», la Dada, 2019, a: <https://arxivers.com/ladada/larxiu-des-de-fora-jordi-sarda-arquitecte/>;
Cristià Balsells, Elisenda. «L'arxiu des de fora: Montserrat Soronellas Masdeu, antropòloga», la Dada, 2019, a: <https://arxivers.com/ladada/larxiu-des-de-fora-montserrat-soronellas-masdeu-antropologa/>;

A la pregunta "Què és el primer que et ve al cap quan penses en arxius?" les respostes dels i les entrevistades van ser diverses, però totes reproduïen un patró compatible amb l'agrupació de conceptes emprada en una de les preguntes de l'enquesta presentada per Antoni Laporte. En aquest sentit, el sistema multiresposta va donar els següents resultats:

Què és el primer que et ve al cap quan penses en arxius?

22 respuestas

Gràfic 1: Respostes a la pregunta "Què és el primer que et ve al cap quan penses en arxius?". (Autoria: Marta Alari).

Cristià Balsells, Elisenda. «L'arxiu des de fora: Rafel Nadal, escriptor i periodista», la Dada, 2019, a: <https://arxivers.com/ladada/larxiu-des-de-fora-rafel-nadal-escriptor-i-periodista/>;

Regadera López, Andrea. «L'arxiu des de fora: Lola Badia, catedràtica de filologia catalana», la Dada, 2019, a: <https://arxivers.com/ladada/larxiu-des-de-fora-lola-badia-catedratica-de-filologia-catalana/>;

Cristià Balsells, Elisenda. «L'arxiu des de fora: M. Àngels Solé Gili, directora del Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya», la Dada, 2019, a: <https://arxivers.com/ladada/larxiu-des-de-fora-m-angels-sole-gili-directora-del-centre-de-restauracio-de-bens-mobles-de-catalunya/>;

Regadera López, Andrea. «L'arxiu des de fora: Pablo Aragon, investigador a la Universitat Pompeu Fabra i a Eurecat, Centre Tecnològic de Catalunya», la Dada, 2019, a: <https://arxivers.com/ladada/larxiu-des-de-fora-pablo-aragon-investigador-a-la-universitat-pompeu-fabra-i-a-eurecat-centre-tecnologic-de-catalunya/>;

Regadera López, Andrea. «L'arxiu des de fora: Jordi Llavina, escriptor, poeta i crític literari», la Dada, 2019, a: <https://arxivers.com/ladada/larxiu-des-de-fora-jordi-llavina-escriptor-poeta-i-critic-literari/>;

Regadera López, Andrea. «L'arxiu des de fora: Xavier Bas i Sarrà, periodista», la Dada, 2019, a: <https://arxivers.com/ladada/larxiu-des-de-fora-xavier-bas-i-sarra-periodista/>;

Regadera López, Andrea. «L'arxiu des de fora: Maria del Carme Roca i Costa», la Dada, 2019, a: <https://arxivers.com/ladada/larxiu-des-de-fora-maria-del-carme-roca-i-costa/>;

Regadera López, Andrea. «L'arxiu des de fora: Josep Capella, periodista», la Dada, 2019, a: <https://arxivers.com/ladada/larxiu-des-de-fora-josep-capella-periodista/>;

Regadera López, Andrea. «L'arxiu des de fora: Manuel Castellet», la Dada, 2019, a: <https://arxivers.com/ladada/larxiu-des-de-fora-manuel-castellet/>;

Regadera López, Andrea. «L'arxiu des de fora: Joana Barbany», la Dada, 2020, a: <https://arxivers.com/ladada/larxiu-des-de-fora-joana-barbany/>;

Regadera López, Andrea. «L'arxiu des de fora: Santi Suárez Baldrís, guionista i productor de cinema», la Dada, 2020, a: <https://arxivers.com/ladada/larxiu-des-de-fora-santi-suarez-baldris-guionista-i-productor-de-cinema/>;

Cristià Balsells, Elisenda. «L'arxiu des de fora: Manel Forcano», la Dada, 2020, a: <https://arxivers.com/ladada/larxiu-des-de-fora-manel-forcano/>;

Cristià Balsells, Elisenda. «L'arxiu des de fora: Enric Calpena», la Dada, 2020, a: <https://arxivers.com/ladada/larxiu-des-de-fora-enric-calpena/>;

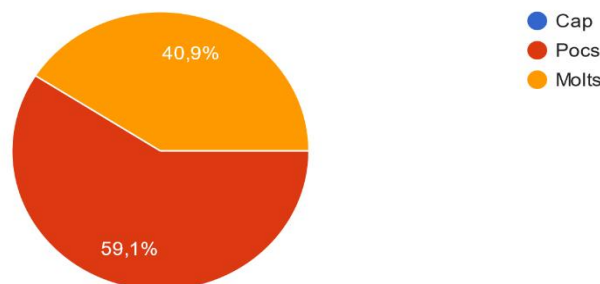
Regadera López, Andrea. «L'arxiu des de fora: Karma Peiró, periodista», la Dada, 2020, a: <https://arxivers.com/ladada/larxiu-des-de-fora-karma-peiro-periodista/> [en línia, consultat el 26/08/2023]

Com es pot observar, la gran majoria de persones preguntades pel primer que els hi ve al cap quan pensen en arxius responen “Guardar, emmagatzemar”, “Ordenar, organitzar”, “Contenedor: edifici o moble” i “Història i memòria”. Contràriament al que succeeix quan son preguntades per altres qüestions referents als arxius, només 2 persones contesten “Informació, dades” i 5 ho relacionen amb “Trobar, consultar, investigar”. Malgrat que al concepte “Documents materials” apareix un 0% en les respostes, cal fer constar que aquest no s’ha tingut en compte a l’hora de fer l’anàlisi, doncs totes les persones entrevistades es van referir als arxius en aquest sentit. Per tant, aquest 0% en realitat és un 100%.

S’han de destacar també les diferències que es presenten respecte a l’enquesta d’Antoni Laporte, doncs els conceptes “Contenedor: edifici o moble” i “Història, memòria” reben molt més suport en aquest cas. En el cas de “Guardar, emmagatzemar” i “Ordenar, organitzar” els resultats són similars en ambdós casos.

En relació al grau d’ús que feien dels arxius públics, es va preguntar “Quants arxius públics coneixes?” Les respostes es mostren a la gràfica següent:

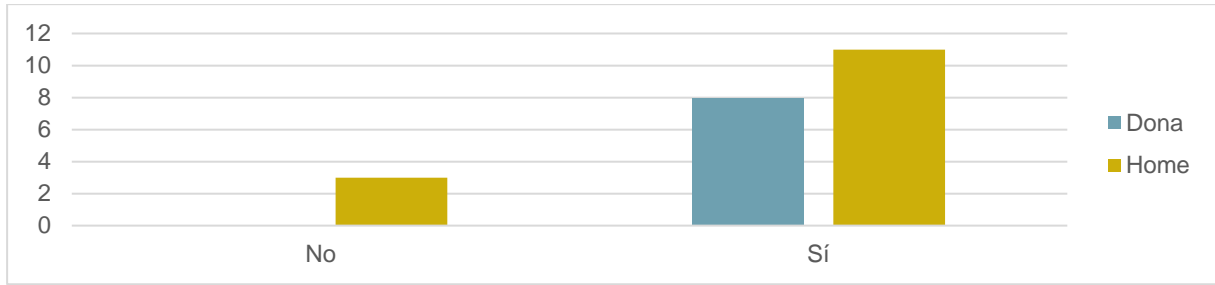
Quants arxius públics coneixes?
22 respuestas

Gràfic 2: Resposta a la pregunta "Quants arxius públics coneixes?" (Autoria: Marta Alari).

Ja que cap dels entrevistats va manifestar que no en coneixia cap, si sumem els dos percentatges resultants, el 100% de les respostes sobre el coneixement de l’existència d’arxius públics ens diuen que aquests són prou coneguts.

També es va voler saber si els i les entrevistades havien estat mai en un arxiu públic. En aquest cas, s’han volgut extreure les dades tenint en compte el gènere de les persones entrevistades. Els resultats són els següents:

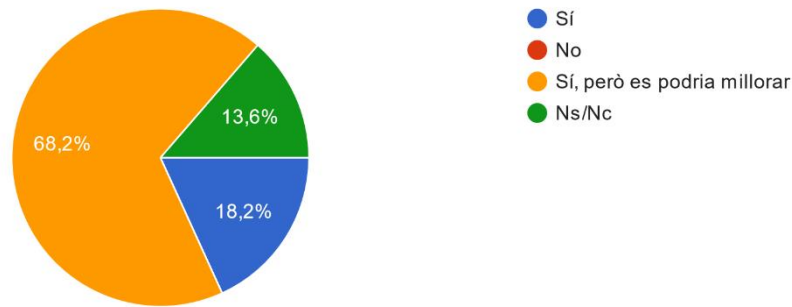
Gràfic 3: Resposta a la pregunta "Has anat mai a un arxiu públic?" (Autoria: Marta Alari).

Pel que fa al grau d'ús, doncs, les 8 dones entrevistades han visitat com a mínim un cop a la vida un arxiu. Dels homes, només 1 dels 14 entrevistats no hi ha anat mai a cap.

D'altra banda, es va voler saber si les persones entrevistades consideraven prou accessibles i/o visibles els arxius, al que van respondre:

Creus que són accessibles i/o visibles?

22 respuestas

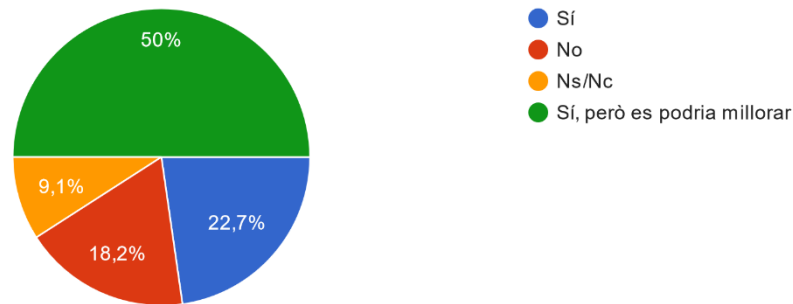

Gràfic 4: Resposta a la pregunta "Creus que els arxius són accessibles i/o visibles?" (Autoria: Marta Alari).

És destacable que un 68,2% (15 persones) considera que, malgrat que són prou accessibles, s'han de millorar diversos aspectes, i que cap creu que els arxius siguin inaccessible i/o invisibles. Una tendència molt similar es va trobar en les respostes referents a la qualitat de la difusió als serveis d'arxiu, com es mostra en la taula següent:

Creus que fan bona difusió dels seus serveis?

22 respuestas

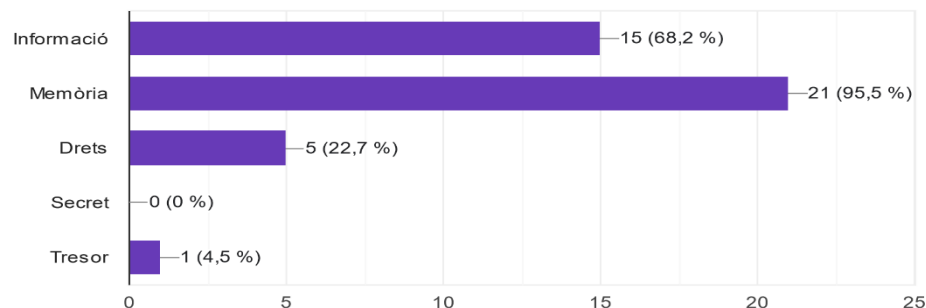
Gràfic 5: Resposta a la pregunta "Creus que els arxius fan una bona difusió dels seus serveis?". (Autoria: Marta Alari).

En el cas de la qualitat de la difusió dels serveis d'arxiu es reproduïx un patró similar a l'anterior, tot i que un 18,2% (4 persones) creu que aquesta no és bona. La resta, un 22,7% (5 persones) creu que sí que ho és i un 50% (11 persones) considera que és prou bona però que cal establir mesures per millorar-la. Un 9,1 % (2 persones) no sap o no contesta a la pregunta.

La resta de preguntes que es presentaven a les entrevistes no s'han pogut quantificar en ser poc concises i derivar en respostes massa abstractes per a ser interpretades amb variables. El que sí hem pogut recollir del discurs de les persones entrevistades són alguns atributs associats als arxius. En aquest cas, hem pres de model els cinc conceptes que es feien servir en una de les preguntes de l'enquesta presentada a l'article d'Antoni Laporte, tot canviant "Inutilitat" per "tresor". Els resultats són els següents:

Amb quins conceptes associes als arxius?

22 respuestas

Gràfic 6: Agrupació de conceptes i atributs associats als arxius al llarg de les entrevistes. (Autoria: Marta Alari).

Dels conceptes associats als arxius al llarg del discurs dels i les entrevistades, 21 de les 22 persones entrevistades (un 95,5%) diu la paraula “memòria”, 15 diuen “Informació” (un 68,2%), 5 aporten “Drets” (un 22,7%) i només 1 (4,5%) diu la paraula “Tresor”.

Tot fent un balanç les dades obtingudes en aquest apartat podem extreure diverses conclusions:

Pel que fa a la qüestió que ens plantejàvem al principi —Quina és la imatge dels arxius a la societat?—, podem afirmar que la visió de Gerard Vilanova i de tots/es els/les professionals entrevistats/des és correcta, doncs existeixen encara una pila de tòpics fabulosos o poc reals respecte al que en realitat són i fan els arxius.

Els sectors de la població més encertats en les respostes relatives a les funcions i utilitats dels arxius responen als extractes socials més joves i formats, que alhora són els que els han visitat, com a mínim, una vegada a la vida. Tanmateix, cal destacar que entre aquest sector també existeix l'opinió de què són llocs poc accessibles i/o hermètics.

Es continua associant majoritàriament els arxius amb la seva vessant històrica. No diem que aquest sigui un factor negatiu, doncs els arxius preserven, com dèiem a l'inici, la història i la memòria de les persones. Tanmateix, creiem que cal incidir en la visibilització de la resta d'usos i serveis que l'arxiu pot oferir a la ciutadania, doncs és important de cara a la transparència de la institució a la que representen i en la preservació dels drets individuals i col·lectius de la societat.

També s'observa un desconeixement més o menys generalitzat pel que fa al ventall d'informació que hom pot consultar als arxius, pel que caldria, com també deia Gerard Vilanova, establir una política de comunicació i difusió que resolgués la manca de visibilitat en aquest sentit.

3.3 La imatge de l'arxiu a Vilassar de Dalt

En voler centrar l'estudi en la població de Vilassar de Dalt, es va decidir preguntar sobre la imatge de l'arxiu al responsable del servei d'aquest municipi, en Marc Prim. (Annex 1). En primer lloc, vam voler saber quina creia que era la imatge que l'Arxiu projectava dins de l'organització, és a dir, a l'Ajuntament de Vilassar de Dalt, al que va respondre:

La gent encara té bastant la imatge de l'arxiu clàssic, magatzem dels expedients antics i que rep al final la documentació i serveix informació i documents en cas de necessitat. Tot i que aquestes funcions es continuen fent, amb la implementació de la gestió documental electrònica està canviant la percepció de l'arxiu entre els treballadors ja que hi ha una comunicació més extensiva, una implicació des del naixement dels expedients i es resolen dubtes conjuntament.

De com milloraria la seva imatge a nivell intern va dir:

Seguir sent d'utilitat als treballadors i a la administració és essencial per a que sigui un servei ben valorat. La resolució de dubtes en relació a la gestió documental electrònica ha estat un element important per visibilitzar l'Arxiu a nivell intern i que es compti amb ell en alguns dels processos implicats.

Pel que fa a la imatge externa de l'Arxiu, es va preguntar: Quina creus que és la imatge de l'Arxiu Municipal de Vilassar de Dalt a nivell extern? És prou conegut entre la societat vilassarenca? Quins creus que són els motius?. La seva resposta va ser:

Crec que es força desconegut i segurament molta gent no sap que és un servei d'accés lliure. La ciutadania ho vincula sobretot a documents antics que poden ser d'interès per a historiadors o entesos només i pot ser que això freni als potencials usuaris.

També hi ha confusió entre el Museu i l'Arxiu ja que durant molts anys el Museu Arxiu de Vilassar de Dalt feia les funcions d'arxiu històric abans d'establir-se l'arxiu municipal.

Sobre com milloraria ell la imatge de l'Arxiu a nivell extern, deia:

Segurament actuant en diverses direccions com ara:

- *Publicitant els serveis que pot oferir un servei d'arxiu a la ciutadania.*
- *Millorant els instruments de descripció i posant-los a disposició de la ciutadania de manera entenedora i senzilla.*
- *Recordant que l'accés a la majoria de documents és lliure.*
- *Diferenciant el que és Museu i el que és Arxiu.*

De l'última qüestió a la que fa referència en Marc Prim ("Diferenciant el que és Museu i el que és Arxiu"), es va preguntar també al director del Museu Municipal de Vilassar, l'Enric Ortega:

Creus que el nom de "Museu-Arxiu" contribueix a la invisibilitat de l'Arxiu Municipal? (Annex 2). La seva aportació va ser:

Segurament, però al mateix temps la reputació del Museu i el funcionament de cara a la ciutadania també dóna valor afegit a la tasca de l'Arxiu. De cara portes a enfora ens veuen com una unitat.

Pel que fa la imatge de l'Arxiu Municipal des de l'organització, el director del Museu deia:

A nivell funcional tot i que l'Arxiu depengui de Secretaria, la gent m'associa a mi en temes patrimonials documentals, com pot ser l'Arxiu dels marquesos de Barberà o en altres casos de funcionament ordinari hi ha personal de l'Ajuntament que interpreta que l'arxiu i inclús el seu personal té una dependència orgànica del Museu....

A partir d'aquestes entrevistes es va considerar interessant realitzar una enquesta a la població de Vilassar de Dalt. Els objectius que ens proposaven, tot prenent de model l'enquesta presentada per Antoni Laporte, eren:

- a) Mesurar el grau de coneixement dels arxius, amb una atenció especial a l'Arxiu Municipal de Vilassar de Dalt.
- b) Conèixer les imatges i les percepcions que té la població de Vilassar de Dalt dels arxius.
- c) Mesurar el grau d'ús dels arxius respecte al d'altres serveis culturals oferts a Vilassar de Dalt.
- d) Identificar els usuaris dels arxius, així com les seves motivacions, posant especial atenció als usuaris de l'Arxiu Municipal de Vilassar de Dalt.

L'enquesta que es presenta a continuació, malgrat que mostra moltes característiques similars a la que es mostrava en l'anterior apartat, també té moltes diferències. Això es deu principalment a la diferència de mitjans i canals dels que disposem nosaltres respecte amb els que comptava Antoni Laporte.

En aquest sentit, l'enquesta es va realitzar a la població de Vilassar de Dalt mitjançant un formulari creat amb l'aplicació *Google Forms*, i presentava 23 preguntes adreçades a la ciutadania. Aquest formulari es va distribuir a través del compte de *Facebook* del Museu-Arxiu de Vilassar (Annex 3); el correu intern dels funcionaris/es i treballadors/es de l'Ajuntament i els contactes de *whatsapp* d'amics/gues i coneguts/des habitants en aquesta població. En aquest últim cas, es va demanar la difusió de l'enquesta entre els contactes que es creguessin oportuns, amb la condició que fossin persones residents a Vilassar de Dalt. Com es podrà comprovar, aquest factor no es va reproduir al 100%, doncs algunes de les respostes que hem rebut són de residents en poblacions properes a Vilassar i, fins i tot, en trobem algun/a de Barcelona (Annex 4). Tot i així, hem preferit no descartar aquestes valoracions en el

recompte final, doncs pertanyen a la franja geogràfica dels potencials usuaris de l'Arxiu Municipal de Vilassar.

D'altra banda, tenint en compte els resultats presentats per Antoni Laporte, pel que fa a la relació entre l'edat i el grau d'estudis de la població enquestada amb la concepció i la imatge dels arxius, es va dissenyar l'enquesta amb la possibilitat d'analitzar les variables en aquest sentit. Finalment, també es van voler tenir en compte les dades segons el gènere dels/les enquestats/des.

L'enquesta va estar activada entre l'1 i el 27 d'agost de 2023 i, malgrat el reduït marge de temps, es van obtenir un total de 73 respostes.

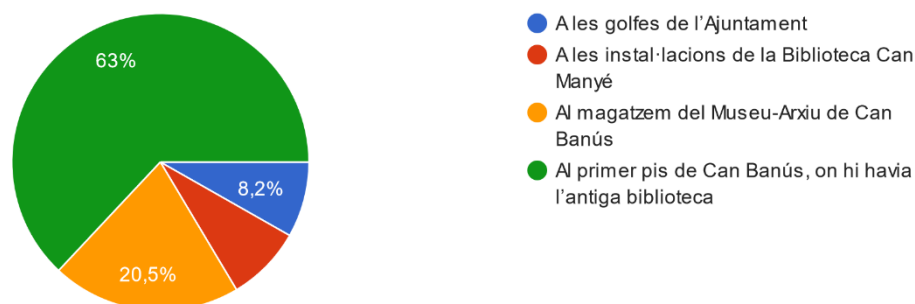
Sense entrar en detalls, la franja d'edat de les persones enquestades va dels 16 als 78 anys. El grau d'estudis es situa en un 63% d'universitaris, un 26% de titulats en batxillerat o preuniversitari, un 8,2% en graduats de secundària, i un 2,7% amb estudis primaris. Pel que fa al gènere, l'enquesta la van contestar 38 homes (52,1%) i 35 dones (47,9%). Es va donar l'opció de marcar "No binari", però no va ser marcada per ningú (Annex 5).

Cal destacar que la majoria d'enquestats tenen un percentatge alt en grau d'estudis i que, en la seva majoria, són funcionaris o treballadors de l'Ajuntament (Annex 6). Això es deu, segurament, al canal pels quals es va distribuir el formulari, entre els que es trobava el correu intern de l'Ajuntament.

En voler conèixer la visibilitat física que té l'Arxiu Municipal de Vilassar de Dalt entre la població es va formular la pregunta "On es troba l'arxiu municipal de Vilassar de Dalt?" i es van donar quatre opcions possibles. En aquest cas, les alternatives responen a certes creences populars, en que es barregen les funcions exercides per l'Arxiu amb les que fa un museu o una biblioteca; o la concepció de què el Museu-Arxiu i l'Arxiu Municipal són la mateixa cosa. D'altra banda, com l'Arxiu va existir durant molts anys a les golfes de l'edifici de l'Ajuntament, es va voler saber si els i les vilassarenques coneixien la nova ubicació. Els resultats es mostren a continuació:

On es troba l'arxiu municipal de Vilassar de Dalt? (Marqueu només UNA opció)

73 respuestas

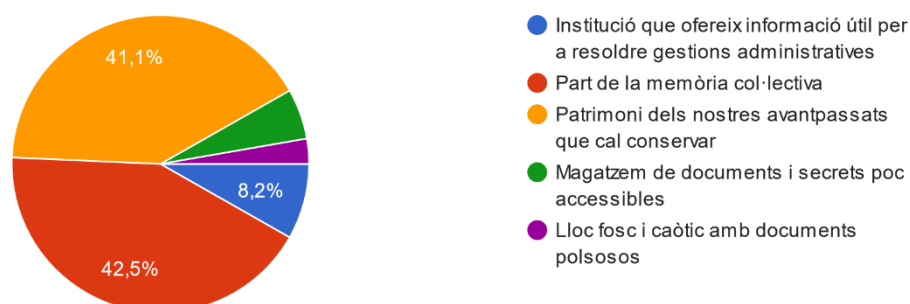
Gràfic 7: Respostes a la pregunta "On es troba l'Arxiu Municipal de Vilassar de Dalt? Autoria: Marta Alari).

Com s'observa, la gran majoria de les respostes són correctes, malgrat que la segona opció marcada és "Al magatzem del Museu-Arxiu de Can Banús" pel que, com pensàvem, demostra que encara existeix un alt percentatge de gent que no sap diferenciar el Museu-Arxiu de l'Arxiu Municipal.

Prenent de mostra les definicions que es mostraven a l'enquesta de "El reconeixement de la imatge dels arxius a Catalunya" es va voler preguntar a la població "Què és un arxiu municipal?" donant les mateixes opcions que en aquella altra enquesta. Els resultats van ser:

Què és un arxiu municipal? Quina de les següents definicions us sembla més correcta? (Marqueu només UNA opció)

73 respuestas

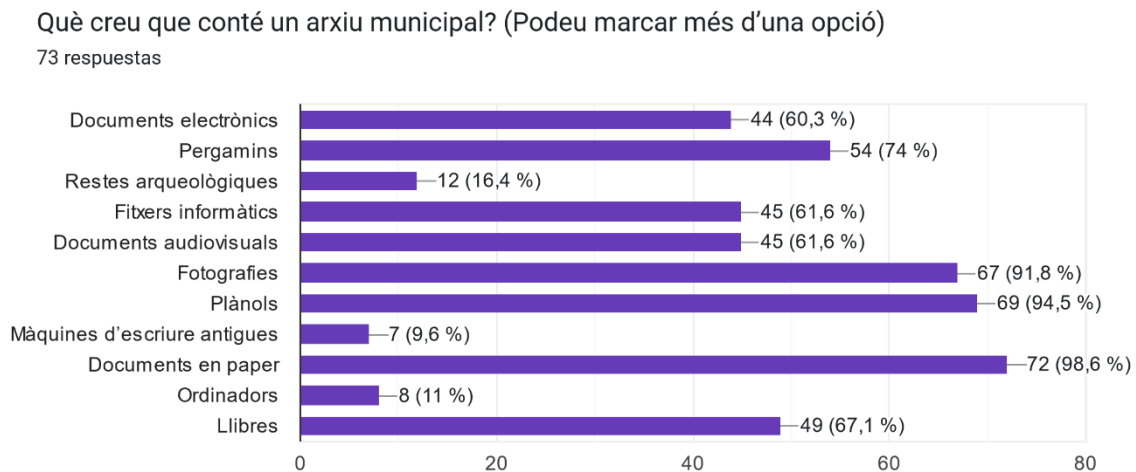

Gràfic 8: Respostes a la pregunta "Què és un arxiu?". (Autoria: Marta Alari)

Al contrari del que succeïa al 2004, la població de Vilassar considera amb una àmplia majoria que els arxius són "Part de la memòria col·lectiva (42,5%) i "Patrimoni dels nostres avantpassats que cal conservar", relegant a un testimonial 8,2 % els que creuen que és "Institució que ofereix informació útil per a resoldre gestions administratives". Aquest resultat fa pensar que entre la mostra enquestada està molt present la vessant historicista dels arxius,

però que no es té prou en consideració el paper dels arxius des del punt de vista de la gestió documental i l'administració.

Paradoxalment, a la pregunta "Què creu que conté un arxiu municipal?", les persones enquestades sí que fan una notòria referència als documents electrònics, als fitxers informàtics i als documents audiovisuals, que representen a la visió més moderna dels arxius. Tanmateix, tal i com es mostra al gràfic següent, l'opció més votada és "Documents en paper" (98,6%), seguida de "Plànols" (94,5%), "Fotografies" (91,8%) i "Pergamins" (74%).

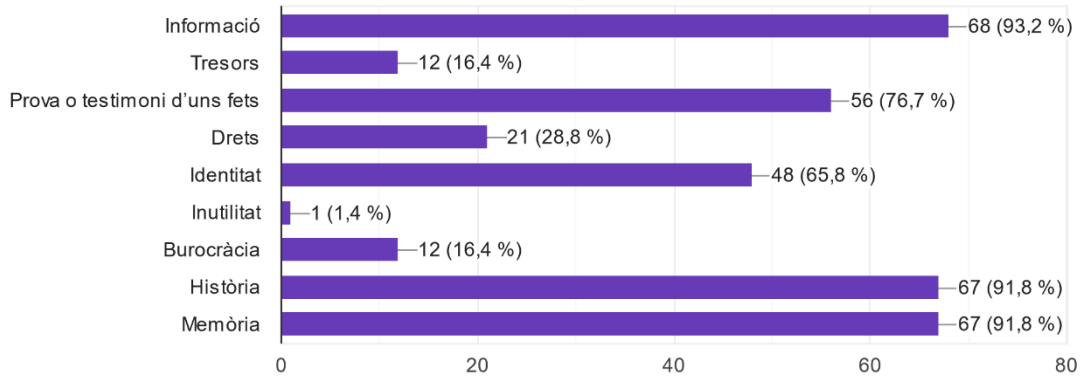

Gràfic 9: Respostes a la pregunta "Què creu que conté un arxiu municipal?". (Autoria: Marta Alari).

Els percentatges que demostren l'opinió pel que fa a "Quins dels següents conceptes associeu als arxius municipals?" ens diuen que la percepció de la gent és "Informació", "Història" i "Memòria". Cal destacar que, malgrat que la valoració és més reduïda, es relaciona també amb "Prova o testimoni d'uns fets", "Identitat" i "Drets". Una minoria els associa amb "Burocràcia" i "Inutilitat", tal i com es mostra al gràfic següent:

Quin dels següents conceptes associeu als arxius municipals? (Podeu marcar més d'una opció)

73 respuestas

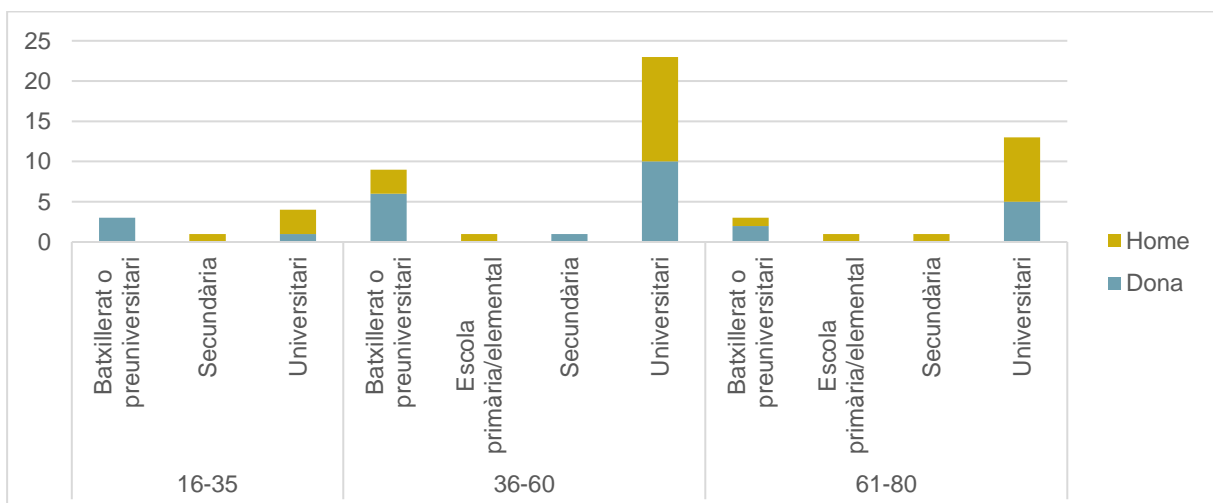

Gràfic 10: Respostes a la pregunta "Quin dels següents conceptes associeu als arxius municipals?". (Autoria: Marta Alari).

Cal tenir en compte que en aquests dos últims casos es van agafar de mostra algunes de les respostes suggerides per les persones enquestades a l'article d'Antoni Laporte. Val a dir, però, que la logística amb la que comptàvem ens va obligar a convertir aquestes respostes en opcions, i que aquestes no tenien la possibilitat de ser modificades o ampliades per part dels i les enquestades.

Una altra de les preguntes que vam plantejar a la població era si creien que qualsevol persona pot consultar el contingut d'un arxiu municipal. Les respostes van donar un resultat d'un ampli suport al sí (82,2%) i una moderada preferència pel no (17,8%) (Annex 7).

En aquest cas, es van voler analitzar les variables pel que fa a l'edat, al grau d'estudis i al gènere d'aquelles persones que havien contestat que sí. Els resultats van ser:

Gràfic 11: Respostes a la pregunta "Creu que qualsevol persona pot consultar el contingut d'un arxiu municipal?". (Autoria: Marta Alari).

Com s'observa, entre les persones que creuen que sí que es pot consultar el contingut d'un arxiu municipal guanyen clarament els que tenen major grau d'estudis. Aquests es situen entre la franja d'edat que va dels 36 i els 40 anys. Pel que fa a la variable segons el gènere, no es troben diferències destacables en aquest sentit.

Pel que fa a la visibilitat i el reconeixement dels arxius a la societat, es va preguntar a la població si creien que els arxius eren prou coneguts. En aquest cas, un contundent 89% de la població va contestar que no i un 11% que sí (Annex 8) .

Aquesta resposta reforça la tesi de què els arxius, en general, són poc reconeguts per part de la ciutadania i que, en conseqüència, precisen d'instruments que els situïn en el lloc que els hi correspon.

En relació amb aquesta qüestió, una de les teories que es desprenen de la invisibilitat dels arxius, i en particular a Vilassar de Dalt, és que sovint es confonen les seves funcions amb les que ofereixen d'altres centres culturals, com les biblioteques i els museus. En aquest sentit, es van formular una sèrie de preguntes relatives al grau d'ús dels arxius, les biblioteques i els museus, amb l'objectiu de fer una comparativa i comprovar si caldria prendre mesures al respecte. En aquest cas es va preguntar si mai havien visitat algun d'aquests tres equipaments, el seu rang geogràfic i les motivacions que els van dur a fer-ho (Annex 9).

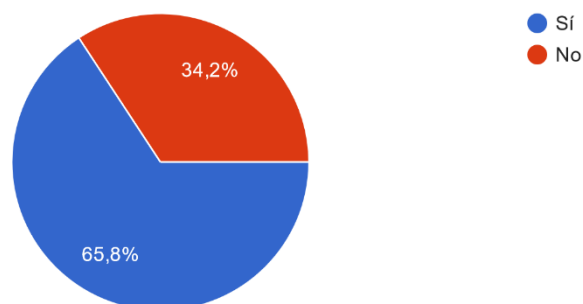
Pe que fa a museus, un 98% van contestar que sí n'havien visitat almenys un, i entre les opcions referents a la situació geogràfica, podent marcar més d'una opció, van contestar el 94,4% "Un o més museus de Catalunya", un 68,1% "El museu del meu poble", un 55,6% "Un o més museus de Catalunya" i un 61,1% van respondre "Altres". D'entre els motius que es declaren, "Per interès personal" (91,7%) i "Visita escolar o cultural" (58,3%) són les opcions més votades.

Molt similar és el cas de les biblioteques, doncs un 98,6% dels i les enquestades declaren que les han visitat almenys una vegada. En aquest cas, pel que fa al rang geogràfic, l'opció més votada és "La biblioteca del meu poble" (88,9%) i entre els motius més destacats es troba "Per interès personal" (77,8%) i "Per motius professionals o d'estudis" (70,8%).

Els resultats varien força quan es pregunta a la població pels arxius. A la pregunta "Has visitat alguna vegada un arxiu?" un 65,8% declara que sí i un 34,2% que no, tal i com s'observa a continuació:

Ha visitat alguna vegada un arxiu?

73 respuestas

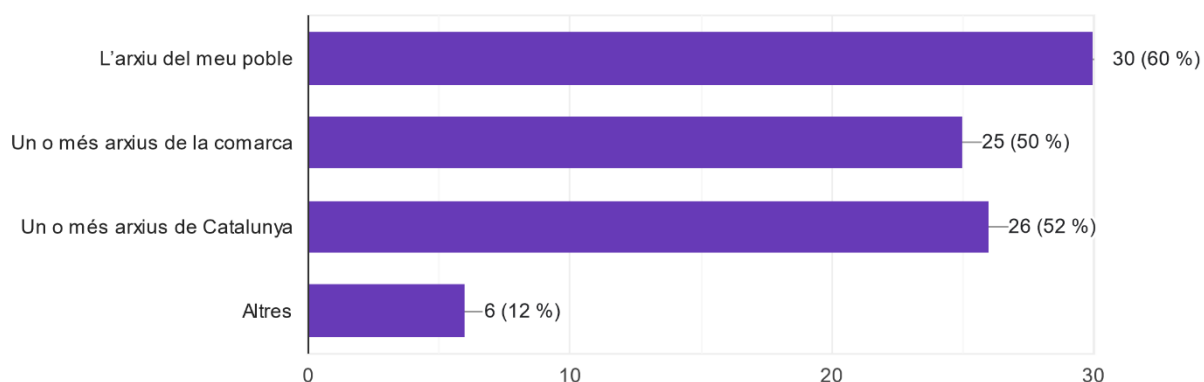

Gràfic 12: Respostes a la pregunta "Ha visitat alguna vegada un arxiu?". (Autoria: Marta Alari).

En el cas de la situació geogràfica dels arxius que les persones enquestades havien visitat, les declaracions són les següents:

Quin? (Podeu marcar més d'una opció, si és el cas. No contestar si ha respost que no)

50 respuestas

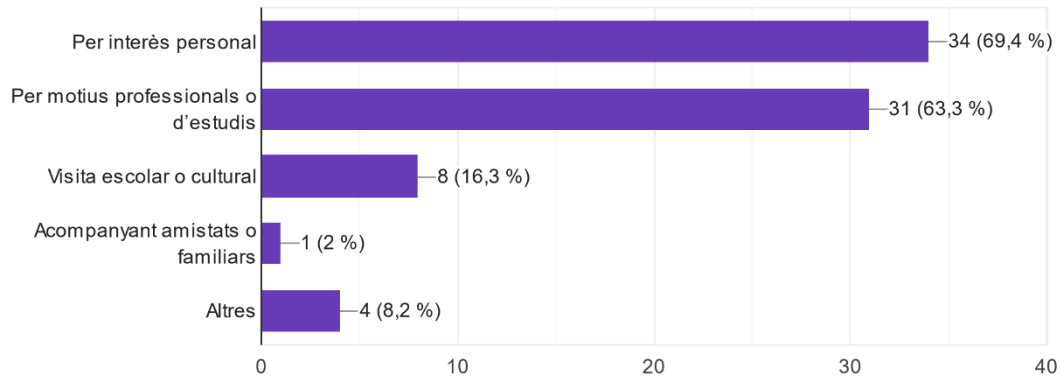
Gràfic 13: Resultats derivats dels casos afirmatius en relació a l'ús dels arxius segons el rang geogràfic. (Autoria: Marta Alari)

Guanya l'opció "L'arxiu del meu poble" (60%) i estan prou igualades les opcions "Un o més arxius de Catalunya" (52%) i "Un o més arxius de la comarca" (50%).

Pel que fa a les motivacions de les visites als arxius, els resultats mostren un alt percentatge en l'opció "Per interès personal" (69,4%) i "Per motius professionals o d'estudis" (63,3%), tal i com s'observa a continuació:

Quin va ser el motiu? (Podeu marcar més d'una opció, si és el cas. No contestar si ha respost que no)

49 respuestas

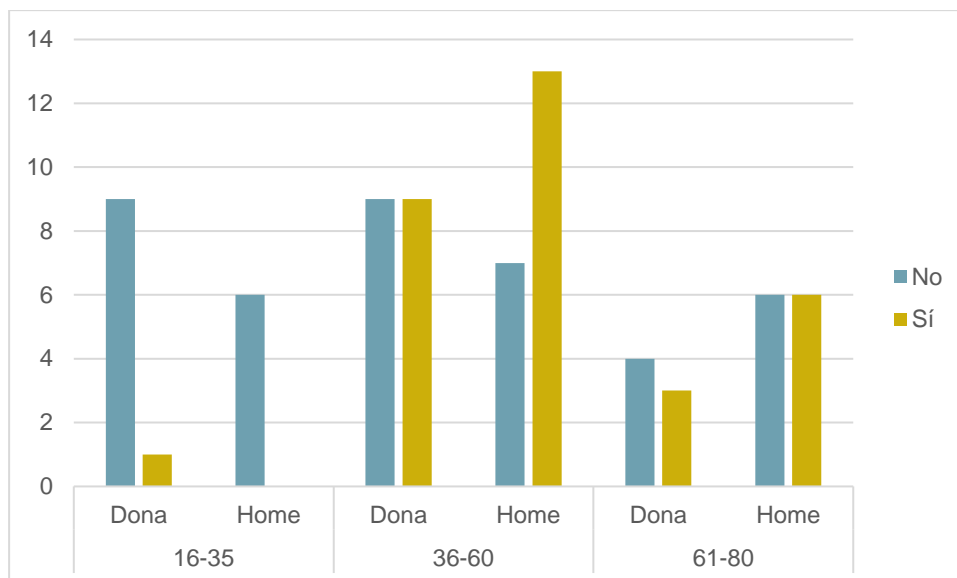

Gràfic 14: Respostes referents les motivacions d'ús dels arxius. (Autoria: Marta Alari)

Cal apuntar que, en aquests casos, els resultats poden no reflectir la realitat, doncs s'ha de tenir en compte que l'enquesta es va distribuir àmpliament entre els treballadors i funcionaris de l'Ajuntament de Vilassar, i que aquests percentatges tan elevats pel que fa a l'ús, la situació i les motivacions segur que es desprenen d'aquesta situació.

Finalment, amb la voluntat de saber les preferències pel que fa als hàbits d'ús de les tecnologies i les xarxes socials, es va preguntar si mai havien consultat el web o utilitzat les xarxes dels museus, biblioteques i arxius; i, si ho havien fet, quins eren els motius (Annex 10).

Pel que fa als museus, un 74% de la població va declarar que sí les havien consultat alguna vegada, en front d'un 26% que declarava que no. En el cas de les biblioteques, un 80,8% deia que sí i un 19,2% que no. Destaca en aquest cas que un 56,2% no havien consultat mai el web i les xarxes socials d'un arxiu, doncs només un 43,8% dels i les enquestades declarava que sí ho havia fet. Per aquest últim cas es van analitzar les variables tenint en compte l'edat i el gènere de les persones enquestades. Els resultats es mostren a la següent gràfica:

Gràfic 15: Respostes a la pregunta "Has consultat alguna vegada la web o les xarxes socials d'un arxiu?". (Autoria: Marta Alari)

S'observa que les persones que més fan ús del web i les xarxes socials d'arxius es troben en la franja d'edat que hi ha entre els 36 i els 60 anys. També, que hi ha un percentatge d'ús més elevat entre els homes, però que s'igualen en ambdós gèneres entre la franja dels 61 i 80 anys.

És destacable i sorprenent que la franja d'edat entre els 16 i els 35, nadius digitals en la seva majoria, no hagin fet mai ús ni de la web ni de les xarxes per consultar quelcom referent als arxius. En aquest sentit, s'extreu que els resultats demostren un baix reconeixement pel que fa a la figura de l'arxiu entre aquest sector de la població i no pas un baix ús de les tecnologies.

Pel que fa a les motivacions, aquestes responen a les mateixes que es declaraven en relació a les visites presencials.

Tot seguint aquesta línia, també es va preguntar pels canals de comunicació i els mitjans d'informació preferents entre la població (Annex 11).

Entre els canals de comunicació preferits es troben la premsa digital, la televisió i les xarxes socials. Pel que fa als mitjans informatius, es torna a reproduir un patró similar, essent Internet, la premsa digital i les xarxes socials els mitjans més usats.

De l'anàlisi dels resultats de l'enquesta realitzada a la població de Vilassar de Dalt extraiem les següents conclusions:

Més d'un terç de la població enquestada no sap la ubicació correcta de l'Arxiu Municipal. Un dels factors que de ben segur contribueixen a la confusió, a banda del nom, és que el Museu-Arxiu s'ubica a la planta baixa de la Masia de Can Banús i l'Arxiu Municipal a la primera planta del mateix edifici. En aquest sentit, caldria augmentar la senyalització física i destacar entre

les accions destinades a la comunicació *online* un enllaç amb la localització exacta de l'Arxiu, tot diferenciant clarament que no són el mateix equipament.

Entre les percepcions de les persones enquestades guanya clarament la visió historicista dels arxius, en detriment de la resta d'usos i serveis que aquests poden oferir a la ciutadania, pel que convindria dissenyar nous canals de comunicació per poder usar-los en favor de la visibilització de l'arxiu en aquest sentit.

Tot seguint aquesta línia, convindria també fer saber a la població quin tipus de continguts es preserven en un arxiu. En aquest sentit, la teoria que presentava Antonia Heredia sobre la ignorància generalitzada pel que fa al que és i no és un document d'arxiu es reflexa en respostes com "Restes arqueològiques" o "Màquines d'escriure antigues".

Pel que sembla, un alt percentatge de vilassarencs i vilassarenques sap que qualsevol persona pot consultar un arxiu i gairebé tres quartes parts dels enquestats declaren haver-ne visitat algun. Tanmateix, com ja comentàvem, aquests resultats provenen del perfil majoritari de la població enquestada, que són treballadors i funcionaris de l'Ajuntament.

La pregunta referent a l'ús de pàgines web i xarxes socials d'arxius mostra un resultat sorprenent entre la població més jove. En aquest sentit, es creu que els resultats deriven d'un baix o nul reconeixement dels arxius per part d'aquest extracte de població i no pas perquè no facin ús d'aquest tipus de recursos.

Finalment, l'enquesta mostra que la irrupció de les noves tecnologies de la informació i la comunicació ha convertit els diaris digitals, Internet i les xarxes socials en els canals i els mitjans més utilitzats per la població. Per aquest motiu, s'haurien d'orientar la major part de les accions de visibilització tenint en compte aquests factors.

4. La comunicació estratègica i el màrqueting als arxius

L'Enciclopèdia Catalana defineix la comunicació com "Acció i procés de transmetre un missatge, establint una relació i una interacció socials". L'accepció des del punt de vista sociològic apunta que, "perquè la comunicació pugui ser efectiva cal que l'actitud del destinatari sigui sociològicament, ideològicament i psicològicament receptiva, car altrament és difícil que es produeixi la seva aprehensió, la interpretació i la posterior acceptació o refús".⁴¹

Manuel Castells diu que cal distingir entre comunicació interpersonal i comunicació social. En el segon cas, que és el que ens ocupa, el contingut de la comunicació es difon al conjunt de la societat, esdevenint el que es coneix com a comunicació de masses.⁴²

La importància de la comunicació dirigida a la societat radica principalment en què, "*la forma de comunicar afecta a la interpretació de la realitat por parte de otras personas y, por tanto, a los resultados de las decisiones y acciones emprendidas. Es decir, la comunicación es una herramienta de motivación de las decisiones ajenas, incluso una herramienta de poder*".⁴³

Arribats a aquest punt, cal aclarir que, malgrat que la comunicació estratègica sigui efectiva, les finalitats dels emissors no sempre són ètiques i/o morals, aspecte del que nosaltres voldríem allunyar-nos.

Des del punt de vista teòric, trobem diversa bibliografia que fa referència al disseny d'estratègies de comunicació en el si d'un organisme, sobretot en l'àmbit de l'empresa. En aquest sentit, al manual *Nuevas tendencias en comunicación estratégica*, les autores Belén López i Gema Martínez fan referència a la *Comunicación 360º* per referir-se a:

...la comunicación que hoy destinan las empresas a sus públicos, tanto internos como externos, altamente proactiva, multimedial y conjunta en sus soportes. Se trata de gestionar de manera integrada y coherente las distintas vertientes de la comunicación empresarial, como son: la imagen corporativa, las relaciones públicas, las campañas publicitarias, la web corporativa, entre los múltiples recursos que sirven para comunicar a los públicos. El objetivo es captar las necesidades de las audiencias y responder a ellas con acciones comunicativas de diversa índole.⁴⁴

D'aquesta definició ens agradaria aprofundir en diversos aspectes. Per un costat, voldríem destacar la besant de comunicació integral, doncs estem d'acord en què la comunicació d'un

⁴¹ Definició que aporta l'Enciclopèdia Catalana, a: <https://www.enciclopedia.cat/gran-enciclopedia-catalana/comunicacio-0> [En línia, consultat el 24/08/2023]

⁴² Castells, Manuel. *Comunicación y poder*, Madrid: Alianza Editorial, S.A, 2018, p. 87-88.

⁴³ *Documentos de Seguridad y Defensa. La comunicación estratégica*. Instituto Español de Estudios Estratégicos, Ministerio de Defensa, 2017, p. 17, a: https://www.ieee.es/en/Galerias/fichero/cuadernos/DocSeguridadyDefensa_72.pdf

⁴⁴ Pintado Blanco, Teresa; Sánchez Herrera, Joaquín (Coord.). *Nuevas tendencias en comunicación estratégica*, Pozuelo de Alarcón: ESIC Editorial, 2017, p. 21-22.

organisme ha de tractar-se des d'un punt de vista holístic, que no només tingui en compte els inputs externs, sinó que procuri també una comunicació eficaç i fluida dins de la mateixa corporació i que estableixi canals adients per a fer-la efectiva. D'un altre costat, volem posar de relleu la importància d'establir mitjans per captar i respondre a les necessitats de les audiències, ja que els nous suports de comunicació, que arriben a audiències més fragmentades que els mitjans tradicionals però que ho fan de manera més directa, ens permeten saber l'opinió de la gent. En aquest cas, a través d'aquests suports podem determinar els gustos i els hàbits de consum de la població, esdevenint una nova font d'informació que, creiem, cal explotar i convertir en dades amb les que treballar la comunicació estratègica del nostre servei.

Tractar el tema de la comunicació estratègica en profunditat ens obligaria a fer un estudi a part. A trets generals, la seva essència es troba universalment aplicada en l'àmbit de l'empresa, de la política i, fins i tot, de l'estratègia militar. Nosaltres, però, que volem aplicar-la al món dels arxius, i més concretament a un arxiu de l'administració pública catalana, ens centrarem en la descripció i en l'anàlisi del terme en aquest sentit.

Concloïem en apartats anteriors que, en general, existeixen encara molts dèficits pel que fa a la comunicació als arxius i que convindria establir plans i estratègies que propiciessin una millora en la interacció entre aquests i la ciutadania.

Les estratègies comunicatives dissenyades per a l'àmbit de l'empresa, en ser aplicades als arxius, requereixen d'una adaptació pel que fa al marc normatiu, però també en relació als productes i als serveis que s'ofereixen, doncs l'intercanvi que es produeix entre ells no es mesura en diners.

Aquesta qüestió va ser abordada en profunditat a l'obra "La comunicació externa dels arxius a Catalunya: per un 'feedback' global", publicada a la revista *Lligall* l'any 2005.⁴⁵

En aquestes línies es redactava un estat de la qüestió sobre la comunicació externa dels arxius al nostre país, a partir de l'anàlisi de fonts editades, publicacions de referència i la pròpia experiència dels autors i autores de l'estudi. Amb això es proposaven també una sèrie d'accions per tal d'arribar al públic i aconseguir un retorn, tot superant "la fase relativa a la funció inherent de servir i difondre, per assolir la plena comunicació amb els ciutadans i la societat", tal i com expressaven a l'inici de l'article.

⁴⁵ Fontanals, Reis; Saurí, M. Concepció; Serchs, Jordi. «La comunicació externa dels arxius a Catalunya: per un 'feedback' global». *Lligall*, 2005, Núm. 23, p. 153-189, <https://raco.cat/index.php/lligall/article/view/339613>.

En relació amb això, els autors i autores exposaven un seguit de mesures que haurien de seguir els serveis d'arxiu que volguessin millorar la seva comunicació externa, representades en tres etapes:

1. Un primer estadi consistiria bàsicament en una millora de l'atenció al públic i de l'accessibilitat dels serveis. En aquesta etapa es fa conèixer l'existència de l'arxiu, els fons que conté, quines són les seves funcions, quins serveis ofereix, etc., mitjançant fullets, guies, la creació d'un lloc web o orientacions als usuaris. Se simplifiquen els tràmits i es fa atenció personalitzada directa, per telèfon o per correu electrònic.
2. Una segona etapa inclouria l'elaboració i publicació dels instruments de descripció dels fons de l'arxiu —guies, inventaris, catàlegs, índex, etc.— i també, per mitjà d'activitats ben diverses, la divulgació entre la societat de l'entrada de nous fons i de les novetats més destacables, a través de butlletins publicats pel mateix arxiu o per mitjà de la premsa.
3. La darrera etapa es basaria en la comunicació institucional, amb la creació d'una imatge corporativa, campanyes de publicitat, programes de qualitat i desplegament de plans de comunicació amb predomini del caràcter estratègic i d'anticipació. La comunicació es consideraria aquí com una part més de la gestió. En aquest nivell, l'arxiu estableix un diàleg permanent amb la societat de manera que esdevé un element més d'aquesta i es crea així una xarxa d'influències mútues arxiu/societat.⁴⁶

Malgrat la transversalitat i la capacitat d'adaptació a les noves realitats que presenten les etapes proposades pels autors i autores de "Per un 'feedback' global", cal tenir en compte que aquest estudi data de l'any 2005, i que en gairebé vint anys han canviat molt les telecomunicacions i els hàbits tecnològics de la ciutadania, pel que totes les estratègies de comunicació haurien d'orientar-se cap a aquest nou paradigma.

L'any 2016 deien Enric Cobo i M. Luz Retuerta que al "món desenvolupat" els usuaris d'Internet se situaven per sobre del 65%. En el cas d'Espanya superaven el 76% i a Catalunya el 79%.⁴⁷

Les demandes i els hàbits d'ús derivats d'aquest nou escenari han propiciat una sèrie de canvis en les institucions i en l'ordenament jurídic estatal. Pel que fa a la comunicació a les institucions públiques, la implantació de l'administració electrònica i l'establiment de nous canals comunicatius, han desenvolupat un nou model de relacions entre les persones, les entitats i les administracions. En aquests sentit, els portals web institucionals s'han convertit

⁴⁶ Fontanals, Reis; Saurí, M. Concepció; Serchs, Jordi. *Op. Cit.*, p. 155, <https://raco.cat/index.php/liligall/article/view/339613>.

⁴⁷ Cobo Barri, Enric; Retuerta Jiménez, M. Luz. «La difusió dels arxius i el reconeixement de caràcters. El projecte Eines de l'ACBLL». Lligall, 2016, Núm. 39, p. 87, <https://raco.cat/index.php/liligall/article/view/340145>.

en el canals de relació per excel·lència, pel que són un element idoni per establir-hi les primeres accions i estratègies.

En el cas de la professió arxivística, l'impacte de les noves tecnologies de la informació i la comunicació també han influït en tots els seus àmbits de treball. Des de la gestió documental fins als projectes de difusió de la memòria i el coneixement, passant per l'administració electrònica, l'aplicació de polítiques de transparència, l'accés a la informació i el bon govern. Altrament, aquest nou escenari ha incidit en la manera en què aquests es presenten davant la societat i la pròpia administració.

Deia l'autor de *Fer memòria: un paper a l'arxiu*, que és imprescindible que la preservació vagi lligada a la difusió, doncs difondre la memòria continguda en els arxius és un servei que dona beneficis a la ciutadania i a la vegada té un retorn pels propis arxius.⁴⁸

Com ha quedat demostrat amb els resultats de les enquestes i les entrevistes realitzades al llarg de l'estudi de cas, la difusió als arxius és una de les assignatures que encara resten pendents, malgrat que a poc a poc trobem més exemples d'arxius implicats en la millora de la seva imatge amb polítiques de difusió adaptades als nous temps.

Cobo i Retuerta apuntaven que a l'actualitat "són molts els arxius que apliquen criteris d'anàlisi de necessitats i valoren les noves demandes dels usuaris perquè han detectat que són les tendències, els interessos i les necessitats de la societat els que han de fixar, entre altres, els objectius de l'arxiu".⁴⁹

Un dels canals que ha esdevingut més útil per a la captació d'aquestes noves demandes són les xarxes socials. Aquestes, a més de deixar una evidència digital de les activitats humanes, són també una bústia universal de sol·licituds, queixes i suggeriments, que permeten tant a l'administració com als arxius dependents d'aquestes captar les noves necessitats del "mercat". D'altra banda, com deia Gerard Vilanova a *#comsomcomensveuen*, "Internet i les xarxes socials representen una oportunitat per a les polítiques de difusió dels arxius, de les organitzacions i dels individus, de manera que no només fan possible donar a conèixer les activitats que s'hi fan, sinó també obtenir una millora efectiva de la imatge de les organitzacions i del col·lectiu (de professionals arxiviers i arxivieres)".⁵⁰

De les xarxes socials Jordi Graells vaticinava que revolucionarien la professió de l'arxiver. En aquest sentit, l'autor defensava l'any 2011 l'ús de les *social media* en el sí de les institucions,

⁴⁸ Valls Pérez, Oriol. *Fer Memòria: un paper a l'arxiu*. A partir de la recerca sobre Pere Valls Lafita. Treball de recerca del Màster d'Arxivística i Gestió de Documents de l'Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents. (Treballs fi de Màster i de postgrau), 2016, p.3.

⁴⁹ Cobo Barri, Enric; Retuerta Jiménez, M. Luz. «La difusió dels arxius i el reconeixement de caràcters. El projecte Eines de l'ACBLL». Lligall, 2016, Núm. 39, p. 89, <https://raco.cat/index.php/lligall/article/view/340145>.

⁵⁰ Vilanova Godoy, Gerard. *Op. Cit.*, p. 5-6.

quan aquestes encara no havien irromput de ple a l'Administració pública. Tanmateix, Graells les considerava eines aliades per a fomentar les relacions amb la ciutadania i amb altres organismes aportadors de valor públic.⁵¹

A "La difusió dels arxius de Catalunya a les xarxes socials. Situació actual i bones pràctiques per a un futur immediat"⁵², de l'Adrián Cruz, trobem una sèrie de recomanacions i pautes de publicació per tal d'arribar als nous públics i potenciar les funcionalitats i els serveis de l'arxiu a través de les *social media*. Aquestes tenen la capacitat d'arribar a molts públics, tan en els sectors més joves de la població, com en els perfils *senior*.

En aquest sentit, considerem que la presencialitat de l'Arxiu Municipal de Vilassar de Dalt a la xarxa pot millorar el seu posicionament en l'imaginari col·lectiu, enfront d'altres serveis culturals, com ara la biblioteca o el museu local. Creiem també que a través de les *social media* es poden difondre de manera clara, massiva i immediata les funcions, els usos i els serveis que aquest pot oferir a la ciutadania, fet que pot contribuir més i millor a combatre la seva invisibilitat històrica enfront la resta de serveis esmentats. D'altra banda, com veurem en el següent apartat, l'Arxiu compta amb un potencial enorme per poder difondre els seus fons documentals i promoure així la divulgació de la història, la memòria i la cultura que es preserva als seus dipòsits. Tanmateix, les xarxes poden oferir al públic una sèrie de productes, en forma de visites culturals, jornades de portes obertes i recursos pedagògics, que poden propiciar la implicació de la ciutadania en les activitats de l'Arxiu, fet que repercutiria i molt en la millora de la seva imatge.

Aquests productes i activitats que es volen proposar a l'Arxiu s'han elaborat emprant-hi estratègies de màrqueting.

El manual de referència pel que fa a l'aplicació del màrqueting als serveis d'arxiu és d'Antoni Tarrés.⁵³ Aquest autor proposa una metodologia, emprada originàriament en el món de l'empresa, que té com a objectiu obtenir la màxima satisfacció per part dels clients —usuaris d'arxiu, en aquest cas.

Aquesta metodologia s'aplica en diverses etapes i s'inicia amb un diagnòstic sobre el propi arxiu i el seu entorn. Aquest pas, previ a l'establiment d'una estratègia, permet saber les demandes del mercat (la societat), i està orientat a la captació de la informació necessària per saber les preferències, els hàbits d'ús i les necessitats de les persones. La següent fase, l'estratègia, està orientada al disseny d'una sèrie d'accions, elaborades a partir de les dades

⁵¹ Graells Costa, Jordi. «Les xarxes socials revolucionaran la professió de l'arxiver». Lligall, 2011, Núm. 32, p. 158-171, <https://raco.cat/index.php/lligall/article/view/340075>.

⁵² Cruz Espinosa, Adrián. «La difusió dels arxius de Catalunya a les xarxes socials. Situació actual i bones pràctiques per a un futur immediat». Lligall, 2017, Núm. 40, p. 85, <https://raco.cat/index.php/lligall/article/view/340671>.

⁵³ Tarrés Rosell, Antoni. *Márquetin y archivos*, Gijón: Trea, 2006.

recollides al pas previ. La darrera etapa consisteix en l'aplicació de les accions i les estratègies dissenyades amb la finalitat d'assolir els objectius marcats.

Com es pot veure, tant la comunicació estratègica com el màrqueting necessiten d'una planificació prèvia per a poder establir-se. En aquest sentit, hem cregut convenient l'elaboració d'un Pla de comunicació i de màrqueting adaptat a l'Arxiu Municipal de Vilassar de Dalt. El seu objectiu és l'establiment de nous canals comunicatius que aportin visibilitat al servei, i que alhora serveixin d'aparador dels usos, serveis i productes que aquest pot oferir a la societat, amb la finalitat de captar noves audiències i dur a terme la seva raó de ser: el servei a la ciutadania.

5. Pla de comunicació i màrqueting de l'Arxiu Municipal de Vilassar de Dalt

5.1 El diagnòstic

5.1.1 El municipi i l'Ajuntament

Vilassar de Dalt és un municipi de 9.128 habitants⁵⁴, situat al peu de la Serralada Litoral. Limita amb les poblacions de Vilassar de Mar, Premià de Dalt, Cabrils, Òrrius i la comarca del Vallès Oriental. Es troba a 26 km de Barcelona i a 7km de la capital de la comarca del Maresme, Mataró.

Per grups d'edat, Vilassar es divideix de la següent manera:

Grups d'edat	Habitants
De 0 a 14 anys	1.286
De 15 a 64 anys	6.000
De 65 a 84 anys	1.539
De 85 i més	303

Taula 14: Distribució de la població de Vilassar de Dalt per grups d'edat. (Font: Idescat 2022)

En aquest cas, trobem que el gruix més important de població es troba entre els 15 i els 64 anys, que representen també la població activa del municipi.

Tal i com s'indica a la presentació que es fa de Vilassar de Dalt a la pàgina web de l'Ajuntament, és un poble viu.⁵⁵ Ho és, en bona part, per la presència de diverses entitats de caire cultural i del lleure, que són el motor de moltes de les activitats que es duen a terme al municipi al llarg de l'any. Aquestes entitats, en gran mesura, tenen l'origen en el passat industrial de la població, que a través de sindicats i societats de mutu auxili van teixir l'associacionisme històric de la vila. Són exemples el Centre Vilassanès- La Massa⁵⁶, que l'any 2019 va celebrar el seu 130è aniversari i El Casal⁵⁷, que nasqué també a finals del segle XIX.

⁵⁴ Dades demogràfiques de l'any 2022, obtingudes de l'institut d'Estadística de Catalunya, a: <https://www.idescat.cat/emex/?id=082140&lang=es> [Consultat el 27/08/2023]

⁵⁵ Extret de l'apartat "Història" de la pàgina web de l'Ajuntament de Vilassar de Dalt: <http://www.vilassardedalt.org/vilassar-de-dalt/historia> [Consultat el 29/08/2023].

⁵⁶ Un dels fons més rics de l'Arxiu Municipal és el de La Massa. Aquesta associació va néixer a les acaballes de 1889 amb el nom de Centre Vilassanès. L'objecte principal de l'associació fou el foment i la dinamització del lleure i el mutu auxili. D'entre les seves activitats principals s'hi troben el ball, el cinema i el teatre, que tingueren lloc al conegut Teatre de La Massa, construït pel famós arquitecte Rafael Guastavino. El seu portal web és: <https://www.lamassateatre.cat/> [Consultat el 29/08/2023].

⁵⁷ Davant de l'aflorament del teixit associatiu vilassarenc, es creà a finals del segle XIX el "Centre Moral", iniciat entorn a la Parròquia. Anys després es rebatejaria amb el nom de "Círcol catòlic de Sant Josep". L'activitat més destacable d'aquesta entitat fou el teatre, malgrat que també ho foren la instrucció, els balls i el cinema. Entre els documents que es conserven d'aquest fons destaquen nombroses obres de teatre. Aquesta entitat també acollí la majoria d'activitats de l'Acció catòlica, al voltant de la qual s'editaren "La Veu" i el "Vilassar-Revista Parroquial". Més tard el Club d'Esplai desenvolupà les seves activitats als locals d'El Casal. La seva web és: <https://elcasalpopular.wixsite.com/inici> [Consultat el 29/08/2023]

Ambdues entitats funcionen a l'actualitat i continuen oferint activitats d'oci cultural, tals com la música, el cant coral i el teatre.

D'altra banda, Vilassar és una població molt arrelada a les seves tradicions, com ho demostra també la longevitat de les seves celebracions anuals: l'Aplec de Sardanes, l'Arribada de la Flama del Canigó, les Diades Nacional i de Sant Jordi, la Fira del bolet... A Vilassar també són molt assidus a la festa, doncs tenen fins a dues festes majors: a la primavera, la Festa Major dels Sants Màrtirs i, a l'estiu, la Festa Major de Sant Genís.⁵⁸

El municipi disposa de diversos equipaments i serveis, tals com la Masia de Can Banús, on s'ubiquen el Museu Municipal i l'Arxiu; la Biblioteca de Can Manyer i el Casal de la gent gran de Can Rafart, entre d'altres. Pel que fa a l'oferta educativa, Vilassar compta amb tres escoles, una d'elles concertada, que integra primària i secundària, i un institut públic que va de 1r d'ESO a 2n de Batxillerat.

En termes de comunicació, l'Ajuntament de Vilassar de Dalt disposa d'una pàgina web que aglutina les funcionalitats de seu electrònica, portal de transparència, catàleg de serveis i promoció del municipi, entre moltes altres. També compta amb un canal de notícies i un butlletí municipal.

Altres dels canals de comunicació institucionals són Ràdio Vilassar i els comptes en les següents xarxes socials: Facebook, Twitter, Instagram, You Tube i Telegram.

5.1.2 L'Arxiu Municipal

L'Arxiu Municipal de Vilassar de Dalt està situat al primer pis de la masia històrica de Can Banús i comparteix edifici amb el Museu local, del que parlarem més endavant.

L'any 2016 es va reubicar la Biblioteca Municipal, que és la que havia ocupat el primer pis de Can Banús fins al moment, i es va unificar i instal·lar l'Arxiu Municipal a l'espai buit que hi va deixar. Aquest projecte va estalviar molts diners a l'erari públic, però va limitar molt l'espai de l'Arxiu, que va haver d'aprofitar el vell mobiliari i les instal·lacions.

La porta d'entrada està orientada a la part posterior de la masia (Annex 12), fet que dificulta moltíssim la seva visibilitat. Disposa de tres dipòsits —un de gran i dos petits—, una sala de consulta i un despatx. Cal dir, però, que la sala d'actes i la sala d'exposició del Museu, situades a la planta baixa, estan sempre a disposició de l'Arxiu. Aquest aspecte es podrà aprofitar molt i molt a l'hora d'organitzar qualsevol activitat de difusió.

Des de l'any 2020 l'Arxiu Municipal compta amb un tècnic superior que està duent a terme la modernització i la implementació de la gestió documental a l'Arxiu, doncs fins fa ben poc

⁵⁸Extret de l'apartat "Festes i Fires" de la pàgina web de l'Ajuntament de Vilassar de Dalt: <http://www.vilassardedalt.org/vilassar-de-dalt/festes-i-fires> [Consultat el 29/08/2023]

l'única funció que s'exercia al servei era l'elaboració d'inventaris i l'atenció a les consultes internes i externes.

Els fons documentals que avui formen l'Arxiu Municipal, abans del seu trasllat a Can Banús, es trobaven dispersats en diferents oficines i seus municipals, on restaven sense cap criteri ni estàndard arxivístic. En aquest sentit, la documentació administrativa de l'Ajuntament a poc a poc es va posant al dia, malgrat que encara hi ha un gruix de documents sense tractar.

Un exemple diferent és el dels fons històrics, que es trobaven conservats al Museu i que van rebre tractament arxivístic per part de personal qualificat. Per aquest motiu es disposen a l'actualitat d'excel·lents inventaris i catàlegs i se sap molt millor quin és el seu abast. Això suposa un primer recurs per explotar a l'hora d'establir estratègies de difusió al servei d'arxiu.

L'Arxiu actualment aplega al voltant de 450 metres lineals de documentació, entre el fons administratiu de l'Ajuntament, els fons històrics i les col·leccions. En total disposa d'11 fons documentals, 10 d'aquests no municipals i 7 col·leccions. D'entre tots aquests, cal destacar el fons dels Marquesos de Santa Maria de Barberà (AMSMB)⁵⁹, cedit digitalment a l'Arxiu Municipal, que conté al voltant de 12.000 pergamins que van del segle X al XVIII. Un document genuí d'aquest fons nobiliari és el testament de Ramon Llull, que es conserva aquí per ser Llull un avantpassat de l'actual Marquès.

Els fons més consultats dels de l'Arxiu són aquest últim i el fons administratiu de l'Ajuntament. D'aquests, els documents amb més èxit són els padrons d'habitants, les matrícules industrials i fonamentalment les sèries d'urbanisme.

El perfil dels usuaris externs de l'Arxiu és poc variat. Segons les dades que hem recollit, la majoria són investigadors i estudiosos del camp de la història. També es troba alguna persona interessada en investigar el passat familiar i algun alumne per a la realització del treball de recerca. En aquest sentit, dels usuaris-clients de l'Arxiu Municipal de Vilassar de Dalt sabem poques coses. A partir del model de sol·licitud de consulta, a més de les dades generals tals com nom, cognoms, adreça, correu electrònic i telèfon, només coneixem la tipologia de documents que es sol·liciten, la finalitat d'ús, i el tipus de producte final. Amb aquests camps descriptius tan reduïts no som capaços de saber del cert el seu perfil, per tant, a l'hora de dissenyar l'estratègia haurem d'aprofitar també el coneixement de la pròpia experiència, tot recordant edats aproximades i finalitats d'ús més precises, malgrat siguin criteris metodològics poc científics.

Des que va començar a funcionar el servei d'arxiu, les consultes internes i externes es registren en un full d'excel, on s'anoten el nom i els cognoms, la data i els documents que

⁵⁹ <https://arxiumarquesosdebarbera.cat/> [Consultat el 29/08/2023]

s'han consultat. La resta de dades que dona la sol·licitud no s'exploten de cap manera (Annex 14).

Com ja s'ha comentat, l'Arxiu comparteix edifici amb el Museu. El Museu va ser constituït als anys 60 com una fundació pública gestionada com un organisme autònom local. Entre les seves funcions es troben "l'activitat museística en general i, en particular, l'estudi, conservació, documentació, restauració, exposició, difusió, foment i divulgació dels testimonis humans, geològics, botànics, faunístics, artístics i del patrimoni històric de Vilassar de Dalt i el seu entorn".

Com comentàvem anteriorment, abans de l'establiment del Servei d'Arxiu, era el Museu qui conservava els fons històrics. Per aquest motiu, al Museu Municipal sempre se l'ha conegut com a "Museu-Arxiu". De ben segur aquest fet ha contribuït a la invisibilitat de l'Arxiu Municipal actual, pel que podríem considerar al Museu com un competidor directe.

Tot i així, donada la bona sintonia que hi ha hagut sempre amb el seu director, es pot veure el Museu com un aliat amb el que es poden sumar sinergies. De la mateixa manera que es poden abordar estratègies conjuntes amb altres institucions locals de caire cultural.

L'Arxiu Municipal de Vilassar de Dalt no ha dut a terme encara cap pla ni acció de comunicació i de màrqueting. Això es deu, en part, a què el seu servei d'arxiu encara és molt recent.

Des de l'Arxiu Municipal mai ningú ha fet un diagnòstic per detectar quines són les mancances i les fortaleses de l'organització i sense aquest exercici d'introspecció no es poden plantejar possibles millores, ni es poden potenciar aspectes que el distingeixin d'altres serveis similars. En aquest sentit, cal destacar que a l'Arxiu no existeixen fulls de reclamacions ni de suggeriments, que són una bona eina per saber què es fa malament o què no s'acaba de fer bé.

D'altra banda, l'Arxiu no té cap eina publicitària ni disposa de cap mitjà per atraure al públic en general, ni molt menys un públic objectiu. A través de la pàgina web de l'Ajuntament – l'Arxiu no en té de pròpia –, només es pot veure el quadre de fons, la ubicació i l'horari de consulta.⁶⁰ D'altra banda, no es tenen publicats els instruments de descripció dels que disposa — inventaris i catàlegs —, i des de fora de la institució hom no pot saber quin servei ofereix ni quins productes s'hi poden consultar. Existeix un tríptic informatiu que es facilita a la ciutadania des del mateix Arxiu, però que només es pot consultar en paper (Annex 13).

L'Arxiu té molt poca presència a la xarxa. Si es tecleja al cercador de Google "Arxiu Municipal de Vilassar de Dalt" totes les entrades que s'hi troben fan referència al Museu-Arxiu o, fins i

⁶⁰ <https://www.vilassardedalt.cat/vilassar-de-dalt/equipaments-i-serveis/arxiu-municipal> [Consultat el 30/08/2023]

tot, a l'Arxiu Municipal de Vilassar de Mar. En aquest sentit, del Museu-Arxiu es troben 5.660 resultats. Pel que fa al posicionament web, qui encapçala la llista és el perfil web que té al portal de la Xarxa de Museus Locals de la Diputació de Barcelona, seguit de Wikipèdia i Viquipèdia , i del web de l'Ajuntament de Vilassar de Dalt . A les cerques sobre la Biblioteca Pública de Vilassar de Dalt apareixen un total de 25.900 resultats, encapçalats pel perfil al web de la Xarxa de Biblioteques Municipals de Barcelona, seguida dels perfils de Facebook i Twitter . En posicions més baixes els resultats fan referència a l'edifici de la Biblioteca, una gran nau rehabilitada del recinte industrial de Can Manyer, datat del segle XIX.

5.2 DAFO

A partir de les dades recollides en apartats anteriors se'ns plantegen les següents fortaleeses, oportunitats, debilitats i amenaces:

Fortaleeses	Oportunitats
<p>Es disposa d'espai per fer exposicions i xerrades.</p> <p>Es disposa de fons documentals ben tractats.</p> <p>Es disposa de varietat de suports documentals amb la qualitat suficient per ser exhibits en una exposició.</p>	<p>Tota acció que es dugui a terme serà innovadora.</p> <p>Possibilitat d'aliança amb el Museu per abordar estratègies conjuntes.</p> <p>Posicionament i visibilitat de l'Arxiu Municipal.</p>
Debilitats	Amenaces
<p>No està definida cap estratègia de comunicació.</p> <p>No es duen a terme accions de difusió.</p> <p>Es disposa de poc temps material per abordar aquest tipus d'estratègies.</p> <p>Nombre d'usuaris reduït i poc variat.</p>	<p>Baixa presència de l'Arxiu als mitjans <i>online</i> i <i>offline</i>.</p> <p>Poca visibilitat de la institució dins i fora del municipi.</p>

Taula 15: Debilitats, Amenaces, Fortaleeses i Oportunitats que presenta l'Arxiu Municipal de Vilassar de Dalt. (Autoria: Marta Alari).

5.3 L'estratègia

Després de l'anàlisi de les dades recollides, tant en l'estat de la qüestió com en l'estudi de cas, l'Arxiu Municipal de Vilassar de Dalt hauria de fixar la mirada en el volum de població que va dels 15 als 85 anys. Això és deu a dos motius:

- Entre els 15 i els 64 anys és la franja d'edat en la que es troba el perfil d'usuari que volem mantenir —investigadors en actiu— i un altre que volem potenciar —estudiants.
- Entre els 64 i els 85 anys es troba un altre dels públics objectius que volem mantenir —els fidels.

Cal tenir en compte que en aquest primer moment, quan encara no disposem dels resultats d'altres accions de comunicació i de màrqueting, el que es pretén és arribar al màxim de gent possible. Serà després de la implantació d'aquest Pla quan es podran extreure més dades sobre l'edat, el nivell acadèmic, el gènere, etc, del nostre públic objectiu i es podrà dissenyar un altre tipus d'estratègia molt més adaptada a cada segment.

Per a poder obtenir noves dades, s'hauria de dissenyar una sol·licitud de consulta que contempli els següents camps:

Perfil d'usuari	Preferències i hàbits d'ús
Estudiants de secundària	Presencial
Estudiant universitari	Internet
Investigadors	Telèfon
Genealogistes	Correu electrònic
Particulars	Correu postal
Altres	

Taula 15: Propostes de camps informatius per a les sol·licituds de consulta. (Autoria: Marta Alari)

Amb això podem deduir quins fons documentals cal potenciar i a quins cal donar més visibilitat. D'altra banda, també podem extreure els hàbits d'ús de les TIC i relacionar-los amb el grau d'estudis.

Pel que fa als tipus de consulta, sabem que aproximadament la meitat són exclusives del fons dels Marquesos de Santa Maria de Barberà, pel que seria interessant donar-li uns pes important en el nostre Pla de comunicació i màrqueting.

D'aquest fons cal destacar que té un aplicatiu de consulta dissenyat expressament, que permet fer cerques ràpides i accedir directament als documents digitalitzats i a les respectives descripcions. És possible que el seu èxit s'expliqui per aquest motiu i per ser un dels fons nobiliaris més rics i ben conservats de Catalunya.

D'altra banda, també sabem que a l'altre meitat de les consultes sol·liciten la consulta de documents del Fons de l'Ajuntament de Vilassar de Dalt, que, a més, és el més voluminós de l'Arxiu.

Com s'ha explicat anteriorment, l'Arxiu conserva fons històrics i no municipals provinents de captacions i donacions. La gran majoria ja han rebut tractament arxivístic i disposen d'eines de descripció, fet que pot facilitar la feina als investigadors i als responsables de l'Arxiu a l'hora de publicitar-los.

Una altra dada interessant és que de tots els usuaris de l'Arxiu Municipal un percentatge molt baix són estudiants. D'aquests últims, la motivació principal de la investigació és la realització del treball de recerca. El fet de que aquest treball sigui obligatori és un plus a l'hora de centrar-nos en els estudiants de batxillerat, malgrat que en endavant seria interessant ampliar l'escenari a alumnes més petits. Hem de pensar que si a aquest segment de població se li donen les eines i la informació necessària per saber què poden obtenir del Servei d'Arxiu, és molt probable que siguin usuaris-clients del futur i és important incidir-hi. Per això caldrà una implicació més activa de les TIC en termes de comunicació, difusió i màrqueting, doncs la metodologia d'investigació en el nou paradigma és molt diferent a la de fa una o dues dècades i la immediata és un dels serveis que es busquen a l'actualitat.

Sabem que l'IES Jaume Almera, l'únic institut del municipi, ofereix als alumnes diversos temes referents a la història local, dels que les fonts primàries es troben a l'Arxiu Municipal. Segons s'ha pogut saber a través d'una conversa informal, aquesta informació que dóna l'Institut la va rebre del director del Museu municipal, doncs a l'Arxiu no s'hi van adreçar directament. Això denota també la poca visibilitat que té dins de la mateixa població.

Per últim, cal destacar la presència d'investigadors que es dediquen a fer recerca sobre el seu passat genealògic. Aquests, malgrat que no són gaire nombrosos, són els usuaris-clients més fidels.

En aquest gran volum de població que volem atreure es troben velles i noves maneres de comunicar-se, per tant no hauríem de deixar de banda mètodes i activitats tradicionals, però tampoc hauríem de caure en l'error d'abordar una estratègia sense tenir en compte els nous canals de comunicació. De la mateixa manera que s'hauria de tractar de fer un producte no documental d'interès per totes les franges d'edat que s'inclouen en aquest gran segment de la població.

D'altra banda, cal remarcar que l'execució d'aquest tipus de projecte suposa sempre un esforç extra per part del personal del servei, però també una major dotació de recursos per part de les unitats administratives de les que l'Arxiu depèn. Aquests recursos no sempre són els que

s'esperen, pel que qualsevol estratègia s'haurà d'executar amb un pressupost molt ajustat i demanant molts favors.

És per això que, com a mesura immediata, tenint en compte la possible manca de recursos, es proposaran mesures tot aprofitant estructures ja existents, com per exemple, una major presència al web de l'Ajuntament o una major visualització a l'edifici. A banda d'això, a continuació s'exposen una sèrie d'accions que, amb una mínima implicació econòmica, poden aportar molts beneficis a l'Arxiu, tant pel que fa al seu reconeixement a la població com a la seva imatge.

6. Accions de comunicació estratègica i de màrqueting

Presència i visibilitat *online* i *offline*

Una de les primeres mesures que s'haurien de prendre a l'Arxiu Municipal de Vilassar és la senyalització física del servei. En aquest sentit, s'han detectat moltes mancances pel que fa a la seva presència física, a més, s'ha de tenir en compte la confusió que existeix entre l'Arxiu i el Museu. Per aquesta raó es creu convenient que a l'entrada del museu s'indiqui que al primer pis s'ubica l'Arxiu. També fora bo disposar d'un cartell més gran a l'entrada de l'Arxiu, al carrer Marqués de Barberà núm. 11. Tanmateix, no estaria de més senyalitzar també la Riera de Targa, que és laavinguda principal per on s'accedeix a l'Arxiu Municipal.

Pel que fa a la seva presencia online, seria una bona solució ampliar la informació que es dona de l'Arxiu al portal web de l'Ajuntament. Amb això ens referim a dotar aquesta pàgina amb dades sobre les funcionalitats, usos i serveis que ofereix l'Arxiu. També es creu convenient completar aquesta informació amb recursos didàctics pel que fa als instruments tècnics de descripció i classificació. Seria interessant que en la mateixa pàgina es podessin consultar els catàlegs i els inventaris dels que disposa l'Arxiu Municipal, fet que facilitaria molt la consulta als usuaris-clients.

Jornada de portes obertes

Amb les dades sobre el tarannà de la població que s'han descrit, sabem que la societat vilassarenca és assídua a festes i celebracions, pel que fora bo tractar d'atreure a aquest públic amb una petita celebració que tingués cabuda en el món dels arxius. En aquest sentit, es podrien aprofitar commemoracions i dates especials. Un bon moment seria el 9 de juny, Dia Internacional dels Arxius.

Com és difícil fer coincidir aquest dia amb un dia laborable o festiu, segons convingui a la franja d'edat, seria interessant organitzar una jornada de portes obertes en dijous, per si es vol aprofitar el cap de setmana per sortir del municipi. Si el dia no coincidís, es faria la setmana abans o després del Dia Internacional dels Arxius, adaptant l'horari de les activitats en matí o tarda segons convingui.

Presència al món educatiu

Una altra de les mancances que s'ha detectat a l'Arxiu és la poca presència que té a nivell educatiu. Tenir un paper més rellevant en aquest àmbit representa una oportunitat de cara al futur de l'Arxiu, doncs totes les mesures que es proposin de cara al sector jove de la societat poden aportar rendibilitat a llarg termini.

En aquest sentit, es proposa una visita anual a l'Institut Jaume Almera per als estudiants de 1r de Batxillerat. D'aquesta manera es poden posar a l'abast dels estudiants els fons de l'Arxiu que, com dèiem, tenen una potencialitat enorme de cara a la investigació.

En aquestes visites es pot aprofitar per orientar en la investigació i oferir a l'alumnat tots els recursos dels que disposa l'Arxiu. També se'ls pot proporcionar assessorament pel que fa a la gestió dels seus documents privats i convidar-los a visitar i compartir els continguts de l'Arxiu a la xarxa.

Visita guiada a l'Arxiu

Una altra de les mesures que proposem, i que seria perfectament compatible amb les dues últimes accions que s'han proposat —jornada de portes obertes i presència al món educatiu—, és el disseny d'una visita guiada a l'Arxiu Municipal. D'aquesta manera, es podrà situar als visitants en la seva ubicació correcta. També es podran oferir *in situ* els recursos i els serveis que aquest pot proporcionar a la ciutadania. D'altra banda, amb l'exposició d'una mostra de documents es pot explicar què són els documents d'arxiu i quines són les seves principals característiques. Tanmateix, es poden exposar les funcionalitats del servei i reforçar així el seu reconeixement davant la ciutadania.

Presència a les xarxes socials

Tal i com hem vist al llarg del treball, les xarxes socials han esdevingut una eina comunicativa imprescindible en l'era de les telecomunicacions. Pel que fa al seu ús, no només és un recurs emprat a nivell privat per part de la societat, sinó que també ha transcendit i s'ha implantat com un dels principals canals de comunicació de les administracions i dels organismes públics i privats.

De totes les funcionalitats que presenten les xarxes, cal destacar la capacitat de divulgar i compartir de forma directa i massiva els continguts, pel que són un canal de difusió idoni per dur a terme els propòsits que ens plantegem.

D'altra banda, tenir un canal d'aquestes característiques pot servir també per parar atenció a les opinions de la ciutadania, fet que proporcionaria a l'Arxiu la informació necessària per a seguir treballant de cara a les demandes socials.

Finalment, creiem que a través de les xarxes es poden construir sinergies amb la societat, tot demanant que es comparteixin documents sobre esdeveniments actuals que esdevinguin en fons documentals basats en l'experiència humana.

Durant l'elaboració de l'estratègia vam preguntar al responsable del servei d'arxiu de Vilassar si creia convenient l'obertura d'un o més comptes en xarxes d'aquest tipus. La seva resposta va ser negativa, ja que degut al temps de dedicació ho trobava poc viable. Per tant, creiem

que caldria aprofitar les xarxes de les que disposa l'Ajuntament per tal de tenir una mínima presència a la xarxa, encara que sigui de manera indirecta. En aquest sentit, creiem que es podrien pactar amb les tècniques de comunicació una sèrie de publicacions mensuals per a continguts de tipus històric. D'altra banda, es podrien explotar documents audiovisuals, cartelleria i els fons fotogràfics, entre d'altres.

7. Conclusions

Amb la realització d'aquest treball ens proposàvem validar o refutar una sèrie de qüestions i d'hipòtesis que ens havíem plantejat a l'hora de triar el tema d'estudi. En aquest sentit, creiem convenient començar a concloure a partir de la tercera pregunta que ens plantejàvem a l'inici, és a dir, valorant quin és el paper que té l'arxiu a la societat.

Tal i com queda reflectit a les pàgines que fan referència a aquesta qüestió, el paper dels arxius a la societat és importantíssim. Com hem vist, aquests no han estat sempre al servei de la ciutadania, però al llarg de la seva història han mantingut i mantenen la funció per la que són reconeguts arreu: la preservació de la memòria dels pobles i de les persones. Altrament, els arxius, sobretot els de titularitat pública, tenen moltes altres funcionalitats i usos que donen servei a les institucions per les que treballen i als seus administrats, malgrat que en l'imaginari col·lectiu prevalgui la visió historicista per sobre de la resta.

En els últims anys s'ha produït una revolució tecnològica que ha incidit de ple en la professió arxivística. Això s'ha reflectit en l'adopció de les TIC en els processos tècnics i en les relacions de l'arxiu amb l'administració i la ciutadania. D'altra banda, el nou paradigma ha vingut de la mà d'una sèrie de reclames socials que, junt amb la irrupció de les noves tecnologies, han propiciat la modificació de l'ordenament jurídic en favor de la participació ciutadana en la presa de decisions. En aquest context, els arxius han jugat un paper fonamental en matèries com l'accés a la informació pública, la transparència i el bon govern.

En conservar evidències provadores dels drets individuals i col·lectius, cal destacar també el seu paper en la integració social, la impartició de la justícia i els drets humans.

Després d'analitzar el paper i les funcions dels arxius, la següent qüestió que ens plantejàvem era: quina és la imatge que projecten els arxius a la societat?

En aquest cas, tots els indicadors amb els que comptàvem a l'inici, entre els que estava la pròpia percepció de l'autora d'aquest treball, assenyalaven un nul reconeixement dels arxius per part de la ciutadania. Tanmateix, amb la voluntat d'obtenir respostes amb base científica, es va iniciar la investigació amb la consulta de les fonts especialitzades que feien referència a aquesta qüestió. Tot excloent el treball de Gerard Vilanova, *#comsomsomensveuen*, i la sèrie d'entrevistes realitzades per la revista La DaDa, la resta de publicacions dataven de quinze o vint anys enrere, pel que vam creure propici elaborar una enquesta adreçada als habitants d'una població concreta per tal d'obtenir dades reals sobre la percepció social actual.

A trets generals, tant pel que fa a la bibliografia referent com pels resultats de les enquestes i les entrevistes, es pot afirmar que encara a dia d'avui els arxius són els grans desconeguts si els comparem amb altres serveis culturals similars. Malgrat que en l'imaginari col·lectiu es

percep la seva existència, les funcions, els usos i els serveis que aquests ofereixen a la societat continuen desconeixent-se o es té d'ells una visió distorsionada.

Pel que fa a la imatge de l'Arxiu de Vilassar de Dalt, al baix reconeixement de les seves funcionalitats se li ha de sumar també la confusió que existeix amb el Museu-Arxiu, la invisibilitat física i imaginària, i la baixa presència als mitjans *online* i *offline*. Per tant, la principal conclusió que extraïem en aquest sentit és que s'han d'aplicar mesures urgents per tal de millorar aquesta situació.

Un cop analitzada la imatge dels arxius i haver-se'n detectat diversos errors de percepció, es va abordar la primera hipòtesi que ens plantejàvem: És la comunicació la solució a la distorsionada o nul·la imatge que té dels arxius la societat?

Després de consultar molt de material bibliogràfic i de trobar diversos exemples d'arxius que havien integrat en les seves funcions la comunicació estratègica, vam concloure que sí, que aquest era el camí que havíem de seguir per tal d'assolir l'objectiu que ens havíem marcat: millorar la imatge de l'Arxiu de Vilassar de Dalt.

Malgrat que no es podran aportar en aquestes línies els resultats del Pla de comunicació i de Màrqueting, es té la convicció que serà una solució real per als problemes que presenta l'Arxiu, tan pel que fa a la comunicació com pel que fa a la seva imatge. Tanmateix, es creu que l'apropament d'aquest Arxiu a la ciutadania repercutirà també en el reconeixement dels arxius en general.

En la mateixa línia, es considera que l'establiment de nous canals de comunicació adaptats a les preferències d'ús de la població esdevindran mitjans de difusió i divulgació d'èxit. En aquest sentit, els arxius presenten una potencialitat enorme pel que fa als continguts que es poden difondre; i en particular, l'Arxiu de Vilassar disposa d'eines diverses per entomar un projecte com aquest, malgrat la manca de temps i de pressupost.

L'Oriol Valls, autor de *Fer memòria: un paper a l'arxiu*, conclou el seu treball dient que difusió i memòria són la clau de volta dels arxius. Com ell, creiem que la difusió no només ha de ser un element emprat puntualment sinó que ha d'integrar-se entre les funcions diàries de l'arxiu. Només així es podrà posicionar a la societat al lloc que li correspon.

8. Bibliografia i fonts

- «Conclusions dels tallers del 3r Laboratori d'Arxius Municipals». Lligall, 2004, Núm. 22, p. 505, <https://raco.cat/index.php/liligall/article/view/339600>.
- Alberch Fugueras, Ramon. *Archivos y derechos humanos*, Gijón: Trea, 2008.
- Alberch Fugueras, Ramon. *Los archivos entre la memoria y la sociedad del conocimiento*, Barcelona: Editorial UOC, 2003.
- Barris Ruset, Josep M^a. «Resum de la taula rodona: Quina imatge té la societat dels arxiviers i dels arxius municipals a l'actualitat?». Lligall, 2004, Núm. 22, p. 507-510, <https://raco.cat/index.php/liligall/article/view/339601>.
- Castells, Manuel. *Comunicación y poder*, Madrid: Alianza Editorial, S.A, 2018.
- Cerdá Díaz, Julio. «El archivo municipal y su relación con los ciudadanos». *Lligall*, 2000, Núm. 16, p. 363-382, <https://raco.cat/index.php/liligall/article/view/339513>.
- Cobo Barri, Enric; Retuerta Jiménez, M. Luz. «La difusió dels arxius i el reconeixement de caràcters. El projecte Eines de l'ACBLL». *Lligall*, 2016, Núm. 39, p. 83-116, <https://raco.cat/index.php/liligall/article/view/340145>
- Cook, Terry. «Evidence, memory, identity, and community: four shifting paradigms». *Archival science*, 2013, v.3, n2-3, p. 95-120. <https://www.proquest.com/docview/1355630005/fulltextPDF/CCC6D2FBEE9A489AP/Q/1?accountid=15292>
- Cristià Balsells, Elisenda. «L'arxiu des de fora: Enric Calpena», *la Dada*, 2020, a: <https://arxivers.com/ladada/larxiu-des-de-fora-enric-calpena/>.
- Cristià Balsells, Elisenda. «L'arxiu des de fora: M. Àngels Solé Gili, directora del Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya», *la Dada*, 2019, a: <https://arxivers.com/ladada/larxiu-des-de-fora-m-angels-sole-gili-directora-del-centre-de-restauracio-de-bens-mobles-de-catalunya/>.
- Cristià Balsells, Elisenda. «L'arxiu des de fora: Manel Forcano», *la Dada*, 2020, a: <https://arxivers.com/ladada/larxiu-des-de-fora-manel-forcano/>.
- Cristià Balsells, Elisenda. «L'arxiu des de fora: Montserrat Soronellas Masdeu, antropòloga», *la Dada*, 2019, a: <https://arxivers.com/ladada/larxiu-des-de-fora-montserrat-soronellas-masdeu-antropologa/>.
- Cristià Balsells, Elisenda. «L'arxiu des de fora: Rafel Nadal, escriptor i periodista», *la Dada*, 2019, a: <https://arxivers.com/ladada/larxiu-des-de-fora-rafel-nadal-escriptor-i-periodista/>.
- Cruz Espinosa, Adrián. «La difusió dels arxius de Catalunya a les xarxes socials. Situació actual i bones pràctiques per a un futur immediat». *Lligall*, 2017, Núm. 40, p. 80-99, <https://raco.cat/index.php/liligall/article/view/340671>.

- Cunningham, Adrian. "Good Digital Records Don't Just 'Happen': Embedding Digital Recordkeeping As an Organic Component of Business Processes and Systems". *Archivaria* 71, maig 2011, p. 21-34. <https://archivaria.ca/index.php/archivaria/article/view/13329>.
- DDAA. *Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC)*. Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 2007.
- *Documentos de Seguridad y Defensa. La comunicación estratégica*. Instituto Español de Estudios Estratégicos, Ministerio de Defensa, 2017, a: https://www.ieee.es/en/Galerias/fichero/cuadernos/DocSeguridadyDefensa_72.pdf
- Duchein, Michel. «L'arxiu en la defensa dels drets dels administrats». *Lligall*, 1995, Núm. 9, p. 55-64, <https://raco.cat/index.php/liligall/article/view/339385>.
- Fontanals, Reis; Saurí, M. Concepció; Serchs, Jordi. «La comunicació externa dels arxius a Catalunya: per un 'feedback' global». *Lligall*, 2005, Núm. 23, p. 153-189, <https://raco.cat/index.php/liligall/article/view/339613>
- García Ruipérez, Mariano. *Los archivos municipales. Qué son y cómo se tratan*, Gijón: Trea, 2009.
- Graells Costa, Jordi. «Les xarxes socials revolucionaran la professió de l'arxiver». *Lligall*, 2011, Núm. 32, p. 158-171, <https://raco.cat/index.php/liligall/article/view/340075>.
- Heredia Herrera, Antonia. *¿Qué es un archivo?*, Gijón: Trea, 2007.
- Laporte, Antoni. «El coneixement i la imatge dels arxius a Catalunya». *Lligall*, 2004, Núm. 22, p. 485-503, <https://raco.cat/index.php/liligall/article/view/339599>.
- Mauri Martí, Martí. «La imatge de l'arxiu». *Lligall*, 1995, Núm. 9, p. 97-103, <https://raco.cat/index.php/liligall/article/view/339388>.
- Pintado Blanco, Teresa; Sánchez Herrera, Joaquín (Coord.). *Nuevas tendencias en comunicación estratégica*, Pozuelo de Alarcón: ESIC Editorial, 2017.
- Regadera López, Andrea. «L'arxiu des de fora: Eloi Fort, director d'oficina bancària», *la Dada*, 2018, a: <https://arxivers.com/ladada/larxiu-des-de-fora-eloi-fort-treballador-de-la-banca/>.
- Regadera López, Andrea. «L'arxiu des de fora: Gerard Carceller, professor de secundària», *la Dada*, 2019, a: <https://arxivers.com/ladada/larxiu-des-de-fora-gerard-carceller-professor-de-secundaria/>.
- Regadera López, Andrea. «L'arxiu des de fora: Joana Barbany», *la Dada*, 2020, a: <https://arxivers.com/ladada/larxiu-des-de-fora-joana-barbany/>.
- Regadera López, Andrea. «L'arxiu des de fora: Jordi Llavina, escriptor, poeta i crític literari», *la Dada*, 2019, a: <https://arxivers.com/ladada/larxiu-des-de-fora-jordi-llavina-escriptor-poeta-i-critic-literari/>.

- Regadera López, Andrea. «L'arxiu des de fora: Jordi Sardà: Arquitecte», *la Dada*, 2019, a: <https://arxivers.com/ladada/larxiu-des-de-fora-jordi-sarda-arquitecte/>.
- Regadera López, Andrea. «L'arxiu des de fora: Josep Capella, periodista», *la Dada*, 2019, a: <https://arxivers.com/ladada/larxiu-des-de-fora-josep-capella-periodista/>.
- Regadera López, Andrea. «L'arxiu des de fora: Karma Peiró, periodista», *la Dada*, 2020, a: <https://arxivers.com/ladada/larxiu-des-de-fora-karma-peiro-periodista/>.
- Regadera López, Andrea. «L'arxiu des de fora: Kristian Muñoz, programador», *la Dada*, 2018, a: <https://arxivers.com/ladada/larxiu-des-de-fora-kristian-munoz/>.
- Regadera López, Andrea. «L'arxiu des de fora: Lola Badia, catedràtica de filologia catalana», *la Dada*, 2019, a: <https://arxivers.com/ladada/larxiu-des-de-fora-lola-badia-catedratica-de-filologia-catalana/>.
- Regadera López, Andrea. «L'arxiu des de fora: Manuel Castellet», *la Dada*, 2019, a: <https://arxivers.com/ladada/larxiu-des-de-fora-manuel-castellet/>.
- Regadera López, Andrea. «L'arxiu des de fora: Maria del Carme Roca i Costa», *la Dada*, 2019, a: <https://arxivers.com/ladada/larxiu-des-de-fora-maria-del-carme-roca-i-costa/>.
- Regadera López, Andrea. «L'arxiu des de fora: Mireia Sopena, editora», *la Dada*, 2018, a: <https://arxivers.com/ladada/larxiu-des-de-fora-mireia-sopena-editora/>.
- Regadera López, Andrea. «L'arxiu des de fora: Pablo Aragon, investigador a la Universitat Pompeu Fabra i a Eurecat, Centre Tecnològic de Catalunya», *la Dada*, 2019, a: <https://arxivers.com/ladada/larxiu-des-de-fora-pablo-aragon-investigador-a-la-universitat-pompeu-fabra-i-a-eurecat-centre-tecnologic-de-catalunya/>.
- Regadera López, Andrea. «L'arxiu des de fora: Ricard Cervantes, bomber», *la Dada*, 2019, a: <https://arxivers.com/ladada/larxiu-des-de-fora-ricard-cervantes-bomber/>.
- Regadera López, Andrea. «L'arxiu des de fora: Santi Suárez Baldrís, guionista i productor de cinema», *la Dada*, 2020, a: <https://arxivers.com/ladada/larxiu-des-de-fora-santi-suarez-baldris-guionista-i-productor-de-cinema/>.
- Regadera López, Andrea. «L'arxiu des de fora: Sara Gutiérrez, periodista», *la Dada*, 2018, a: <https://arxivers.com/ladada/larxiu-des-de-fora-sara-gutierrez-periodista/>.
- Regadera López, Andrea. «L'arxiu des de fora: Xavier Bas i Sarrà, periodista», *la Dada*, 2019, a: <https://arxivers.com/ladada/larxiu-des-de-fora-xavier-bas-i-sarra-periodista/>.
- Ruíz Gómez, Vicenç. «Arxiu com a eina de contrapoder ciutadà». *Lligall*, 2019, Núm. 43, p. 20-49, <https://raco.cat/index.php/liligall/article/view/370182>.
- Soler Jiménez, Joan. «L'arxiu social com a estratègia de continuïtat». *Lligall*, 2019, Núm. 43, p. 14-17, <https://raco.cat/index.php/liligall/article/view/370181>.

- Tarraubella, Xavier. «La contribució dels arxius municipals al coneixement i la valoració dels arxius i de l'arxivística en la societat». Lligall, 2009, Núm. 30, p. 68-83, <https://raco.cat/index.php/liligall/article/view/340024>.
- Tarrés Rosell, Antoni. *Márquetin y archivos*, Gijón: Trea, 2006.
- Valls Pérez, Oriol. *Fer Memòria: un paper a l'arxiu. A partir de la recerca sobre Pere Valls Lafita*. Treball de recerca del Màster d'Arxivística i Gestió de Documents de l'Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents. (Treballs fi de Màster i de postgrau), 2016.
- Vilanova Godoy, Gerard. *#comsomcomensveuen*. Treball de recerca del Màster d'Arxivística i Gestió de Documents de l'Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents. (Treballs fi de màster i de postgrau), 2018.

9. Annexos

Annex 1

ENTREVISTA MARC PRIM GARCIA, RESPONSABLE DE L'ARXIU MUNICIPAL DE VILASSAR DE DALT

Quants metres lineals té l'Arxiu Municipal de Vilassar de Dalt?

Actualment hi ha uns 442 metres lineals de documentació aproximadament

Quants fons i col·leccions té l'Arxiu Municipal de Vilassar de Dalt? (Té més fons dels que hi ha publicats al web corporatiu?)

11 fons (Fons municipal i 10 fons no municipals) i 7 col·leccions.

Si, hi ha més fons dels que hi ha publicats al web fruit de donacions que no s'han pogut tractar encara.

Quants d'aquests fons han rebut tractament arxivístic?

Part del fons municipal i 7 dels fons no municipals. Pel que fa a les col·leccions, s'han fet actuacions arxivístiques en 4 d'elles.

Quins són els fons més consultats?

El Fons digitalitzats de l'Arxiu dels Marquesos de Santa Maria de Barberà i el Fons Municipal

Del fons municipal, quines sèries documentals són les més consultades (a nivell extern)?

Padrons d'habitants, matrícules industrials, sèries d'urbanisme (obres i planificació)

Quin és el perfil dels usuaris externs de l'Arxiu Municipal?

La majoria són investigadors i estudiosos del camp de la història. També trobem alguna persona interessada en investigar el passat familiar i algun alumne de batxillerat per a la realització del treball de recerca.

L'Arxiu disposa d'algun indicador per calcular i avaluar aquestes dades? (número de consultes i perfils d'usuari)

Si, es disposa d'un registre amb els usuaris i la documentació que consulten aquests usuaris

L'Arxiu Municipal de Vilassar disposa d'eines de descripció publicades? A quins mitjans?

Es disposa d'un quadre d'organització de fons publicat a l'apartat del web de l'Ajuntament referent a l'arxiu municipal. També es va editar l'any passat un tríptic informatiu amb els fons custodiats per l'arxiu i informació de servei.

L'Arxiu Municipal disposa de reglament propi? Està publicat en algun mitjà?

Si, es va aprovar l'any passat. Està publicat al web de l'Ajuntament al repositori de reglaments i ordenances

L'Arxiu Municipal de Vilassar de Dalt disposa de Carta de Serveis pròpia?

No

A través de quins mitjans la ciutadania pot obtenir informació referent a la ubicació i els serveis que ofereix l'Arxiu?

Internet (web de l'Ajuntament), tríptic informatiu, correu electrònic i telèfon

A través de quins mitjans la ciutadania pot obtenir informació referent al contingut de l'Arxiu (fons i col·leccions)?

Internet (web de l'Ajuntament) , tríptic informatiu

Per mitjà de quins canals s'adreça la ciutadania a l'Arxiu?

Per correu electrònic principalment. En menor mesura per telèfon i presencialment

Existeix algun canal de comunicació entre la societat i l'arxiu, a banda de la pàgina web corporativa?

Només el canal de notícies del web municipal quan hi ha contingut publicable referent a l'arxiu

Quina creus que és la imatge de l'Arxiu a nivell extern? És prou conegut entre la societat vilassarenca? Quins creus que son els motius?

Crec que es força desconegut i segurament molta gent no sap que és un servei d'accés lliure. La ciutadania ho vincula sobretot a documents antics que poden ser d'interès per a historiadors o entesos només i pot ser que això freni als potencials usuaris.

També hi ha confusió entre el Museu i l'Arxiu ja que durant molts anys el Museu Arxiu de Vilassar de Dalt feia les funcions d'arxiu històric abans de establir-se l'arxiu municipal.

Com milloraries la seva imatge a nivell extern?

Segurament actuant en diverses direccions com ara:

Publicitant els serveis que pot oferir un servei d'arxiu a la ciutadania

Millorant els instruments de descripció i posant-los a disposició de la ciutadania de manera entenedora i senzilla.

Recordant que l'accés a la majoria de documents és lliure.

Diferenciant el que és Museu i el que és Arxiu

Obriries algun perfil de xxss a l'Arxiu Municipal de Vilassar? Seria viable en relació al temps que cal dedicar? Creus que es podria dedicar un espai a l'Arxiu dins de les xxss de l'Ajuntament?

Seria molt interessant obrir un perfil a xxss, però donat el temps que cal dedicar-hi i la periodicitat i continuïtat de les publicacions per tal que sigui un perfil atractiu i dinàmic fa que actualment no sigui viable.

Podria ser una bona mesura dedicar un espai dins les xxss de l'Ajuntament ja que proporcionaria una periodicitat més assumible i un públic potencial més ampli

De quina unitat administrativa depèn l'Arxiu Municipal de Vilassar de Dalt?

Secretaria

Com és la comunicació interna de l'Arxiu Municipal? (S'entén entre l'Arxiu Municipal i l'Ajuntament de Vilassar)

Es correcta, ha millorat arran de la implementació de la gestió documental electrònica, tot i que cal seguir treballant en aquesta direcció.

Quina creus que és la imatge de l'Arxiu a nivell intern? Creus que dins de l'organització es coneixen les funcions que desenvolupa l'arxiu? Quin creus que és el motiu (o motius)?

La gent encara té bastant la imatge de l'arxiu clàssic magatzem dels expedients antics i que rep al final la documentació i serveix informació i documents en cas de necessitat. Tot i que aquestes funcions es continuen fent, amb la implementació de la gestió documental electrònica està canviant la percepció de l'arxiu entre els treballadors ja que hi ha una comunicació més extensiva, una implicació des del naixement dels expedients i es resolen dubtes conjuntament.

Quines sèries documentals són les més consultades a nivell intern?

Les llicències de caire urbanístic (obres i activitats)

Com milloraries la seva imatge a nivell intern?

Seguir sent d'utilitat als treballadors i a la administració és essencial per a que sigui un servei ben valorat. La resolució de dubtes en relació a la gestió documental electrònica ha estat un element important per visibilitzar l'arxiu a nivell intern i que es compti amb ell en alguns dels processos implicats.

Annex 2

Per què el Museu Municipal de Vilassar de Dalt porta el nom de “Museu-Arxiu”?

Des dels seus inicis, amb la formalització de l'Organisme al 1974 un dels objectius del Museu Arxiu era salvaguardar els objectes i documents que ens parlaven de la història de Vilassar. Per això el doble nom, salvaguardar patrimoni moble i immoble i també documental. Ja des dels seus inicis es van recollir fons documentals que després han pogut esdevenir fons concrets de l'arxiu actual: Rajolers, Estrella, fons d'empreses, fons fotogràfic, etc...

Quin tipus de patrimoni conserva el museu? (arqueològic, artístic, bibliogràfic, documental, etc)

El patrimoni del Museu constituït per unes 4500 peces documentades té un 80 % de fons arqueològics i la resta es dividiria en fons etnogràfics i del fons tèxtil. Quan parlem de fons parlem d'objectes, si bé tenim un fons bibliogràfic que s'ha anat conformant al llarg dels anys, actual i antic. Tot el fons documental ja està dipositat a l'actual Arxiu i consta bàsicament de donacions de particulars: des de pergamins a documentació personal o activitat culturals.

Quina mitjana de visites rep a l'any?

El Museu Arxiu comptant les activitats permanents, temporals i els grans esdeveniments que organitza té una mitjana de visitants els darrers anys de més de 7.000 persones.

Quin és el perfil d'usuaris del Museu-Arxiu?

Les activitats lúdiques i més multitudinàries com el Pessebre Monumental o la Fira del Bolet té un públic bàsicament familiar. La resta d'activitats estan encaminades a un públic adult motivat pel coneixement i preservació del nostre patrimoni: arqueològic, històric o mediambiental. Cal també esmentar que cerquem la presència d'escoles en les exposicions temporals adaptant els continguts a tots els llenguatges.

A través de quins mitjans la ciutadania pot rebre informació referent al contingut del Museu-Arxiu?

Bàsicament correu electrònic, carteleria de carrer, agendes de la web de l'Ajuntament i de Turisme, la web de Diputació, premsa comarcal gratuïta i facebook del Museu Arxiu

Quins canals de comunicació existeixen entre el Museu-Arxiu i la ciutadania? (cartells, Xarxes Socials, e-mail, etc)

Cartelleria i xarxes socials (facebook propi)

**Feu visites escolars? Dels centres de Vilassar de Dalt o també d'altres municipis?
Quantes visites l'any, aproximadament?**

Fem visites escolars i tenim dues unitats didàctiques: Museu i fornaca, adaptades a diferents edats. Malauradament la presència és només de les escoles locals i amb un fluxe molt baix de participació 150 escolars/any de les tres escoles de primària. L'Institut de Vilassar encara es mostra molt inaccessible.

De cara a la societat, creus que la visibilitat de l'Arxiu és igual que la del Museu? Quin creus que és el motiu?

No, l'Arxiu ha de tenir més projecció a nivell local, ha de poder organitzar activitats divulgatives... el Museu ha de deixar aquest marge a l'Arxiu per difondre la seva tasca.

El patrimoni documental en propietat del Museu-Arxiu d'on prové? Quin tipus de documentació és? Com es tractava arxivísticament aquesta documentació fins a la constitució de l'Arxiu Municipal?

El patrimoni documental es va donar en el seu moment al Museu Arxiu, perquè fins ara no ha existit ni la figura de l'arxiver professional fix, ni un espai unitari per tota la documentació. Fins ara el Museu recepcionava les donacions, en feia un inventari general i les dipositava en caixes de conservació preventiva. A través de diferents beques i ajudes documentals es va anar treballant els diferents fons històrics per donar-li un tractament més professional.

S'ha previst des del Museu-Arxiu l'actualització de la figura de l'entitat (Estatuts)?

És una tema a tractar, si la documentació passa a estar integrada a l'Arxiu Municipal cal repensar la descripció de salvaguarda documental que apareix als estatuts del Museu.

S'ha previst la transferència dels documents en propietat del Museu-Arxiu a l'Arxiu Municipal, així com la titularitat jurídica associada a aquests?

De moment el tractament de la documentació està cedida a l'Arxiu ja que sempre hem interpretat que l'Arxiu ha de ser una unitat. El fet de compartir edifici també facilita la gestió documental del fons, independentment de qui n'és el titular.

Creus que el nom de "Museu-Arxiu" contribueix a la invisibilitat de l'Arxiu Municipal?

Segurament, però al mateix temps la reputació del Museu i el funcionament de cara al ciutadania també dona valor afegit a la tasca de l'Arxiu. De cara portes a enfora ens veuen com una unitat.

A nivell intern (Ajuntament de Vilassar) també existeix aquesta confusió entre Museu-Arxiu i Arxiu Municipal? Em podries explicar algun cas concret?

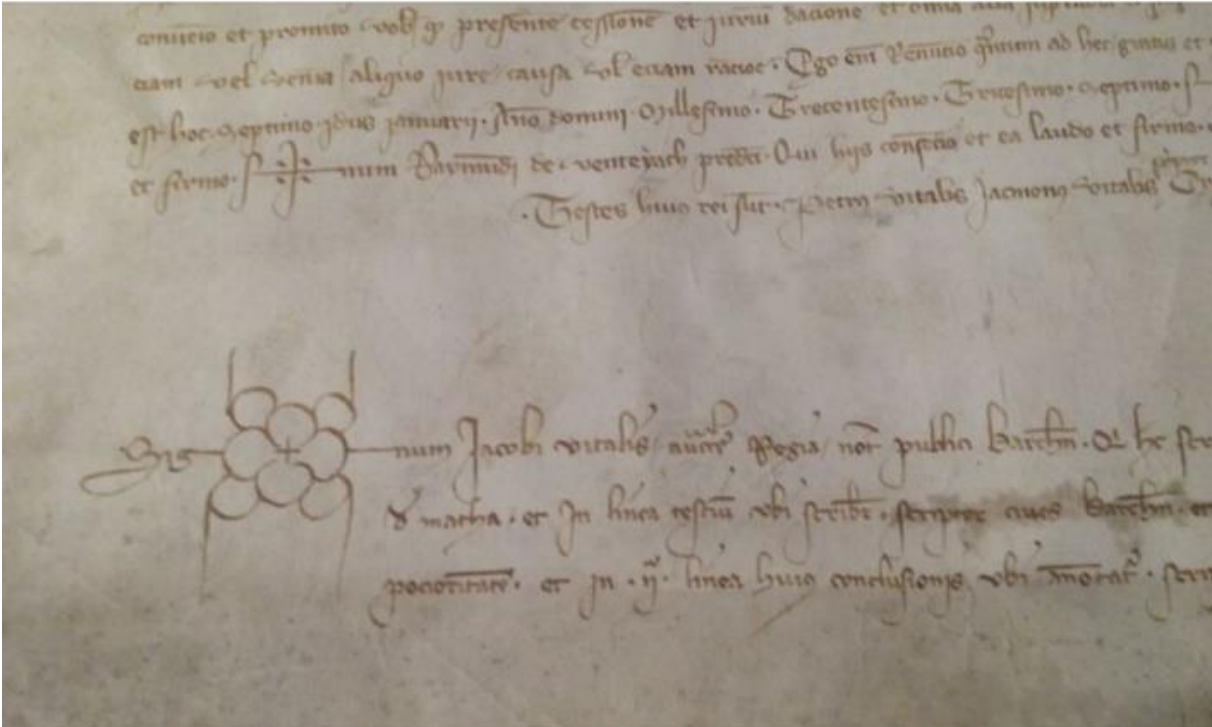
A nivell funcional tot i que l'Arxiu depengui de Secretaria, la gent m'associa a mi en temes patrimonials documental com pot ser l'Arxiu dels marquesos de Barberà o en altres casos de funcionament ordinari hi ha personal de l'Ajuntament que interpreta que l'arxiu i inclús el seu personal té una dependència orgànica del Museu....

Annex 3

 Museu Arxiu de Vilassar de Dalt 2 de agosto a las 10:15 · 🌐

Coneixem les funcions d'un Arxiu ? La col•laboradora del Museu Marta Alari està fent una intensa recerca en el marc del seu treball de final de màster "La imatge de l'Arxiu de Vilassar de Dalt" i ens demana la vostra col•laboració per respondre aquesta enquesta, l'ajudem ?
https://docs.google.com/.../1FAIpQLScZD_Fy.../viewform...

Ver traducción

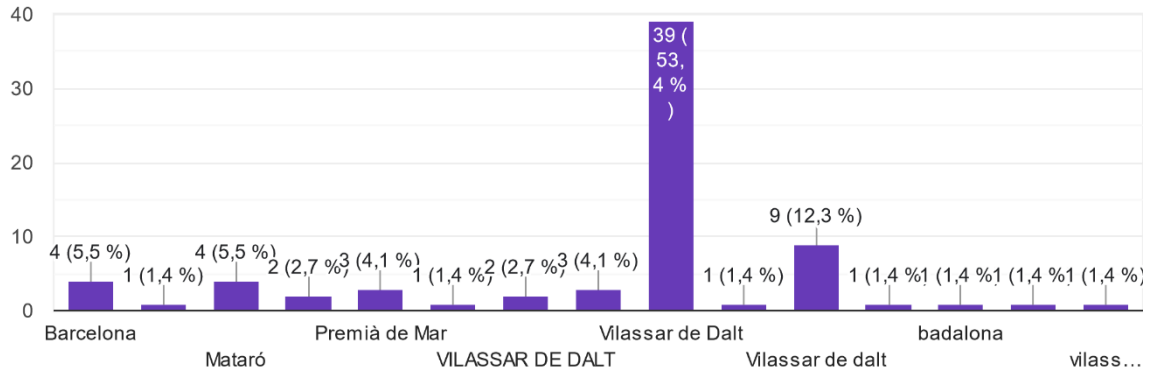
 17

Imatge 1: Captura de pantalla de la publicació al perfil de Facebook del Museu-Arxiu de Vilassar de Dalt per a fer difusió de l'enquesta. (Font: Museu-Arxiu de Vilassar de Dalt).

Annex 4

Municipi de residència

73 respuestas

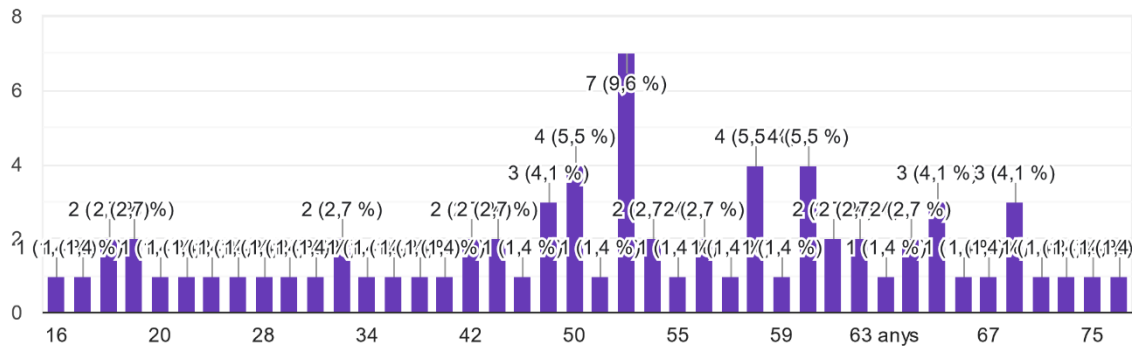

Gràfic 16: Gràfic que reflexa els municipis de residència de les 73 persones enquestades. (Autoria: Marta Alari).

Annex 5

Edat

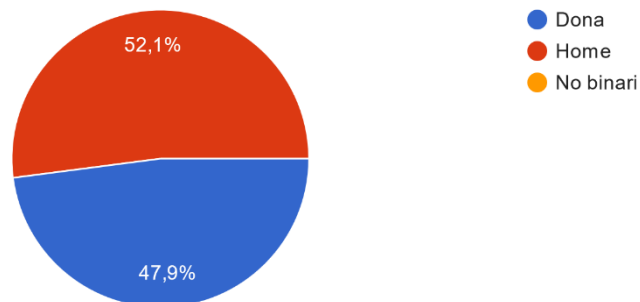
73 respuestas

Gràfic 17: Gràfic amb els percentatges d'edat de les persones entrevistades. (Autoria: Marta Alari)

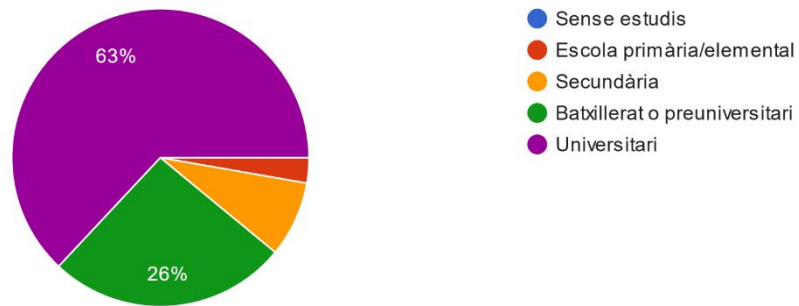
Gènere

73 respuestas

Gràfic 18: Gràfic que reflexa el gènere de les persones enquestades. (Autoria: Marta Alari)

Grau d'estudis
73 respuestas

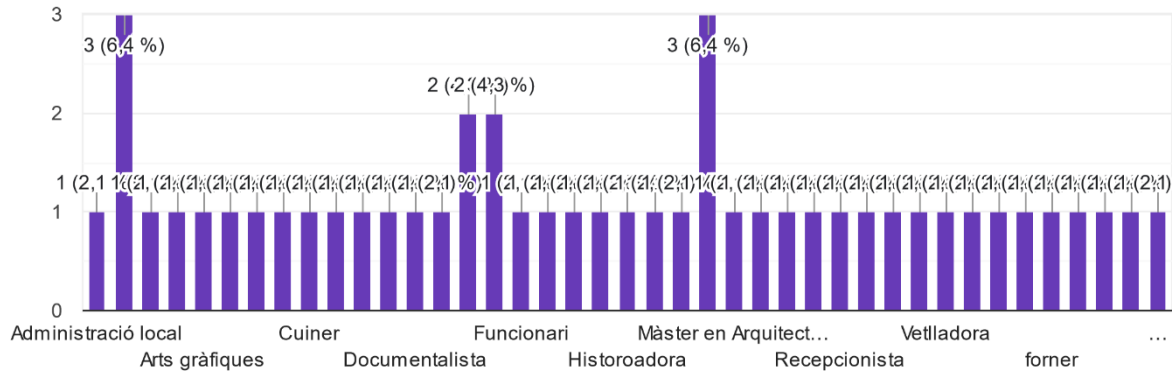

Gràfic 19: Gràfic que reflexa el grau d'estudis de les persones enquestades. (Autoria: Marta Alari)

Annex 6

Professió (opcional)

47 respuestas

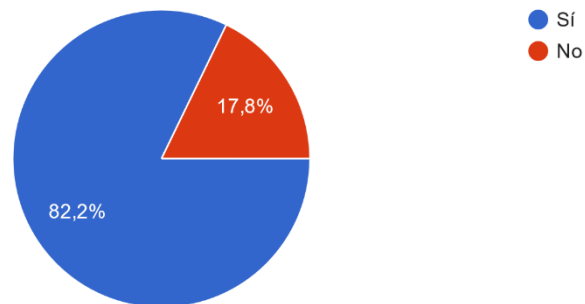

Gràfic 20: Gràfic que reflexa les professions de les persones enquestades. (Autoria: Marta Alari).

Annex 7

Creu que qualsevol persona pot consultar el contingut d'un arxiu municipal?

73 respuestas

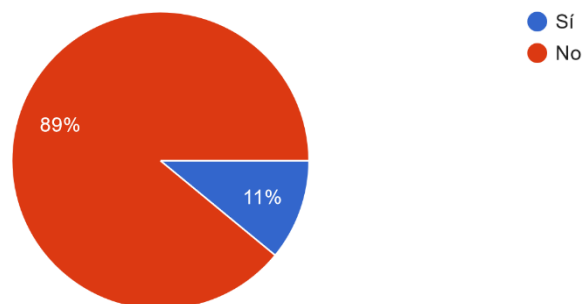

Gràfic 21: Resultats a la pregunta "Creu que qualsevol persona pot consultar un arxiu municipal?".
(Autoria: Marta Alari).

Annex 8

Creu que, en general, els arxius són coneguts?

73 respuestas

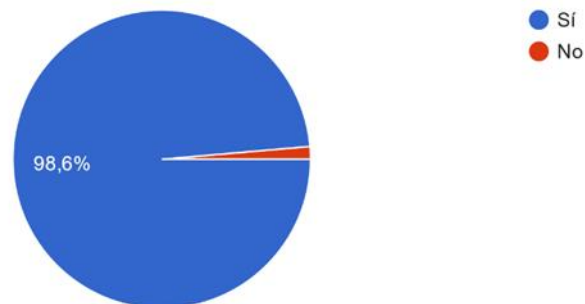

Gràfic 22: Resultats a la pregunta "Creu que, en general, els arxius són coneguts?". (Autoria: Marta Alari).

Annex 9

Ha visitat alguna vegada un museu?

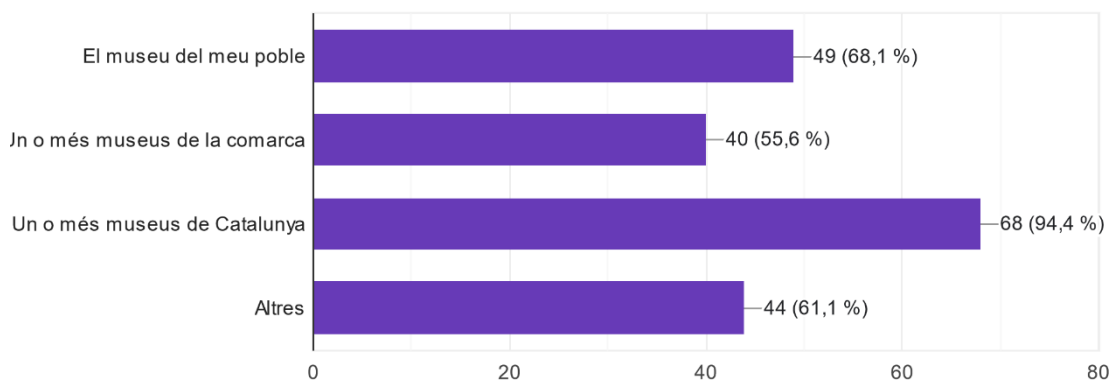
73 respuestas

Gràfic 23: Resultats a la pregunta "Ha visitat alguna vegada un museu?". (Autoria: Marta Alari)

Quin? (Podeu marcar més d'una opció, si és el cas. No contestar si ha respost que no)

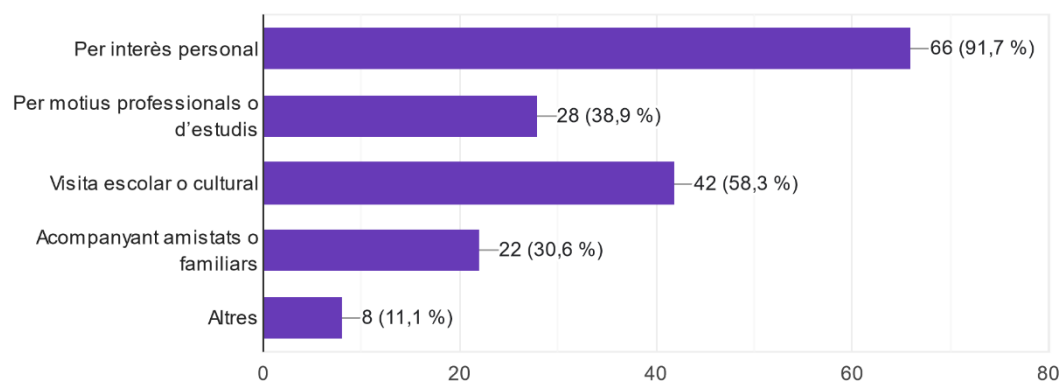
72 respuestas

Gràfic 24: Resultats referents al rang geogràfic de les visites als museus. (Autoria: Marta Alari).

Quin va ser el motiu? (Podeu marcar més d'una opció, si és el cas. No contestar si ha respost que no)

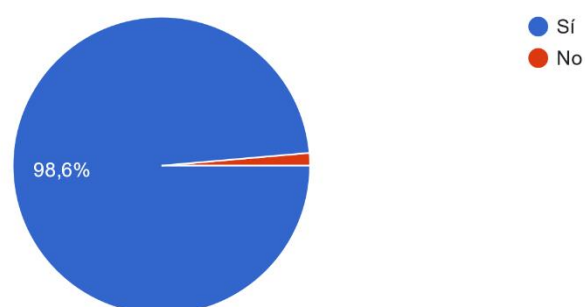
72 respuestas

Gràfic 25: Dades resultants de les motivacions de les visites als museus. (Autoria: Marta Alari).

Ha visitat alguna vegada una biblioteca?

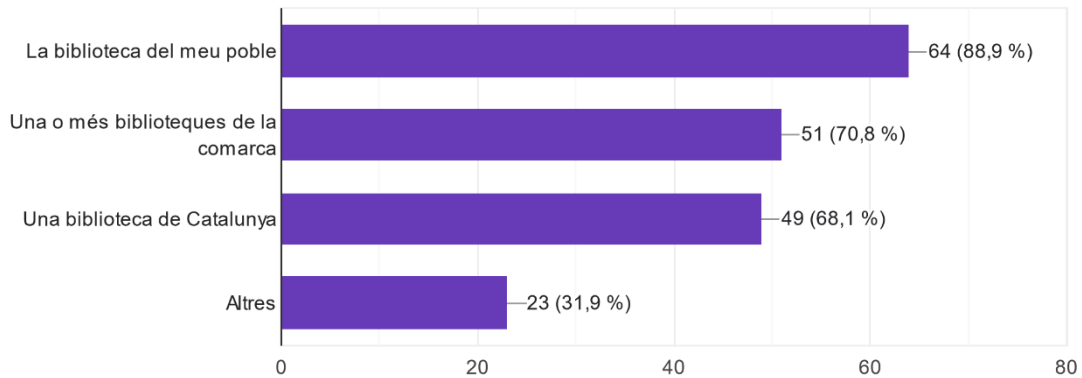
73 respuestas

Gràfic 26: Resultats a la pregunta "Has visitat alguna vegada una biblioteca?". (Autoria: Marta Alari).

Quina? (Podeu marcar més d'una opció, si és el cas. No contestar si ha respost que no)

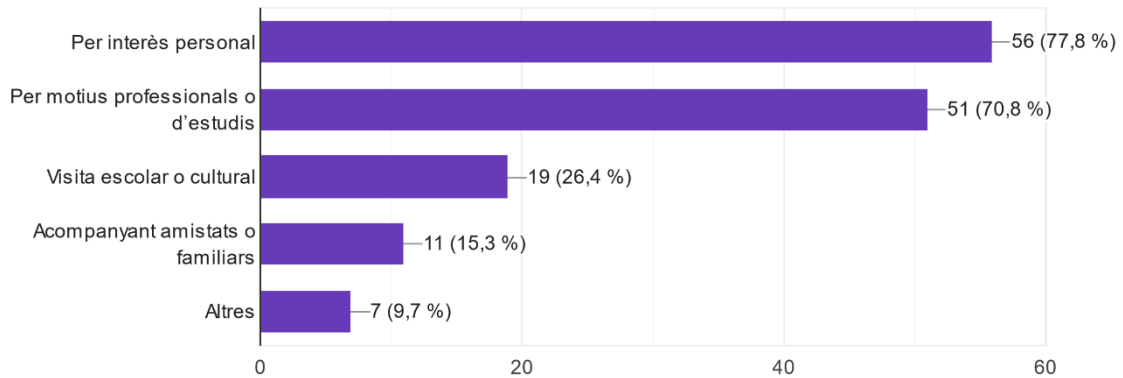
72 respuestas

Gràfic 27: Resultats referents al rang geogràfic de les visites a les biblioteques. (Autoria: Marta Alari).

Quin va ser el motiu? (Podeu marcar més d'una opció, si és el cas. No contestar si ha respost que no)

72 respuestas

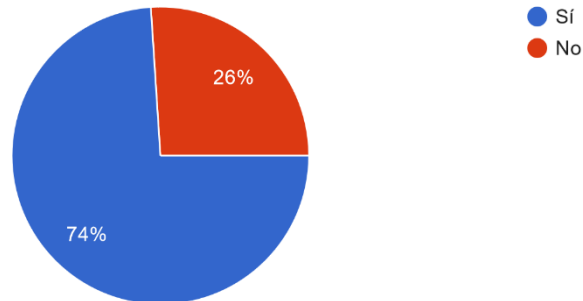

Gràfic 28: Dades resultants de les motivacions de les visites a les biblioteques. (Autoria: Marta Alari).

Annex 10

Ha consultat alguna vegada la web o les xarxes socials d'un museu?

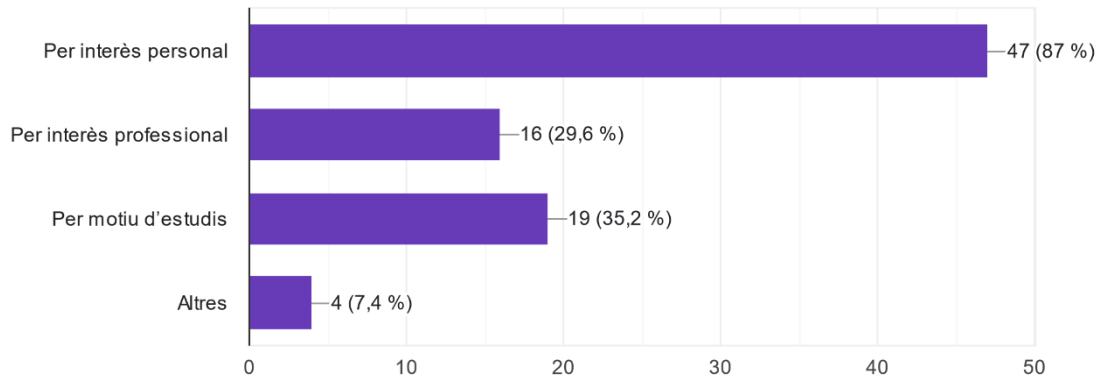
73 respuestas

Gràfic 29: Resultats a la pregunta "Has consultat alguna vegada la web o les xarxes socials d'un museu?". (Autoria: Marta Alari).

Quin va ser el motiu? (Podeu marcar més d'una opció, si és el cas. No contestar si ha respost que no)

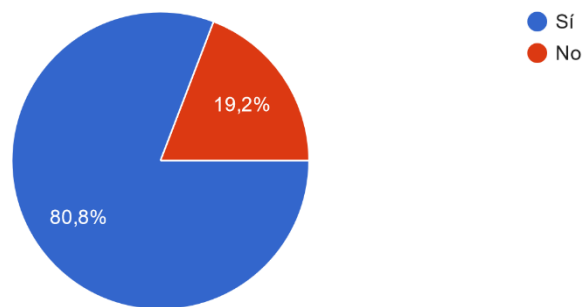
54 respuestas

Gràfic 30: Dades resultants de les motivacions de la consulta a la web o les xarxes socials d'un museu. (Autoria: Marta Alari)

Ha consultat alguna vegada la web o les xarxes socials d'una biblioteca?

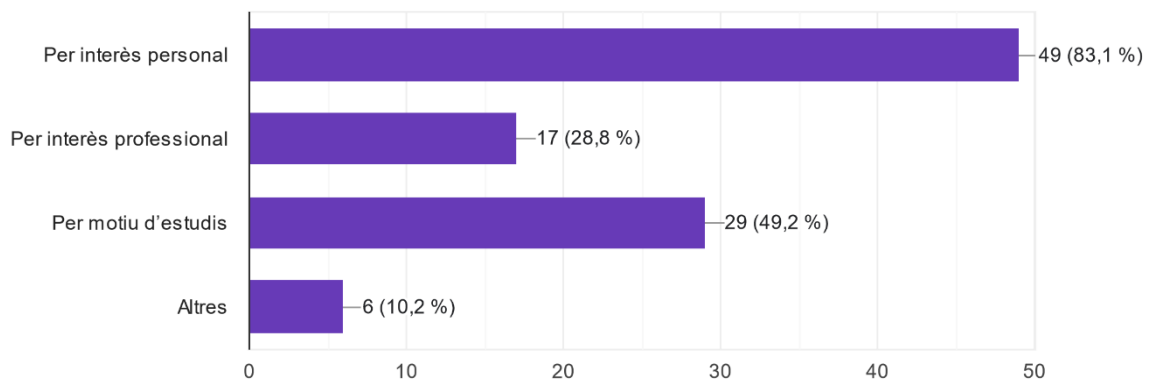
73 respuestas

Gràfic 31: Respostes a la pregunta "Has consultat alguna vegada la web o les xarxes socials d'una biblioteca?". (Autoria: Marta Alari).

Quin va ser el motiu? (Podeu marcar més d'una opció, si és el cas. No contestar si ha respost que no)

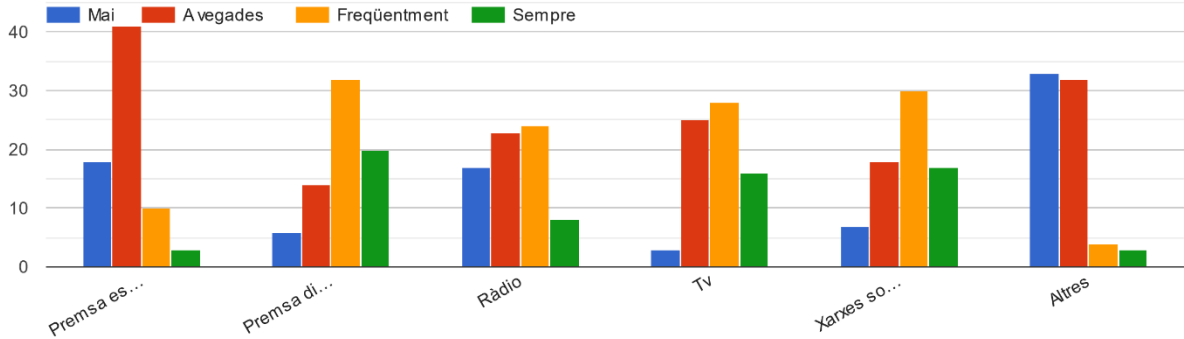
59 respuestas

Gràfic 32: Dades resultants de les motivacions de la consulta de la web o les xarxes socials d'una biblioteca. (Autoria: Marta Alari)

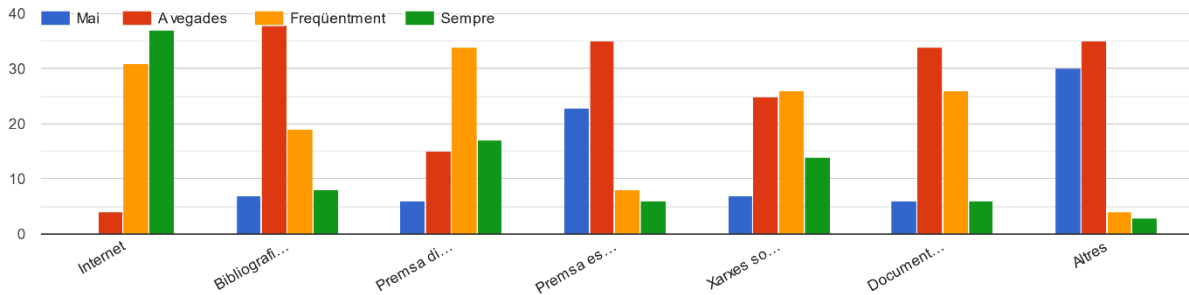
Annex 11

Què acostuma a consultar per posar-se al dia de l'actualitat?

Gràfic 33: Resultats a la pregunta "Què acostuma a consultar per posar-se al dia de l'actualitat?". (Autoria: Marta Alari)

A través de quins mitjans busqueu informació?

Gràfic 34: Resultats a la pregunta "A través de quins mitjans busqueu informació?". (Autoria: Marta Alari)

Annex 12

Imatge 2: Porta d'entrada de l'Arxiu Municipal de Vilassar de Dalt. (Autoria: Marc Prim).

Annex 13

- ◆ **Fons dels Rajolers**
La societat «Nostra Senyora del Carme» neix a finals del segle XIX amb aquest nom per ser la Mare de Déu del Carme la patrona dels rajolers, ofici de la majoria dels seus fundadors. També es constituïa com una societat de mutu auxili, amb un cafè i una sala de ball. L'entitat fou suspesa i dissolta en acabar la Guerra Civil i els seus locals confiscats. Es conserven els documents de l'administració de l'entitat i de les seves activitats principals.
- ◆ **Fons del Casal**
L'afarment del teixit associatiu vilassarenc a finals del segle XIX, propicià que la parròquia creés el «Centre Moral», que després seria el «Círcol catòlic de Sant Josep». Les seves activitats més destacables foren el teatre, la instrucció i el cinema. Entre els documents d'aquest fons destaquen nombroses obres de teatre. Aquesta entitat acollí la majoria d'activitats de l'Acadèmia Catòlica, al voltant de la qual s'editaren les revistes La Veu i Vilassar-Revista Parroquial. Més tard, el Club d'Esplai desenvolupà les seves activitats als locals del Casal.
- ◆ **Fons de la cooperativa La Fraternal**
Aquesta entitat es creà el 1926, destinada bàsicament al cooperativisme alimentari. D'entre els documents que es conserven destaquen els de l'organització i gestió de la cooperativa.
- ◆ **Fons de Falange Española (FET y JONS)**
Fons generats per la Falange Española (FET y JONS), que el 1939 es va instal·lar al segon pis de l'edifici dels Rajolers, a la Plaça de la Vía. El fons reuneix tots els documents d'aquesta organització que foren trobats en el local quan antics sots dels Rajolers i l'Ajuntament de Vilassar de Dalt en van fer una ocupació simbòlica l'any 1980.
- ◆ **Fons de la Central Nacional Sindicalista (CNS)**
Fons generat pel sindicat vertical franquista (CNS) entre 1939 i 1977 i d'afiliació obligatòria tant per a empresaris com treballadors. El fons reuneix tota la documentació de la CNS que fou trobada en el local de l'edifici dels Rajolers (seu del sindicat) l'any 1980, quan se'n van fer l'ocupació simbòlica, i permet conèixer el funcionament del sindicat i el panorama socio-polític del municipi durant el franquisme, ja que era el gran instrument de control de les relacions laborals.
- ◆ **Col·leccions**
Col·lecció de programes de Festa Major (1928 - actualitat)
Col·lecció de programes de Sant Antoni abad (1941 - actualitat)
Col·lecció de cartells (1916-2015)

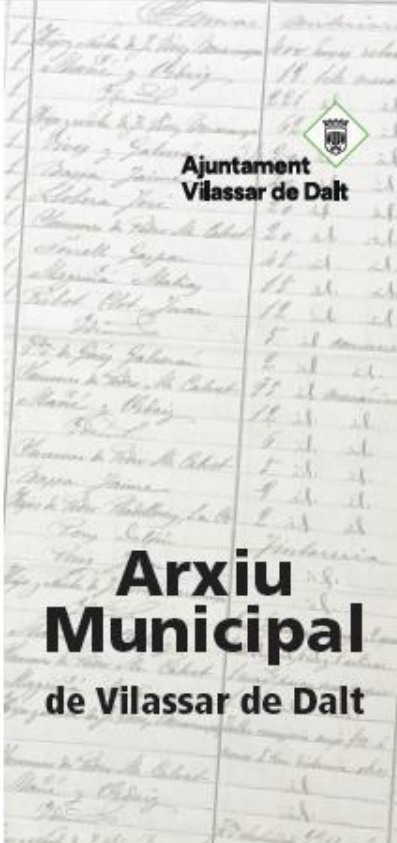

Ajuntament Vilassar de Dalt

Arxiu Municipal de Vilassar de Dalt
Marquès de Barberà, 11 - 08339 Vilassar de Dalt
93 693 14 21
arxiu@vilassardeltdalt.cat

Horari atenció al públic:
Dilluns, dimarts i dijous, de 9.00 a 14.00 h.
Per venir a consultar documentació cal demanar cita prèvia

Diputació Barcelona

Ajuntament Vilassar de Dalt

Arxiu Municipal de Vilassar de Dalt

■ **L'Arxiu**

L'Arxiu Municipal de Vilassar de Dalt conté bona part dels fons que integren el patrimoni documental del municipi. Ubicat al primer pis de la masia de Can Banús, un edifici històric documentat des del segle XIV, l'arxiu allotja a les seves instal·lacions els documents produïts per l'Ajuntament i l'administració municipal al llarg de la història –el gruix més important–, però també fons patrimonials de gran importància, com el fons dels Marquesos de Santa Maria de Barberà ja digitalitzats, diversos fons parais i de particulars, els fons de diverses entitats locals i els de FET y JONS i de la CNS.

L'arxiu recull els testimonis documentals que els ciutadans i les entitats locals hi vulguin dipositar.

Volum i suports
L'arxiu conté aproximadament 500 metres lineals de documents, en paper, en pergami i en format fotogràfic i audiovisual.

Accés
L'accés als documents de l'arxiu és lliure. Per accedir-hi és necessari omplir una sol·licitud de consulta al mateix arxiu o a través del Registre General.

■ **Fons administratiu**

El fons administratiu de l'Ajuntament de Vilassar de Dalt és el més nombros dels arxius. Els documents més antics daten del 1870, ja que l'edifici de l'Ajuntament fou incendiat durant els aldarulls provocats amb motiu de l'Aïaçament de les Quintes, amb tot el patrimoni documental al seu interior. És un fons obert, ja que també en formen part els documents generats per aquesta institució a l'actualitat.

Els documents que l'integren formen part dels següents grups de sèries:

01. Acció i òrgans de govern
02. Organització i gestió administrativa
03. Personal
04. Patrimoni
05. Recursos econòmics i financers
06. Urbanisme, obres i mobilitat
07. Sostenibilitat i medi ambient
08. Ordenació i promoció de l'activitat econòmica
09. Població i eleccions
10. Serveis culturals, de l'esport i el lleure
11. Serveis per a l'educació
12. Serveis per al benestar i la salut
13. Seguretat i protecció ciutadana

■ **Fons històrics i col·leccions**

- ◆ **Fons de l'Arxiu dels Marquesos de Santa Maria de Barberà**
El fons dels Marquesos de Santa Maria de Barberà és el més emblemàtic de l'Arxiu. Conté una vasta col·lecció de pergamins i documents que daten aproximadament d'entre els segles X al XVII. Fruit del conveni amb la propietat, en posem a disposició dels estudiosos una còpia digital a mesura que avança la digitalització. Actualment ja estan digitalitzats els fons de la Baronia de Vilassar, els fons Llull, pergamins i documents singulars com el capbreu Desbosc del segle XIV o els Speculum.
- ◆ **Fons Banús i fons Armengol**
El fons Banús està integrat sols per dos pergamins del segle XVI de la família Serra, després Banús.
El fons Armengol, procedent de Can Vallet-Armengol, de Vilassar, està integrat per seixanta-quatre pergamins datats entre els segles XIV i XVII, reunits com a resultat d'aportacions de diferents nissagues.
Disposem d'un catàleg amb l'extracte d'ambdós fons.
- ◆ **Fons Vil·lar-Recorder-Tey**
Fons procedent del mas Vil·lar del Torrent, de Vilassar. Està integrat per trenta-set pergamins, amb una cronologia que va de l'any 1300 fins al 1661, i una col·lecció de documentació en paper en procés de catalogació. Conté documents propis del mas i, per agrupació de patrimonis familiars, documentació de la família Recorder –del segle XVI al XX– i de la família Tey

–del segle XVII al XIX–. Aquests últims van ser moliners del molí de Cuguet, al terme de Vallromanes, confrontant amb el de Vilassar, i del Molí Nou, conegut com el Molinot, al terme de Vilassar. Disposem d'un catàleg amb l'extracte dels pergamins.

- ◆ **Fons de l'Estrella**
L'Estrella va néixer el 1881 com una societat coral, emmarcada en els cors d'en Clavé. Aviat es convertí en una societat de mutu auxili i va instal·lar un cafè i una sala d'entrebajo, on es celebraven balls, es feien obres de teatre i es projectaven pel·lícules. Va establir per als socis un economat que arribà a emetre moneda pròpia. L'Estrella tingué una biblioteca i va impulsar una escola laica, que obrí les seves portes del 1906 al 1915. Es conserven pocs documents del fons de l'Estrella i, entre els conservats, hi destaquen les partitures del cor i les fotografies. L'entitat fou suspesa i dissolta en acabar la Guerra Civil.
- ◆ **Fons de La Massa**
Aquesta societat va néixer el 1889 amb el nom de Centre Vilassanès. El 1890 va absorbir la Societat del Teatre que deu anys abans havia fet bastir el teatre construït pel famós arquitecte Rafael Guastavino. L'objecte de l'entitat fou el foment del lleure i el mutu auxili i va construir un local social per instal·lar-hi un cafè. Són destacables les activitats fomentades per la Secció Recreativa a partir del 1945, les quals comprenien l'arqueologia, biblioteca, laboratori fotogràfic, conferències i activitats culturals de tot tipus. Es conserva una col·lecció de documents de la construcció del teatre i molta documentació generada per l'entitat en la seva dilatada trajectòria.]

Annex 14

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
1	DATA SOL-LICITUD	USUARI	DOC. SOL-LICITADA	NUM. EXPEDIENT	TIPOLOGIA SOL-LICITUD	PRESENCIAL/DIGITAL	VOLUM	DATA RETORN	OBSERVACIONS
2	02/01/2023	I	Plànols habitatge del c/ Montserrat Roig, 31		P				
3	02/01/2023	I	Plànols (clavegueram) habitatge del c/ Tarragona, 58		P				
4	02/01/2023	E	Consulta padrons 1897 i 1901	NDF	C	P	2		
5	03/01/2023	E	Consulta padrons 1897 i 1901	NDF	C	P	2		
6	10/01/2023	E	Consulta contribució Industrial		C	P	3		
7	10/01/2023	I	Expedient avinguda Mare de Deu de la Cisa, 32		C	D			NO TROBAT
8	12/01/2023	I	Pompeu Fabra, 10-12		P		1		EN PRÉSTEC
9	12/01/2023	I	Montserrat Roig, 31						NO TROBAT
10	19/01/2023	I	Consulta sobre classificació		C	D			
11	23/01/2023	E	Consulta contribució Industrial	NDF	C	P	10		
			Fotografies Inauguració						

Taula 17: Extracte del registre de consultes de l'Arxiu Municipal de Vilassar de Dalt. (Autoria: Marc Prim).